

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทย
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อริษฐาน อรุณรัตน์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
มีนาคม 2546

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทย
ในเขตกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
อริษฐาน อรุณักติพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
มีนาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทย
ในเขตกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
อริษฐาน อุนรักติพันธุ์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
มีนาคม 2546

อธิษฐาน อนุรักติพันธุ์. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตราภรณ์. อาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์

งานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย 3) ศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้ 4) ศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้ 5) เปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ในระดับที่แตกต่างกัน 6) เปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน 7) ศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ 8) ศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย 9) เปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยเลือกนักเรียนที่มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ทุกคน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 181 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยสุ่มห้องเรียนมาระดับชั้นละ 1 ห้อง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 338 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 519 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามมารยาทไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ และค่า t – test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาท

ไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 40.1 %

4. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 26.7%

5. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

THE RELATIONSHIP BETWEEN CHILD REARING PRACTICES AND THAI ETIQUETTE OF
THAI SENIOR SECONDARY STUDENTS IN INTERNATIONAL AND THAI SCHOOLS
IN BANGKOK

AN ABSTRACT
BY
ATISTAN ANURAKTIPHAN

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education Degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University

March 2003

Atistan Anuraktiphan. (2003). *The Relationship between Child Rearing Practices and Thai Etiquette of Thai Senior Secondary Students in International and Thai Schools in Bangkok*. Master thesis, M. Ed. (Developmental Psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Duangduen Satraphat, Mr. Somkiat Thipyathusn

This research study on The Relationship between Child Rearing Practices and Thai Etiquette of Thai Senior Secondary Students in International and Thai Schools in Bangkok. The objectives were as follows : 1) to know the relationship between five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment, control, and permissiveness and Thai etiquette of Thai students in international schools, 2) to know the relationship between five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment, control, and permissiveness and Thai etiquette of students in Thai schools, 3) to find out which child rearing practices can predict Thai etiquette of Thai students in international schools, 4) to find out which child rearing practices can predict Thai etiquette of students in Thai schools, 5) to compare Thai etiquette of Thai students in international schools are brought up by different level of five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment, control and permissiveness, 6) to compare Thai etiquette of students in Thai schools are brought up by different level of five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment, control and permissiveness, 7) to study the levels of Thai etiquette of Thai students in international schools, 8) to study the levels of Thai etiquette of students in Thai schools and 9) to compare Thai etiquette between Thai students in international schools and students in Thai schools

There were two sampling groups. The first group were consisted of 181 Thai students in international schools in Bangkok (randomly selected two schools). They were studying in grade 10, 11 and 12 (selected only Thai nationality students who can listen, speak, read and write Thai language) in the first term, academic year 2002. The second group were consisted of 338 students in Thai schools in Bangkok (randomly selected three schools). They were studying in Matthayomsuksa 4, 5 and 6 (randomly selected one classroom for each class) in the second term, academic year 2002. Sampling groups total were 519 students. The instruments used for collecting data were a questionnaire on child rearing practices and a questionnaire on Thai etiquette. The statistical method employed for analysis data were Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, Step – wise Multiple Regression and t – test

The results of this research were

1. For Thai students in international schools, there were positively significant correlation

between love, reasoning, and control styles of child rearing practices and Thai etiquette at the .05 level. However there were negatively significant correlation between punishment, and permissiveness styles of child rearing practices and Thai etiquette at the .05 level.

2. For students in Thai schools, there were positively significant correlation between love, and reasoning styles of child rearing practices and Thai etiquette at the .05 level. But there were no significant correlation between control styles of child rearing practice and Thai etiquette. As soon as there were negatively significant correlation between punishment, and permissiveness styles of child rearing practices and Thai etiquette at the .05 level.

3. There were 3 from 5 styles of child rearing practices : love, permissiveness and punishment could significantly predict Thai etiquette of Thai students in international schools at 40.1 % at the .05 level.

4. There were 3 from 5 styles of child rearing practices : punishment , love and permissiveness could significantly predict Thai etiquette of students in Thai schools at 26.7 % at the .05 level.

5. Thai students in international schools who were brought up by different level of five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment and permissiveness showed significant difference in Thai etiquette at .05 level. The students who were brought up by different level of control styles of child rearing practice showed no significant difference in Thai etiquette.

6. Students in Thai schools who were brought up by different level of five styles of child rearing practices : love, reasoning, punishment and permissiveness showed significant difference in Thai etiquette at .05 level. The students who were brought up by different level of control styles of child rearing practice showed no significant difference in Thai etiquette.

7. Thai students in international schools and students in Thai schools showed significant difference in Thai etiquette at the .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียนไทย
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนนานาชาติ
กับโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

ของ
นางสาวอริษฐาน อนุรักติพันธุ์

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. นภาพร หะวานนท์)
วันที่ เดือน พ.ศ. 2546

คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตรภัทร)

.....กรรมการ
(อาจารย์สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประณต คำฉิม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร. ดวงเดือน ศาสตรภัทร ประธานกรรมการปริญญานิพนธ์ และอาจารย์ สมเกียรติ ทิพย์ทัศน์ กรรมการควบคุมการทำปริญญานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งเสร็จสมบูรณ์ด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต คำฉิม และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่ได้กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือ และกรุณารับเป็นกรรมการแต่งตั้งเพิ่มเติม

ขอขอบพระคุณผู้บริหารและอาจารย์โรงเรียนนานาชาติและโรงเรียนไทยที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเด็ก ๆ ทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยด้วยความราบรื่น

ท้ายสุดนี้ผู้วิจัยขอระลึกถึงพระคุณบิดามารดาที่มอบความรัก กำลังใจ และให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด ขอระลึกถึงพระคุณครูอาจารย์ผู้ถ่ายทอดวิชาความรู้ ขอขอบคุณพี่ น้อง และเพื่อนๆที่คอยถามไถ่และให้กำลังใจเสมอมา คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณบิดามารดาผู้เป็นที่รัก คุณครูอาจารย์ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชา และผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจจนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

อธิษฐาน อนุรักติพันธุ์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
จุดมุ่งหมายของการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	4
นิยามปฏิบัติการ.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
โรงเรียนนานาชาติ	10
ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย.....	10
บทบาทของโรงเรียนนานาชาติในสังคมไทย	11
นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ	12
ปรัชญาของโรงเรียนนานาชาติ	12
ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ.....	13
หลักสูตรการเรียนของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย.....	13
หลักสูตรการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ	15
สาระสำคัญของหลักสูตรการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทย ในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง).....	16
โรงเรียนไทย.....	19
ความเป็นมาของโรงเรียนไทย.....	19
แนวนโยบายการศึกษาไทย.....	20
ปรัชญาของการศึกษาไทย.....	21
ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย.....	21
ระบบการศึกษาไทย.....	21
การศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22
หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	22
จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	23
การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	24
การจัดเวลาเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	25

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2(ต่อ) มารยาทไทย	25
ความหมายของมารยาทไทย	25
ประเภทของมารยาทไทย	26
มารยาทไทยของนักเรียนไทย	30
การอบรมเลี้ยงดู.....	31
ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู.....	31
ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู	31
พ่อแม่กับการอบรมเลี้ยงดู.....	32
ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู.....	34
ครอบครัวกับการอบรมสั่งสอนมารยาทไทย.....	39
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับมารยาทไทย.....	42
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับมารยาทไทย.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษกับมารยาทไทย.....	43
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย.....	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจกับมารยาทไทย.....	44
สมมติฐานในการวิจัย	46
กรอบแนวคิดในการวิจัย	46
3 วิธีดำเนินการวิจัย	47
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	48
วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	50
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	51
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	53
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	67
จุดมุ่งหมายของการวิจัย.....	67
สมมติฐานของการวิจัย.....	67
วิธีดำเนินการวิจัย.....	68
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	69
วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	69
อภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	75
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	82
ภาคผนวก ก จดหมายขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	83
ภาคผนวก ข จดหมายขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย.....	86
ภาคผนวก ค แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามมารยาทไทย.....	92
ภาคผนวก ง คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	98
ภาคผนวก จ Regression การทำนายมารยาทไทยด้วยการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ.....	103
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	105

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งกลุ่มตามประเภทโรงเรียน และระดับชั้นเรียน.....	47
2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทและมารยาทไทย จำแนกเป็นนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทย.....	54
3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทยของ นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทย.....	56
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทยของ นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ.....	58
5 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่เข้าไปทำนวยมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียน นานาชาติ.....	59
6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทยของ นักเรียนในโรงเรียนไทย.....	60
7 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่เข้าไปทำนวยมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย.....	61
8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน (มาก – น้อย).....	62
9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน (มาก – น้อย).....	64
10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับ นักเรียนในโรงเรียนไทย.....	66
11 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก.....	99
12 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล.....	99
13 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบ ลงโทษ.....	100
14 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม.....	100
15 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ.....	101
16 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามมารยาทไทยทางกาย.....	102
17 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามมารยาทไทยทางวาจา.....	102
18 Regression การทำนวยมารยาทไทยด้วยการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ.....	104

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	46

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ความเป็นไทยที่ทำให้คนไทยมีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากชนชาติอื่น ไม่ใช่แค่เพียงรูปร่างหน้าตา ภาษา ที่ปรากฏให้เห็นทั่วไปเท่านั้น หากยังหมายถึงการมีมารยาทที่สุภาพอ่อนน้อมละมุนละไม อันเป็นคุณลักษณะประจำตัวของคนไทยที่สร้างความประทับใจแก่ผู้พบเห็น ก่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม และเป็นสิ่งที่เชิดหน้าชูตาจนกลายเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ อันแสดงถึงความเจริญ ศักดิ์ศรี เกียรติภูมิ และความภาคภูมิใจร่วมกันของคนไทย

ในภาวะปัจจุบันสภาพสังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว อันเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และการรับเอาอิทธิพลวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาไว้ในบ้านเราอย่างเต็มที่โดยไม่ได้ดัดแปลงให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย จนส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงของวิถีชีวิตผู้คน ความรู้สึกนึกคิด ขนบประเพณี และแบบอย่างอันดีงามของชาติ (เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์. 2527 : 68) และมีคนไทยจำนวนไม่น้อยที่ยอมรับ และเห็นดีเห็นงามในการรับอิทธิพลตะวันตกเข้ามา โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นที่นิยมว่าวัฒนธรรมตะวันตกเป็นสิ่งดีงาม ทันสมัย โดยไม่ได้ตระหนักว่าเหมาะสมหรือไม่เมื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมไทย (จริญ พรหมอยู่. 2526 : 24) ส่งผลให้เด็กไทยมีจิตใจแข็งกระด้าง ละทิ้งความ ดีงามแบบไทยอันได้แก่กิริยาอาการที่นุ่มนวลอ่อนหวาน ความสุภาพเรียบร้อยละมุนละไมไปสิ้น (ทิพย์สุตา นิลสินรพ. 2523 : 1-2) จนทำให้เกิดปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อคนส่วนใหญ่และอาจลุกลามกลายเป็นปัญหาสังคมได้ในที่สุด

ประเทศไทยนับเป็นประเทศสำคัญในการเปิดรับและก้าวไปสู่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในซีกโลกตะวันตกและซีกโลกตะวันออก ความเป็นนานาชาติจึงเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ในการเข้ามาปะปนในวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมไทย ที่เห็นได้อย่างชัดเจนในปัจจุบันก็คือจำนวนโรงเรียนนานาชาติที่เพิ่มขึ้นมาอย่างมากมาย นับตั้งแต่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขยายการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2534 และอนุญาตให้เด็กไทยสามารถเข้าศึกษาในโรงเรียนนานาชาติได้ ตลอดจนแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544 ที่มุ่งเน้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การปฏิรูปการศึกษา และการเปิดเสรีทางการศึกษา ซึ่งล้วนแต่เป็นปัจจัยผลักดันในการขยายตัวของโรงเรียนนานาชาติ จนส่งผลให้เด็กไทยเข้าไปเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้มากขึ้น กลุ่มเด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติเหล่านี้จึงซึมซาบความรู้สึกนึกคิดและรับเอาแบบอย่างวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาใช้ จนบางครั้งอาจมองดูแล้วเกินงามในสายตาพ่อแม่ผู้ปกครองชาวไทย นั่นเพราะพวกเขามีความรู้ความเข้าใจและจิตสำนึกที่มีต่อวัฒนธรรมไทย ซึ่งเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่ดีงามของชาติเพียงเล็กน้อย

จากประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสอนวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยสังเกตว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความเอาใจใส่และตระหนักในคุณค่า

วัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะการแสดงกิริยามารยาทไทยที่ไม่เหมาะสม เช่น การไม่แสดงความเคารพผู้ใหญ่ ด้วยการไหว้ทุกครั้งที่พบ การไม่รู้จักรักกล่าวคำสวัสดิ์ ขอบคุณ ขอโทษ และการลงท้ายคำพูดทุกครั้งด้วยคำว่าครับ/ค่ะ การพูดไม่สุภาพ การพูดสอดแทรกขณะที่ผู้อื่นพูด การลุกเดินไปมาขณะครูสอนโดยไม่ได้รับอนุญาต การส่งเสียงโห่และพูดซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด การโยนสิ่งของให้เพื่อน ฯลฯ เช่นเดียวกับ วีระ อุดาหะ (2534 : 5) ที่กล่าวถึงนักเรียนในโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดชัยนาทว่า มีมารยาทที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียนในเรื่อง การพูดคุยขณะที่ครูสอน การพูดคำหยาบ การเคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ รมกวนเพื่อนด้วยการหยอกล้อหรือส่งเสียงดัง ลุกเดินไปมาขณะที่ครูสอนโดยไม่ได้รับอนุญาต พูดสอดแทรกขณะที่ครูกำลังอธิบาย ส่งเสียงโห่เมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ และโยนหรือเสือกใส่สิ่งของให้เพื่อน พฤติกรรมเหล่านี้ล้วนว่าเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ผนวกกับสื่อและสภาพแวดล้อมในสังคมไทย ปัจจุบันที่ยั่วแ่ก่การประพฤติไม่เหมาะสมของเด็กไทย ซึ่งล้วนแต่เป็นภัยเงียบที่ค่อย ๆ คืบคลานเข้ามากัดกร่อนสังคมไทย

เราจึงควรหันมาเอาใจใส่การอบรมสั่งสอนมารยาทไทยให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กไทยในวันนี้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ได้มีเพียงแต่ความรู้ความสามารถความคิดสร้างสรรค์ หากยังมีสำนึกในวัฒนธรรมไทยติดตัวไปด้วย ดังนั้นการอบรมส่งเสริมมารยาทซึ่งเป็นความประพฤติอันดีงามตามแบบวัฒนธรรมไทยให้เกิดกับเยาวชนไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อต้านทานอิทธิพลตะวันตกที่อาจนำความเสื่อมเสียมาสู่วัฒนธรรมไทย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทยให้ปรากฏแก่สายตาของคนทั่วไป

ครอบครัวจัดเป็นสถาบันแรกที่ทำให้การอบรมสั่งสอนถ่ายทอดค่านิยมขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม และการปฏิบัติตามกฎระเบียบของสังคมหรือตามแนวทางที่สังคมคาดหวัง มารยาทไทย จัดเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตในสังคมที่ผู้ใหญ่มักให้การอบรมสั่งสอนแก่เด็กอยู่เสมอ หากผู้ใดไม่ปฏิบัติตามก็จะถูกสังคมตำหนิต่อเตียนและยังเป็นเครื่องบ่งชี้ให้เห็นว่าทางครอบครัวได้ให้การอบรมขัดเกลาในเรื่องนี้มากน้อยเพียงใดด้วย ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญต่อการอบรมปลูกฝังและขัดเกลามารยาทของเด็กเป็นอย่างยิ่ง ดังที่ สุชา และ สุรางค์ จันทรธอม (2519 : 120) กล่าวว่า พ่อแม่หรือผู้ที่ให้การเลี้ยงดูจะเป็นผู้มีอิทธิพลต่อรูปแบบพฤติกรรมเด็กจนถึงวัยรุ่น เพราะเป็นสิ่งแวดล้อมแรกและใกล้ชิดกับเด็กที่สุด ครอบครัวจะทำหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูที่ดีหรือไม่นั้น ก็ย่อมส่งผลต่อเด็กด้วยกันทั้งสิ้น

การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรักด้วยการตามใจให้ทุกอย่างที่เด็กต้องการ จะทำให้เด็กเอาแต่ใจตัวเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ไม่เคารพกติกาของสังคม ดังที่งานวิจัยของ โควิลล์และคนอื่นๆ (ปราณี จันทรธอม. 2541 : 23 ; อ้างอิงจาก Covile and others. 1960 : 103) พบว่าการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่ตามใจเด็กมากเกินไป ขอบเขต จะทำให้เด็กมีลักษณะคล้ายทารกที่ไม่รู้จักโต ไม่รู้จักยับยั้งความต้องการ มีพฤติกรรมต่อต้านสังคมและก้าวร้าว หากพ่อแม่ควบคุมมากเกินไปจะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น และขาดความสามารถในการปกครองตนเอง แต่มีโอกาสนในการรับค่านิยมและคุณธรรมจากพ่อแม่ได้มากกว่าเด็กที่ได้รับการตามใจจากพ่อแม่ (Mussen. 1963 : 193) และถ้าพ่อแม่ใช้การลงโทษมากเกินไปเด็กอาจจะเก็บกด และก้าวร้าวได้ (ปราณี จันทรธอม. 2541 : 24 ; อ้างอิงจาก Bacher and others. 1962) ดังนั้นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับมารยาทของเด็ก ก็คือลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรัก ให้คำแนะนำ

ให้เหตุผลแก่ลูก เปิดโอกาสให้เด็กได้รับคำอธิบาย และตัดสินใจ รวมทั้งมีการฝึกพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ไม่ตามใจ ควบคุม หรือลงโทษมากเกินไป จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและลงโทษอย่างมากหรือตามใจเกินไป สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่จะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อมารยาทไทยของเด็กจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษา เพราะการที่เด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมได้นั้น จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมมาจากครอบครัว เนื่องจากอิทธิพลจากครอบครัวจะฝังรากในการสร้างทัศนคติ ค่านิยมและบุคลิกภาพให้แก่เด็กและในวัยต่อมา ดังที่แอตเลอร์ (ปราณีต สุขอุดม. 2514 : 12 ; อ้างอิงจาก Adler. n.d.) กล่าวว่า ประสบการณ์ต่างๆที่เด็กได้สังเกตและรับไว้จากครอบครัวจะก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆ ด้าน รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ และบุคลิกภาพของเด็ก ไม่ว่าเด็กนั้นจะมีเชื้อชาติใด วัฒนธรรมใด หรือศาสนาใดก็ตาม จะมีพัฒนาการทั้งกายและใจที่มีรากฐานมาจากประสบการณ์ในครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่น่าจะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อมารยาทไทยของนักเรียนได้

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาความสัมพันธ์ของลักษณะการอบรมเลี้ยงดู กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนนานาชาติกับในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ผลของการวิจัยทำให้ทราบว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยและสามารถทำนายมารยาทไทยได้ และนักเรียนมีมารยาทไทยอยู่ในระดับใด อีกทั้งยังทำให้ทราบว่านักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทไทยแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แก่พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กในการอบรมปลูกฝังและส่งเสริมมารยาทไทยให้เจริญงอกงามแก่เด็กอย่างสอดคล้องกับสภาพสังคมที่กำลังเจริญรุดหน้าทางเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว เพื่อให้พวกเขาดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่นและเป็นสุข เพราะเด็กในวันนี้จะต้องเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของชาติในวันข้างหน้า ถ้าไม่เข้าใจวัฒนธรรมไทยดีพอ ไม่รู้จักที่จะเลือกรับ ปรับปรุงแก้ไขวัฒนธรรมจากภายนอกให้เหมาะสมกับสภาพสังคมไทยในปัจจุบัน ก็จะทำให้วัฒนธรรมตะวันตกซึ่งกำลังมีอิทธิพลอย่างมากเข้ามากลืนวัฒนธรรมของเราไป ในที่สุดเอกลักษณ์ของความเป็นไทยก็ไม่อาจเหลือไว้ให้ลูกหลานได้ชื่นชมและภาคภูมิใจในความเป็นไทย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย

3. เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้
4. เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้
5. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน
6. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน
7. เพื่อศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
8. เพื่อศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย
9. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย

ความสำคัญของการวิจัย

ผลงานวิจัยครั้งนี้จะมีประโยชน์ต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ในการช่วยกันอบรมส่งเสริมมารยาทไทยซึ่งเป็นสิ่งที่คนไทยทุกคนพึงสังวรและต้องช่วยกันอนุรักษ์ให้ลูกหลานไทยในอนาคต ตลอดจนทำให้ทราบถึงระดับมารยาทไทยของนักเรียน และยังทำให้ทราบว่านักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทแตกต่างกันหรือไม่อย่างไร ทั้งนี้เพื่อช่วยในการฝึกอบรมเด็กที่มีระดับมารยาทไทยน้อยให้พัฒนามารยาทไทยให้สูงขึ้น นอกจากนี้งานวิจัยครั้งนี้ยังทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย และประเภทการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยได้ เพื่อจะได้ทราบถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมต่อการปลูกฝังมารยาทไทยที่พ่อแม่ผู้ปกครองสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการอบรมเลี้ยงดูเด็กต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 1,080 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 8,500 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,580 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยเลือกนักเรียนที่มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ทุกคน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 181 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยสุ่มห้องเรียนมาระดับชั้นละ 1 ห้อง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 338 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 519 คน (จากตารางของ Yamane ; อ้างอิงจาก ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 297)

ตัวแปรที่ศึกษา

ในการศึกษาความสัมพันธ์การอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย

ตัวแปร คือ การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท และมารยาทไทย

ในการศึกษาการทำนายมารยาทไทย

1. ตัวแปรทำนาย คือ การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท
2. ตัวแปรเกณฑ์ คือ มารยาทไทย

ในการศึกษาเปรียบเทียบการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย

1. ตัวแปรอิสระ คือ การอบรมเลี้ยงดู 5 ประเภท ได้แก่
 - ก. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก แบ่งเป็น
 - ให้ความรักมาก
 - ให้ความรักน้อย
 - ข. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบ่งเป็น
 - ใช้เหตุผลมาก
 - ใช้เหตุผลน้อย
 - ค. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ แบ่งเป็น
 - ลงโทษมาก
 - ลงโทษน้อย
 - ง. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แบ่งเป็น
 - ควบคุมมาก
 - ควบคุมน้อย
 - จ. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แบ่งเป็น
 - ตามใจมาก

- ตามใจน้อย

2. ตัวแปรตาม คือ มารยาทไทย

ในการศึกษาเปรียบเทียบประเภทของโรงเรียนกับมารยาทไทย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ประเภทของโรงเรียน แบ่งเป็น

ก. โรงเรียนนานาชาติ

ข. โรงเรียนไทย

2. ตัวแปรตาม คือ มารยาทไทย

นิยามปฏิบัติการ

1.มารยาทไทย

หมายถึง การแสดงกิริยาท่าทาง และวาจา ที่มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล ภายใต้ชนบประเพณีไทยที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อให้เข้ากับผู้อื่นและสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่นและเป็นสุข ซึ่งแสดงให้เห็นถึงเอกลักษณ์ประจำชาติสมควรที่จะถ่ายทอดสืบต่อกันไป มารยาทไทยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

1) มารยาททางกาย ได้แก่ การแสดงอิริยาบถต่างๆที่มีความสุภาพเรียบร้อย ไม่ว่าจะเป็น การยืน การเดิน การนั่ง การแสดงความเคารพ การเข้าพบ การส่ง - รับของ ตลอดจนการแต่งกายที่เหมาะสมกับกาลเทศะและโอกาส

2) มารยาททางวาจา ได้แก่ การพูดจาไพเราะสุภาพ นุ่มนวล รู้จักกล่าวคำว่าขอบคุณ ขอโทษ และ ลงท้ายคำพูดว่าครับ / ค่ะ การไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดสอดแทรก ส่อเสียด ยุยง ส่องแสบง่าม การพูดความจริงที่มีสาระประโยชน์ รู้จักสารวามวาจา และเป็นผู้ฟังที่ดี

มารยาทไทยดังกล่าวนี้สามารถวัดได้โดยแบบสอบถามมารยาทไทยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นในแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ สำหรับเกณฑ์ในการประเมินว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับมารยาทไทยอยู่ในระดับใดนั้น ใช้เกณฑ์ดังต่อไปนี้

4.51 – 5.10 แสดงว่า มีมารยาทไทยมากที่สุด

3.51 – 4.50 แสดงว่า มีมารยาทไทยมาก

2.51 – 2.50 แสดงว่า มีมารยาทไทยปานกลาง

1.51 – 2.50 แสดงว่า มีมารยาทไทยน้อย

1.00 – 1.50 แสดงว่า มีมารยาทไทยน้อยที่สุด

2. การอบรมเลี้ยงดู

หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กในการดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำอบรมสั่งสอน เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ในงานวิจัยครั้งนี้แบ่งการอบรมเลี้ยงดู ออกเป็น 5 ประเภท คือ

2.3.1) การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความอบอุ่น ห่วงใยเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขแก่เด็ก มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก ให้การยอมรับ ยกย่องและชมเชยเด็กเมื่อเด็กได้ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ถูกต้อง ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้แบ่งออกเป็น การ

อบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2.3.2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก อธิบายเหตุผลให้กับเด็กเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ต้องการให้เด็กทำ และ / หรือ เมื่อต้องการให้เด็กทำ อาจมีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการแสดงพฤติกรรมตาม มารยาทไทยของเด็ก ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้แบ่งออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2.3.3) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองใช้วิธีลงโทษกับเด็กอย่างจริงจังเพื่อ ปรับพฤติกรรมของเด็กให้มีมารยาทที่พึงปรารถนาของไทย วิธีการที่ใช้ได้แก่ การเขยื้อนตี ทบตี ตบตี หยิก ตัด สิทธิต่างๆ ดูว่า ต่ำหนิติเตียน ทำท่าไม่พอใจ ไม่ให้ความรักความสนใจ เมินเฉย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้แบ่งออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วน ประเมินค่า 5 ระดับ

2.3.4) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้เด็กทำอะไรตามใจ ปรารถนาแต่จะออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามแล้วคอยสอดส่องว่าเด็กกระทำพฤติกรรมเป็นไปตามแบบแผน มารยาทไทยที่เคยอบรมสั่งสอนหรือไม่ ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้แบ่งออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุมมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้จาก แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

2.3.5) การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นและการ กระทำของเด็กทุกอย่าง ไม่บังคับเมื่อเด็กทำสิ่งต่างๆไม่ได้ ไม่มีการว่ากล่าวหรือลงโทษเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติ ตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่คาดหวังหรือเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบอย่างมารยาทไทย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้แบ่งออกเป็น การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบ ตามใจน้อย ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้สามารถวัดได้จากแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ

สำหรับการแบ่งกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภทในฐานะเป็นตัวแปรต้นนั้น ผู้วิจัยได้ใช้ค่าเฉลี่ย ในการแบ่งกลุ่มดังนี้ ถ้าคะแนนที่ได้สูงกว่าค่าเฉลี่ยจัดเป็นกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นมาก ถ้าคะแนนที่ ได้ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยจัดเป็นกลุ่มการอบรมเลี้ยงดูแบบนั้นน้อย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

หมายถึง นักเรียนชาย – หญิงที่มีสัญชาติไทย สามารถ ฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทยได้ ซึ่ง กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, และ 6 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียน นานาชาติ

2. โรงเรียนนานาชาติ ในเขตกรุงเทพมหานคร

หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (กองโรงเรียนนโยบายพิเศษ ฝ่ายโรงเรียนนานาชาติ) กระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะการเรียนการสอนเป็นแบบสหศึกษา ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครย่านสุขุมวิท ซึ่งประกอบด้วย เขตวัฒนา และเขตคลองเตย

3. นักเรียนไทยในโรงเรียนไทย

หมายถึง นักเรียนชาย – หญิง ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5, และ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ในโรงเรียนไทย

4. โรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร

หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนกระทรวงศึกษาธิการ เปิดสอนสายสามัญในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ลักษณะการเรียนการสอนเป็นแบบสหศึกษา ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครย่านสุขุมวิท ซึ่งประกอบด้วย เขตวัฒนา และเขตคลองเตย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียน และเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทย เพื่อให้การศึกษาดำเนินไปตามจุดมุ่งหมาย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. โรงเรียนนานาชาติ

- ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
- บทบาทของโรงเรียนนานาชาติในสังคมไทย
- นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ
- ประสิทธิภาพของโรงเรียนนานาชาติ
- ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ
- หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย
- หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ
- สาระสำคัญของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง)

2. โรงเรียนไทย

- ความเป็นมาของโรงเรียนไทย
- แนวนโยบายการศึกษาไทย
- ประสิทธิภาพของการศึกษาไทย
- ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย
- ระบบการศึกษาไทย
- การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- หลักการของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- จุดหมายของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- โครงสร้างของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การจัดหลักสูตรของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การจัดเวลาเรียนของการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. มารยาทไทย

- ความหมายของมารยาทไทย
- ประเภทของมารยาทไทย
- มารยาทไทยของนักเรียนไทย

4. การอบรมเลี้ยงดู

- ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู

- ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู
- พ่อแม่กับการอบรมเลี้ยงดู
- ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู
- ครอบครัวกับการอบรมสั่งสอนมารยาทไทย

5.งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย

- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับมารยาทไทย
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับมารยาทไทย
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษกับมารยาทไทย
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจกับมารยาทไทย

1. โรงเรียนนานาชาติ

ความเป็นมาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเริ่มต้นเมื่อประมาณ 40 กว่าปีที่ผ่านมา โดยในยุคแรกเริ่มจากโรงเรียนจีนที่เปิดสอนภาษาและโรงเรียนมิชชันนารีซึ่งจัดการศึกษาให้กับบุตรชาวต่างประเทศที่มาปฏิบัติงานในประเทศไทย ในระยะแรกมีโรงเรียนนานาชาติเพียงไม่กี่แห่งเท่านั้น เนื่องจากการขออนุมัติจัดตั้งจะต้องพิจารณาความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเป็นรายๆไป โรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นเป็นแห่งแรก ในปี พ.ศ. 2500 ได้แก่โรงเรียนสถานศึกษานานาชาติ โดยได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงศึกษาธิการและคณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัติ โดยให้มีโรงเรียนที่มีลักษณะเช่นนี้เพียงแห่งเดียว และจะรับเฉพาะนักเรียนต่างชาติเท่านั้น ต่อมาประเทศไทยมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจอย่างกว้างขวาง มีการลงทุนจากต่างประเทศมากขึ้น ทำให้ชาวต่างชาติหลั่งไหลเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นการชั่วคราวเพิ่มมากขึ้น คณะรัฐมนตรีในขณะนั้นเห็นความจำเป็นที่จะให้มีการเปิดโรงเรียนนานาชาติขึ้นอีกตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ เนื่องจากการมีโรงเรียนนานาชาติเพียงแห่งเดียวนั้นไม่เพียงพอในการรับนักเรียนที่เพิ่มขึ้นได้ จึงมีการจัดตั้งโรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษา ขึ้นในปี พ.ศ. 2506 เพื่อรองรับบุตรของชาวต่างชาติเหล่านี้ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2507 คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติให้กรมวิเทศสหการรับเป็นเจ้าของโรงเรียนบางกอกพัฒนา ซึ่งจัดการเรียนการสอนให้กับบุตรหลานชาวต่างชาติที่เป็นผู้เชี่ยวชาญประจำกรมต่างๆในหน่วยราชการไทยในขณะนั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 สถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นได้เสนอขอรัฐบาลไทยให้มีการจัดตั้งโรงเรียนสมาคมไทย-ญี่ปุ่นสำหรับบุตรหลานชาวญี่ปุ่นที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย หลังจากนั้นเป็นเวลาเกือบ 10 ปี คณะรัฐมนตรีเห็นว่าในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่มีชาวต่างชาติที่มาทำงานอยู่ตาม

โครงการต่างๆจำนวนมาก มีความจำเป็นที่จะต้องจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานชาวต่างชาติเหล่านี้ คณะรัฐมนตรีจึงอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเชียงใหม่ขึ้นในปี พ.ศ. 2526 โดยให้กระทรวงการต่างประเทศเป็นผู้รับใบอนุญาต ทำให้มีโรงเรียนนานาชาติทั้งสิ้นจำนวน 5 แห่งในช่วงแรก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2540 : 1)

ในสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณเป็นนายกรัฐมนตรีเป็นช่วงที่เศรษฐกิจของประเทศไทยขยายตัวมาก ชาวต่างชาติมาลงทุนในประเทศไทยมากขึ้น ซึ่งนักลงทุนเหล่านี้ได้พาครอบครัวของตนมาพำนักในประเทศไทยด้วย ในขณะนั้นโรงเรียนนานาชาติที่เปิดอยู่ไม่เพียงพอต่อความต้องการ คณะรัฐมนตรีจึงอนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นอีก 7 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนนานาชาติดิษยะศรินทร์ โรงเรียนไทย-ซิกซ์นานาชาติ โรงเรียนนานาชาติเซนต์จอร์จส์ โรงเรียนนานาชาติใหม่แห่งประเทศไทย โรงเรียนนานาชาติเอกมัย โรงเรียนประชาคมนานาชาติ และโรงเรียนนานาชาติบางละมุง (ผุสดี ตรงต่อการ. 2540 : 17 ; อ้างอิงจาก ช่อนกลิ่น พลอยมี. 2539 : 64) และอนุญาตให้เด็กไทยสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองชาวไทยที่เล็งเห็นถึงความสำคัญของแนวโน้มคุณภาพประชากรที่จะต้องไปเป็นพลเมืองในสังคมโลก

ต่อมาในสมัยรัฐบาลนายอานันท์ ปันยารชุนเป็นนายกรัฐมนตรี ได้เปิดเสรีทางการศึกษามากขึ้น โดยอนุญาตให้มีการขยายการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติได้อย่างเสรีเป็นครั้งแรก ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ส่งผลให้ภาคเอกชนทั้งบุคคลและนิติบุคคลมีความสนใจในการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคเป็นจำนวนมากขึ้น จากผลการสำรวจของ กองนโยบายพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในปี พ.ศ. 2544 มีจำนวนโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยทั้งหมด 58 แห่ง กล่าวคือ ในส่วนกลาง 37 แห่ง ในส่วนภูมิภาค 21 แห่ง

บทบาทของโรงเรียนนานาชาติในสังคมไทย

ปัจจุบันโรงเรียนนานาชาติเริ่มมีความสำคัญและจำเป็นต่อสังคมไทยมากขึ้น นับตั้งแต่ที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ขยายการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยเมื่อปี พ.ศ. 2534 และอนุญาตให้เด็กไทยสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองคนไทยที่มีความประสงค์จะให้บุตรหลานได้เข้าเรียนในโรงเรียนที่มีระบบการศึกษาแบบต่างประเทศ ด้วยเล็งเห็นถึงความสำคัญของคุณภาพประชากรในอนาคต โรงเรียนนานาชาติจึงเข้ามามีบทบาทในสังคมไทยดังต่อไปนี้

(สุขวิช รังสิตพล. 2538 : 6-7)

1. ช่วยอำนวยความสะดวกด้านสถานศึกษาให้บุตรหลานชาวต่างประเทศที่เข้ามาทำงานหรือพำนักอยู่ในประเทศไทย ทำให้ชาวต่างประเทศเหล่านั้น มีความมั่นใจในการทำงานในประเทศไทย ว่าบุตรหลานของตนมีสถานที่เรียน

2. เนื่องจากรัฐบาลอนุญาตให้เด็กไทยเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ผู้ปกครองคนไทยที่ประสงค์ให้บุตรหลานได้เรียนในระบบการศึกษาต่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องส่งเด็กไปเรียนต่างประเทศเหมือนสมัยก่อน ทำให้เด็กสามารถอยู่ร่วมกับครอบครัวอย่างอบอุ่น และมีความผูกพันกับสังคมและวัฒนธรรมไทย นอกจากนี้ยังสามารถลดจำนวนเงินตราที่ไหลไปยังต่างประเทศสำหรับเป็นค่าใช้จ่ายส่งเด็กไปเรียนยังต่างประเทศได้ด้วย

3. ผู้ปกครองเด็กไทยที่ส่งบุตรหลานไปเรียนโรงเรียนนานาชาติจะเสียค่าใช้จ่ายน้อยกว่าการส่งเด็กไปเรียนต่างประเทศ เพราะค่าใช้จ่ายของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยไม่สูงเท่าโรงเรียนในต่างประเทศ

4. ปัจจุบัน รัฐมีนโยบายที่จะพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของเยาวชนไทย และประเทศไทย ยังคงขาดแคลนบุคลากรที่มีทักษะในการใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างคล่องแคล่ว การที่รัฐอนุญาตให้เด็กไทย เข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ ทำให้โรงเรียนสามารถช่วยเตรียมเยาวชนไทยให้มีความรู้ความสามารถ และทักษะด้านภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี มีความสามารถที่จะสื่อสารในระดับนานาชาติ รองรับการพัฒนา เศรษฐกิจระหว่างประเทศด้านต่าง ๆ ได้

5. การเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติ มีลักษณะแตกต่างไปจากการเรียนการสอนในโรงเรียน ไทย ผู้ที่สอนเป็นครูชาวต่างประเทศที่ส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิด และกล้าแสดงออก เป็นประโยชน์ต่อการ ดำรงชีวิตของเด็กต่อไปในอนาคต

6. การดำเนินกิจการโรงเรียนนานาชาติ กระทำโดยภาคเอกชนเป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาล ในการที่จะจัดให้การศึกษาสำหรับชาวต่างประเทศ รัฐไม่ต้องจัดงบประมาณในการสนับสนุนโรงเรียน ประเภทนี้

7. การเปิดโอกาสให้มีการตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้น ทำให้โรงเรียนอื่นๆ ทั้งของรัฐบาลและ เอกชนต้องเร่งพัฒนาคุณภาพของโรงเรียน เพื่อให้มีคุณภาพที่ดีทัดเทียมโรงเรียนนานาชาติ

8. โรงเรียนนานาชาติมีส่วนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศเนื่องจากก่อนที่ชาว ต่างประเทศจะเข้ามาลงทุนในประเทศ บุคคลเหล่านี้จะพิจารณาถึงสถานศึกษาที่จะสามารถให้บุตรเข้า เรียนได้ ว่ามีจำนวนเพียงพอและคุณภาพดีสำหรับบุตรของตนหรือไม่ เมื่อเห็นว่ามีโรงเรียนนานาชาติ เพียงพอและมีคุณภาพ บุคคลเหล่านั้นก็จะมี ความมั่นใจที่จะเข้ามาลงทุน

9. ปัจจุบันรัฐบาลอนุญาตให้เด็กไทยเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ทุกระดับชั้น ทำให้เด็กไทยมี โอกาสที่จะเรียนรู้วัฒนธรรมของต่างชาติ และแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและประเพณีอันดีงามของไทยให้ ชาวต่างชาติได้ทราบ

10. มีส่วนช่วยพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาโดยเฉพาะครูผู้สอนช่วย ในการฝึกอบรมวิธีการสอนตามแบบของต่างประเทศ ซึ่งครูสามารถนำวิธีการสอนที่ได้รับจากการฝึกอบรม มาประยุกต์ใช้ในโรงเรียนที่ตนสอนได้

นโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโรงเรียนนานาชาติ

1. อนุญาตให้มีการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติเพิ่มขึ้นได้เป็นรายๆ ไป ตามเหตุผลและความจำเป็น ภายใต้อำนาจหน้าที่การจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติซึ่งกระทรวงศึกษาธิการกำหนด

2. ให้ยกเลิกการควบคุมการกำหนดเพดานค่าเล่าเรียนและค่าธรรมเนียมอื่น

3. ให้เด็กไทยสามารถเข้าเรียนในโรงเรียนนานาชาติได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา

เอกชน. 2540 : 1)

ปรัชญาของโรงเรียนนานาชาติ

โรงเรียนนานาชาติต้องการเตรียมทรัพยากรมนุษย์ให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมของโลกที่มีความท้าทาย และเปิดโอกาสให้เด็กนักเรียนสามารถโอนย้ายเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษานานาชาติของทุกประเภทได้ โดยการสร้างหลักสูตรให้คล้ายๆ กัน เพื่อให้นักเรียนจะได้ไม่มีปัญหาในการเรียนต่อเมื่อกลับประเทศเดิมของ

ตน ปรัชญาของระบบการศึกษาโรงเรียนนานาชาติจะให้การเคารพสิทธิของบุคคล อีกทั้งส่งเสริมสติปัญญา สังคม และการเติบโตของอารมณด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย (สถาพร ศรีโสภาพล. 2538 : 4)

ระบบการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติ

ระบบการศึกษานานาชาติ มีปรัชญาที่จะสนองความต้องการด้านการศึกษาให้กับเด็กจากทุก สัญชาติตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติ การจัดหลักสูตรนานาชาติจะเน้น 2 ด้าน คือ สร้างหลักสูตรให้มีความ สอดคล้องกลมกลืน โดยให้แนวคิดทางการศึกษาจากทั่วโลก และสนับสนุนวัฒนธรรมประเทศเจ้าบ้าน ในเวลาเดียวกันก็ส่งเสริมค่านิยมของนานาชาติประเทศ

ในด้านการจัดการศึกษาของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยนั้น จากการศึกษาวิจัยทั่วไปพบว่า มีระบบการศึกษาใหญ่อยู่ 2 ระบบ คือ ระบบอเมริกัน และระบบอังกฤษ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้ (มุสดี ตรง ต่อการ. 2540 : 20 ; อ้างอิงจาก Sullivan and others. 1995 : 13-14)

1. ระบบการศึกษาอเมริกัน จะนำแนวทางหลักสูตร และทฤษฎีพัฒนาการของยุโรปมาใช้ อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาได้กำหนดหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นโดยใช้หลักสูตรท้องถิ่นในแต่ละรัฐ ไม่มีหลักสูตร ของชาติ เน้นการสร้างพัฒนาการในตัวเด็กมากกว่าที่จะให้ความรู้ และถือว่าการศึกษาเป็นเครื่องมือในการ สร้างความเท่าเทียมของคนในสังคม ประชาชนทุกคนต้องได้รับการศึกษา และได้รับการปฏิบัติอย่าง เท่าเทียมกันไม่ว่าจะอยู่ในฐานะใด

ฮอเรซ มานน์ (มุสดี ตรงต่อการ. 2540 : 20 ; อ้างอิงจาก Horace Mann. 1796 – 1859) นักทฤษฎี การศึกษาของอเมริกันแรกๆ ได้เสนอแนะว่า มนุษย์จะสามารถพัฒนาตนให้ดีขึ้นได้โดยอาศัยการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นผู้สร้างความเท่าเทียมกันในสังคม การเรียนการสอนในห้องเรียนจะต้องเน้นความเป็น กันเอง ให้เด็กกล้าแสดง รักในการเรียนรู้ ไม่มีความกลัวที่จะถูกลงโทษ ที่สำคัญการศึกษาจะต้องเป็นสิ่งจำเป็น เสรีภาพในสังคมด้วยการสร้างคนให้มีวินัยในตนเอง

2. ระบบการศึกษอังกฤษ จะใช้หลักสูตรของชาติ (National Curriculum) ซึ่งกำหนดวิชาหลักให้ นักเรียนได้เรียนโดยเน้นการศึกษาด้วยตนเองมากที่สุด คือ วิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และ วิทยาศาสตร์ โดยมีวิชาพื้นฐานมากมาย เช่น เทคโนโลยี ดนตรี ศิลปะ ประวัติศาสตร์ ภาษาสมัยใหม่ เป็นต้น วิธีการสอนยึดกรอบตามหลักสูตร การนำความรู้มาปฏิบัติจริงให้เกิดความเข้าใจอย่างถ่องแท้ เน้นการสร้าง ประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียน ทั้งนี้ต้องอยู่บนหลักการของความเคารพ ความมั่นคง ความสม่ำเสมอ ความเป็นอิสระ และการทำงานร่วมกันโดยการมอบหมายงานให้ทำเป็นกลุ่มเล็กๆ

หลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย

ในการประชุมคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (กพส.) ครั้งที่ 2/2538 เมื่อวันที่ 5 เมษายน พ.ศ. 2538 ตามรายงานการประชุมและบันทึกที่ ศธ 0607/14825 นั้น กรม วิชาการได้เสนอแนวทางการพิจารณาหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้ (ศูนย์พัฒนา หลักสูตร กรมวิชาการ. 2538 :1)

ประเภทที่ 1 หลักสูตรที่นำมาจากต่างประเทศ มีหลักฐานการรับรองจากหน่วยงานของประเทศนั้นๆ
ประเภทที่ 2 หลักสูตรที่นำมาจากต่างประเทศแล้วปรับรายละเอียดเนื้อหาวิชาใหม่

ประเภทที่ 3 หลักสูตรที่โรงเรียนเขียนขึ้นเอง

หลักสูตรในโรงเรียนนานาชาติเป็นหลักสูตรที่ใช้ในต่างประเทศ เมื่อนำมาใช้ในประเทศไทย จะมีสมาคมหรือองค์กรของโรงเรียนนานาชาติรับรองวิทยฐานะในการพิจารณาหลักสูตร แต่เมื่อจำนวนโรงเรียนนานาชาติมีมากขึ้นและมีบางโรงเรียนยกย่องหลักสูตรขึ้นเองหรือนำจุดมุ่งหมายหลักสูตรต่างประเทศมาเพิ่มเติมรายละเอียดและคำอธิบายรายวิชาโดยไม่มีคำรับรองจากสมาคมหรือรัฐบาลต่างประเทศ ผู้จบหลักสูตรจึงไม่สามารถเทียบความรู้หรือเรียนต่อในสถานศึกษาของไทยได้

กรมวิชาการจึงมีความประสงค์ในการอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้ขอจัดตั้งโรงเรียน และดูแลเด็กไทยให้ได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ และสามารถศึกษาต่อในประเทศได้ จึงเสนอแนวทางการพิจารณาหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติทั้ง 3 ประเภท ดังนี้ (ผุสดี ตรงต่อการ. 2540 : 25 ; อ้างอิงจาก วรรณสาร วรรณกิจ.สัมภาษณ์, 15 ตุลาคม 2539)

ประเภทที่ 1 หลักสูตรที่นำมาจากต่างประเทศ มีหลักฐานการรับรองจากหน่วยงานของประเทศนั้นๆ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนพิจารณาเห็นชอบให้นำมาใช้ได้ ทั้งนี้ต้องเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยตามมติที่ประชุมคณะอำนวยการพัฒนาหลักสูตร (กพส.) ครั้งที่ 5/2537 ได้ระบุไว้

ประเภทที่ 2 หลักสูตรที่นำมาจากต่างประเทศแล้วปรับรายละเอียดและพัฒนาเนื้อหาวิชาใหม่ ในกรณีนี้กรมวิชาการจะพิจารณาว่ามี

1. ความสอดคล้องในจุดหมาย หลักการ โครงสร้างของหลักสูตร
2. ความเหมาะสมของวุฒิภาวะของผู้เรียนแต่ละระดับ
3. กำหนดจุดประสงค์และเนื้อหาตามโครงสร้างไว้ตลอดหลักสูตร
4. เนื้อหาของหลักสูตรไม่ขัดต่อศีลธรรม ความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองของไทย

5. กำหนดให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมตามมติที่ประชุมคณะอำนวยการพัฒนาหลักสูตร (กพส.) ครั้งที่ 5/2537

ประเภทที่ 3 หลักสูตรที่โรงเรียนเขียนขึ้นเองทั้งหมด กรมวิชาการจะเชิญโรงเรียนนานาชาติที่ผ่านการรับรองวิทยฐานะและมีนักเรียนที่ได้รับการเทียบความรู้จากกระทรวงศึกษาธิการแล้วและเชิญผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนมาร่วมยกร่างกรอบหลักสูตรเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาหลักสูตรของโรงเรียนนานาชาติประเภทนี้ต่อไป และเพื่ออำนวยความสะดวกแก่โรงเรียนประเภทนี้ในการอนุมัติหลักสูตรให้เร็วขึ้น คณะอำนวยการพัฒนาหลักสูตร (กพส.) จึงได้มีมติเห็นชอบให้กรมวิชาการจัดทำกรอบหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติขึ้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนและสมาคมโรงเรียนนานาชาติแห่งประเทศไทยได้สร้างเกณฑ์มาตรฐานสำหรับการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและการดำเนินงานของโรงเรียนนานาชาติ เพื่อนำไปใช้ในการพิจารณาอนุมัติการรับรองมาตรฐานของโรงเรียนนานาชาติ ซึ่งจะยังผลให้นักเรียนไทยที่จบการศึกษาจากโรงเรียนนานาชาติสามารถได้รับการเทียบเท่าความรู้จากกระทรวงศึกษาธิการเพื่อนำไปเทียบความรู้ขึ้นไปสมัครสอบเรียนต่อในสถาบันการศึกษาต่างๆ ในประเทศไทยได้

สำหรับวัตถุประสงค์ของหลักสูตรการเรียนการสอนในโรงเรียนนานาชาติปัจจุบันนี้มีตั้งแต่ หลักสูตรระดับอนุบาล ระดับประถม ระดับมัธยมต้น และระดับมัธยมปลาย ในแต่ละระดับมีวัตถุประสงค์ที่ แตกต่างกันและแตกต่างจากโรงเรียนทั่วไป ดังนี้ (สถาพร ศรีโสภาพล. 2538 : 4-5)

1. หลักสูตรระดับอนุบาล ในระดับนี้จะเน้นพัฒนาการตามธรรมชาติ ฝึกให้เด็กรู้จักตัดสินใจ พัฒนาการอ่าน การเขียนเลข และการเรียนรู้สาระของหน่วยสังคม ความรับผิดชอบสังคม ด้วยกิจกรรม ภายในและภายนอกโรงเรียน
2. หลักสูตรระดับประถมศึกษา มีการอบรมการเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ความสมดุลในด้าน ต่างๆ โดยมีเด็กเป็นศูนย์กลาง เน้นพัฒนาการตามทักษะและพื้นฐานของเด็กแต่ละคน โดยมีครอบครัวช่วย สนับสนุนและมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของเด็กกับทางโรงเรียน
3. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เด็กมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในวัยของการเปลี่ยนแปลงทาง อารมณ์ การจัดหลักสูตรจึงต้องคำนึงถึงสติปัญญา ความสามารถ และความสนใจของเด็กแต่ละคน วิชาที่ เรียนจึงมีตั้งแต่การตัดสินใจ การเติบโตทางสังคม นอกจากนี้ยังมีหลักสูตรเสริม ได้แก่ คอมพิวเตอร์ ศิลปะ ดนตรี ห้องสมุด ภาษาไทยและวัฒนธรรมไทย และการศึกษาทางกายภาพ โดยทางโรงเรียนจะเน้น พัฒนาการในด้านการอ่าน เขียน พูด ฟัง และทักษะการคิดและการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ โดยจะ ปลอ่ยให้นักเรียนพัฒนาความสามารถของตนเอง ส่วนวิชาสังคมและวิทยาศาสตร์จะแยกตามทักษะพื้นฐาน หรือความสนใจของเด็กแต่ละคน ได้แก่ เรื่องของไฟฟ้า ร่างกายมนุษย์ มหาสมุทร อากาศ สิ่งแวดล้อม ส่วนวิชาสังคมจะครอบคลุมในเรื่องวัฒนธรรมทั่วโลก การอ่านแผนที่ เป็นต้น
4. หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในระดับนี้ จะเรียนวิชาบังคับไม่กี่วิชา นอกจากนั้นเป็น วิชาเลือก เช่น ดนตรี ละคร ถ่ายภาพ สื่อขาว โดยนักเรียนจะเป็นคนลงทะเบี่ยนเอง ในขณะที่ครูจะคอย แนะนำให้คำปรึกษา วิธีนี้เด็กจะรู้ว่าตนเองถนัดในสาขาวิชาใด โดยช่วง 2 ปีแรก จะเรียนวิชาบังคับทั่วไป ส่วน 2 ปีสุดท้ายจะเจาะลึกวิชาตามความสนใจของนักเรียน ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตร นานาชาติจะไม่เน้นเนื้อหา แต่จะเน้นกระบวนการฝึกคิด ฝึกทดลอง ฝึกปฏิบัติด้วยอุปกรณ์จริง เพื่อให้เด็ก เรียนรู้กระบวนการทำงาน โดยมีครูเป็นผู้แนะนำหรือคอยช่วยแก้ปัญหาให้ วิชาที่เน้นส่วนใหญ่จะเป็น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เพื่อสอบเข้าในระดับอุดมศึกษาต่อไป อย่างไรก็ตามไม่ว่าหลักสูตรนั้นจะมาจาก ระบบใด วิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยจะได้รับการบรรจุไว้ในหลักสูตรเสมอ

หลักสูตรการเรียนการสอนภาษาและวัฒนธรรมไทยในโรงเรียนนานาชาติ

ที่ประชุมคณะกรรมการอำนวยการพัฒนาหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ (กพส.) ครั้งที่ 6/2537 เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ได้มีมติสรุปเกณฑ์การพิจารณาหลักสูตรของโรงเรียน นานาชาติไว้ดังนี้ (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ. 2538 : 1)

1. หลักการ จุดหมาย โครงสร้างของหลักสูตรมีความสอดคล้องสัมพันธ์กัน และเหมาะสมกับวัย ของผู้เรียน
2. เนื้อหาของหลักสูตรไม่ขัดต่อศีลธรรม ความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และระบอบการปกครองของไทย

3. กำหนดให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยเป็นวิชาบังคับ 1 คาบต่อสัปดาห์ สำหรับนักเรียนเกรด 1 – 8 และเป็นวิชาเลือกสำหรับนักเรียนเกรด 9 – 12 โดยใช้สื่อการสอนเป็นภาษาต่างประเทศ กรณีที่ผู้เรียนย้ายมาจากต่างประเทศ เข้าเรียนในเกรด 9 – 12 ให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างน้อย 2 ปี

4. สำหรับเด็กไทยกำหนดให้เรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างน้อยสัปดาห์ละ 5 คาบ ตลอด 12 ปี ทั้งนี้กำหนดเวลา 1 คาบ เท่ากับ 50 นาที

วัตถุประสงค์ของการแบ่งการเรียนภาษาและวัฒนธรรมไทยของนักเรียนนานาชาติออกเป็น 2 กรณีมีดังนี้

กรณีนักเรียนต่างชาติ ให้เรียนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คาบ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในวิถีชีวิตของคนไทย ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ ลัทธิศาสนาประจำชาติไทย และสามารถเข้าใจภาษาไทยง่าย ๆ ในชีวิตประจำวันได้ ทำให้เด็กต่างชาติอยู่ในประเทศไทยอย่างมีความสุข สามารถติดต่อสื่อสารในสังคมไทยได้ ทั้งนี้โรงเรียนสามารถกำหนดขอบข่ายเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพผู้เรียนได้ตามที่เห็นสมควร

กรณีนักเรียนไทย กำหนดให้เรียนสัปดาห์ละ 5 คาบ เพื่อให้มีความรู้ความภาคภูมิใจในชาติไทย ได้เรียนรู้วัฒนธรรม และภาษาของตนจนสามารถใช้ภาษาไทยได้ดี ซึ่งจะเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อในสถานศึกษาของประเทศไทยต่อไป

ในการกำหนดขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาไทยสำหรับนักเรียนไทยนั้น กรมวิชาการได้เสนอขอบข่ายเนื้อหาวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างกว้าง ๆ ตามจุดประสงค์และเนื้อหาของหลักสูตรประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลาย ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533 โดยให้โรงเรียนพิจารณานำไปใช้ ซึ่งยึดจุดประสงค์ของวิชาและปรับเนื้อหาและกิจกรรมให้เหมาะกับผู้เรียน สำหรับสื่อการเรียนประเภทหนังสือเรียน อาจใช้หนังสือเรียนของกระทรวงศึกษาธิการหรือพิจารณาตามจุดประสงค์ขึ้นใช้เอง

สาระสำคัญของหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทย สำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง)

การเรียนการสอนภาษาไทยนั้นมีความสำคัญทั้งในฐานะที่เป็นภาษาประจำชาติ และเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของชาติ การเรียนการสอนภาษาไทยมุ่งให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน ตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้ และมีเหตุผล จากการศึกษาหลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (ฉบับร่าง) ซึ่งจัดทำโดยสมาคม โรงเรียนนานาชาติในประเทศไทย กรมวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้ (นिरนาท กล้าคลัง. 2541 : 12-15)

ก. กลุ่มเป้าหมาย

เด็กไทยที่เรียนในโรงเรียนนานาชาติ ทั้งที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาแม่ และที่ใช้ภาษาไทยเป็นภาษาที่สอง

ข. หลักการ

1. สอดคล้องกับหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการและปรัชญาของโรงเรียน

2. เน้นการพัฒนาผู้เรียนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร
4. เน้นการสอนวัฒนธรรมไทยควบคู่กับการสอนภาษาไทย
5. มีลักษณะเปิดกว้าง และยืดหยุ่น เพื่อสามารถขยาย เพิ่มเติมหรือปรับปรุงได้ตามความเหมาะสมกับสภาพของแต่ละโรงเรียน

ค. จุดมุ่งหมาย

1. เห็นคุณค่าและความงดงามของภาษาและวัฒนธรรมไทย มีจิตสำนึกและภูมิใจในความเป็นไทย ตลอดจนสืบทอดมรดกทางภาษาและวัฒนธรรมของชาติมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์อันเป็นพื้นฐานของการเรียนภาษา
2. มีทักษะในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน โดยมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์พื้นฐานทางภาษา
3. ให้มีวิจรรย์ญาณในการฟัง การอ่าน และการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร
4. มีนิสัยรักการอ่าน มีรสนิยมในการเลือกหนังสือ และสามารถใช้อ่านเพื่อหาความรู้เพิ่มเติม และเพื่อความจรรโลงใจ
5. สามารถใช้ประสบการณ์จากการเรียนภาษาไทยมาช่วยในการคิด ตัดสินใจ แก้ปัญหา และวินิจฉัยเหตุการณ์ต่างๆอย่างมีเหตุผล

6. ใช้ภาษาได้ถูกต้องเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล

7. สามารถพัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากการเรียนภาษา

สำหรับการเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยนั้น ต้องการแนะนำให้ความรู้ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นพลเมือง วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ในหลักสูตรนี้จะช่วยให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในประเทศที่นักเรียนอาศัยอยู่ และยังช่วยให้นักเรียนสนุกและรู้จักเทศกาลหรือโอกาสพิเศษต่างๆในประเทศไทย มีการเรียนการสอนคำศัพท์ง่ายๆที่ใช้สนทนาในชีวิตประจำวันโดยให้ความสำคัญกับการออกเสียงและการนำไปใช้อย่างถูกต้อง อีกทั้งมีการจัดทัศนศึกษา จัดประชุม และกิจกรรมพิเศษในวาระโอกาสต่างๆ

ง. แนวการจัดหลักสูตร

หลักสูตรวิชาภาษาไทยและวัฒนธรรมไทยสำหรับนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติในประเทศไทยมีลักษณะบูรณาการ และสัมพันธ์กับทักษะทั้งสี่ โดยกำหนดเป็นหน่วยการสอน (Theme) ที่ครอบคลุมเนื้อหาทางภาษาและวัฒนธรรม การจัดหน่วยการสอนเลือกตามความเหมาะสมแก่วัยและความสามารถของนักเรียน และจะต้องครอบคลุมเนื้อหาสาระตั้งแต่ใกล้ตัวผู้เรียนไปสู่สังคมภายนอกและความรู้ระดับโลก โดยลำดับ ดังนี้

กิจกรรมประจำวัน

ชีวิตส่วนตัวและชีวิตในสังคม

โลกรอบตัว

โลกการงาน

โลกนานาประเทศ

หน่วยการสอนที่กำหนดนี้ เป็นเพียงการเสนอแนะเพื่อให้ผู้ใช้หลักสูตรมีแนวปฏิบัติ ผู้สอนสามารถปรับให้เหมาะสมแก่โอกาส ลักษณะของผู้เรียน รวมทั้งสภาพความต้องการของแต่ละโรงเรียน

จ. การจัดแบ่งระดับนักเรียน

การจัดแบ่งระดับนักเรียน ยึดแนวแบ่งกลุ่มอายุเป็น 3 กลุ่ม ตามระดับชั้นในโรงเรียน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในแต่ละกลุ่มอายุ ยังแบ่งตามระดับความสามารถในการใช้ภาษาไทยเป็นระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ดังนี้

- ระดับต้น คือ นักเรียนที่ยังไม่มีพื้นฐานภาษาไทย
- ระดับกลาง คือ นักเรียนที่ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้บ้าง
- ระดับสูง คือ นักเรียนที่ฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

การจัดแบ่งระดับความสามารถของนักเรียน ให้ใช้หลาย ๆ วิธีประกอบกัน เช่น การสัมภาษณ์ การพิจารณาถึงผลงานเดิมของนักเรียน ผลคะแนนของนักเรียน การสังเกต การสอบปฏิบัติ การสอบข้อเขียน ฯลฯ เมื่อดำเนินการเรียนการสอนไประยะหนึ่งแล้ว ครูอาจย้ายนักเรียนไปเข้ากลุ่มใหม่ที่เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยคำนึงถึงพัฒนาการ และความสามารถของผู้เรียนที่ปรากฏ

ฉ. ขอบข่ายเนื้อหา

เนื้อหาของหลักสูตร ประกอบด้วย

1. ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

1.1 การประมวลสาระและเรียบเรียงสารที่รับ และถ่ายทอดได้ตรงตามความมุ่งหมายของผู้ส่งสารและผู้รับสาร

1.2 ความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษา เช่น การคิดวิเคราะห์ การใช้วิจารณญาณ การแก้ปัญหา กระบวนการกลุ่ม ฯลฯ

1.3 การใช้ภาษาตามกาลเทศะ เหมาะสมกับบริบททางสังคม และวัฒนธรรม

1.4 กลวิธีในการใช้ภาษา เช่น สีนัยท่าทาง การเน้นเสียง การเริ่ม และการจบการสนทนา

1.5 ศัพท์และหลักเกณฑ์ในการใช้ภาษา

2. ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน การเขียน

3. อรรถรสและความจรรโลงใจทางภาษา

4. ความรู้และความซาบซึ้งในวัฒนธรรม

หลักสูตรนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร การสอนหลักเกณฑ์การใช้ภาษาจึงเลือกใช้ตามสถานการณ์โดยมีหลักว่า เมื่อนักเรียนสำเร็จหลักสูตรแล้ว ต้องมีความรู้อย่างครบถ้วนทั้งในด้านหลักไวยากรณ์ (เนื้อหาที่สำคัญ) และในด้านการใช้ภาษา นอกจากการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยแล้ว จะต้องมีการสอนวัฒนธรรม โดยสอดแทรกตามสถานการณ์ กล่าวคือ เมื่อทำสำเร็จแล้ว ผู้เรียนจะต้องมีความรู้ครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. ชาตินไทย คนไทย

2. การกินอยู่
3. ครอบครัวไทย
4. มารยาทไทย
5. ประเพณี
6. ศิลปกรรม
7. นันทนาการ
8. วรรณกรรมไทย

ข. ลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน

กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดตามหลักสูตรนี้ สามารถจัดแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ จัดตามแผนการสอนที่วางไว้ล่วงหน้า และ / หรือ จัดตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นนอกเหนือจากแผนการสอนที่วางไว้ เช่น งานพระบรมศพ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นต้น และสิ่งสำคัญที่ครูพึงระลึกเสมอ ก็คือ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหลักสูตรฉบับนี้ ควรมีลักษณะ

1. เชื้อต่อการสอนแบบบูรณาการ
2. เป็นการเรียนการสอนที่สมจริง
3. สัมพันธ์กับทักษะทั้งสี่
4. นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้

2. โรงเรียนไทย

ความเป็นมาของโรงเรียนไทย

นับตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 5 วิธีการเรียนรู้ของคนไทยเริ่มเปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ประเทศไทยเริ่มรับอิทธิพลจากประเทศทางตะวันตกมากขึ้น มีการจัดตั้งโรงเรียนหลวงขึ้นในวังและจัดตั้งโรงเรียนหลวงสำหรับราษฎร ซึ่งปรากฏว่าได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก วิธีการเรียนรู้จากการถ่ายทอดภายในครอบครัวหรือจากทางวัดได้เปลี่ยนไปเป็นวิธีการเรียนรู้ที่มีแบบแผนในระบบโรงเรียน กล่าวคือ มีการจัดสถานที่เรียนหนังสือโดยเฉพาะ มีครูมาสอน มีกำหนดเวลาในการเรียนการสอน และมีหนังสือเรียน แต่เนื่องจากการจัดตั้งโรงเรียนตามแบบอย่างตะวันตกนี้มีไม่มากนัก การที่เด็กจะมีโอกาสในการเรียนรู้จึงอยู่ในวงจำกัด ในช่วงปลายรัชสมัยรัชกาลที่ 5 โอกาสในการเรียนรู้ได้ขยายตัวเพิ่มขึ้น มีการจัดตั้งกรมศึกษาธิการและมีการจัดทำแผนการศึกษาฉบับแรก ทำให้ระบบการศึกษามีแบบแผนที่สมบูรณ์ขึ้น

ในสมัยรัชกาลที่ 6 – 8 วิธีการเรียนรู้ของคนไทยเริ่มขยายตัวอย่างกว้างขวางในรูปแบบของการเรียนรู้ในระบบโรงเรียนภาคบังคับ โดยกำหนดให้เด็กอายุ 7 – 14 ปี ต้องเข้าศึกษาในโรงเรียน โดยมีการจัดเนื้อหาวิชาที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต การจัดการศึกษาที่มีระบบตามแบบต่างประเทศและเริ่มมีการส่งเสริมให้มีการเรียนในระดับที่สูงขึ้นถึงขั้นอุดมศึกษา

ปัจจุบันคนไทยมีโอกาสดำเนินการเรียนในระบบโรงเรียนมากขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้คนไทยมีโอกาสได้รับการศึกษาภาคบังคับ 6 ปีให้ได้ทุกคน แม้ว่าในทางปฏิบัติอาจจะยังทำได้ไม่ครบ แต่คนส่วนใหญ่ก็มี

โอกาสได้รับการศึกษามากกว่าสมัยก่อน อีกทั้งรัฐยังสนับสนุนให้เอกชนเข้ามาจัดการศึกษามากขึ้น ดังจะเห็นได้จากการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนขึ้นมาทำหน้าที่ดูแลรับผิดชอบด้านการศึกษาของเอกชน การขยายขอบเขตทางการศึกษาจึงมีมากขึ้น (ทศนา แคมมณี. 2540 : 337)

แนวนโยบายการศึกษาไทย

วิชัย ดันศิริ (2542 : 33 – 41) ได้กล่าวถึงแนวนโยบายการศึกษาตามแผนการศึกษาแห่งชาติว่า

1. จัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสในการเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. จัดการศึกษาและส่งเสริมการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการของเด็ก
3. ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับการเตรียมความพร้อมอย่างน้อย 1 ปี ก่อนเข้าเรียนในระดับประถมศึกษา
4. จัดการศึกษาภาคบังคับให้ทั่วถึง มีคุณภาพและสะดวกแก่ผู้เรียน โดยสถานศึกษาของรัฐและของท้องถิ่นจะต้องเป็นการบริการแบบให้เปล่า
5. ให้การศึกษาระดับมัธยมศึกษาเป็นการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น
6. ปฏิรูปการฝึกหัดครูและพัฒนาครูประจำการเพื่อยกระดับฐานะของวิชาชีพครูให้สูงขึ้น
7. ส่งเสริมการอุดมศึกษาในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้เพื่อให้การอุดมศึกษามีบทบาทในการนำพาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไปในทิศทางที่พึงประสงค์
8. ปรับปรุงเนื้อหาสาระและกระบวนการเรียนการสอนทุกระดับและทุกประเภทการศึกษาให้สนองต่อหลักการและสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้
9. ส่งเสริมให้ผู้เรียนทุกระดับรวมทั้งประชาชนทั่วไปมีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม เพื่อการสื่อสารและพัฒนาความคิดความรู้และธำรงรักษาวัฒนธรรมของชาติ
10. ส่งเสริมให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้า การติดต่อสื่อสาร การค้า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม
11. ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้
12. ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้เพื่อขยายบริการทางการศึกษาแลกเปลี่ยนและกระจายความรู้ข้อมูลข่าวสารไปสู่ประชาชนและชุมชนได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว
13. ส่งเสริมและสนับสนุนบทบาทครอบครัว ชุมชน สถาบันต่างๆ และสื่อมวลชนให้มีส่วนร่วมในกระบวนการของการศึกษา การอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น
14. สนับสนุนการศึกษาที่เอื้อให้ผู้มีปัญญาเลิศ หรือมีความสามารถพิเศษได้พัฒนาอัจฉริยภาพของตน
15. สนับสนุนการขยายการบริการการศึกษาให้แก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างทั่วถึง

16. ส่งเสริมการศึกษาของภิกษุสามเณร และบุคลากรทางศาสนาเพื่อให้เป็นแบบอย่างที่ดีเป็นผู้นำในการปลูกฝังคุณธรรมแก่ประชาชน

17. ปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษาให้มีเอกภาพด้านนโยบาย และมาตรฐานการศึกษา รวมทั้งกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นและสถานศึกษา

18. ส่งเสริมให้เอกชนจัดการศึกษาทุกระดับเพิ่มขึ้น ให้มีอิสระและความคล่องตัวในการบริหารและการจัดการ โดยรัฐให้การสนับสนุนในด้านวิชาการ ทรัพยากร การอำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน และการรับรองมาตรฐาน

19. มีการระดมจัดสรรและใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม

ปรัชญาของการศึกษาไทย

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พิจัย นิลทองคำ. 2542 : 11) กล่าวถึงปรัชญาของการศึกษาไทยว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย

วิชัย ดันศิริ (2542 : 21 – 25) ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาไทย ว่า

1. ด้านปัญญา บุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมเป็นผู้มีปัญญา คือรู้จักเหตุและผล รู้จักแยกแยะผิดชอบชั่วดี คุณและโทษบนพื้นฐานของความจริง รู้จักแก้ไขปัญหาได้อย่างฉลาด และรู้เท่าทันความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และใฝ่รู้ รู้คุณค่าของภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของสังคมไทย และรู้จักเลือกรับวิทยาการจากภายนอก

2. ด้านจิตใจ บุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมรู้จักฝึกฝนจิตใจของตนให้มีความเจริญงอกงาม ได้แก่ มีความละเอียดต่อการกระทำผิด รู้จักควบคุมตนเอง มีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ รู้จักพอ มีสมาธิและมีความอดทนหนักแน่น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่การงานและการดำรงชีวิต

3. ด้านร่างกาย บุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมมีร่างกายที่เจริญเติบโตเหมาะสมกับวัย รู้จักดูแลรักษาสุขภาพอนามัยของร่างกาย ทั้งของตนเองและสมาชิกในครอบครัว และสามารถพัฒนาสมรรถภาพของร่างกายให้เหมาะสมกับการงานและอาชีพ

4. ด้านสังคม บุคคลที่ได้รับการศึกษาย่อมมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงานและการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กรและสังคม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กันโดยไม่เห็นแก่ตัว มีความสามารถและทักษะในการติดต่อสื่อสารกับบุคคลอื่น สามารถใช้ภาษาไทยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม รวมทั้งสามารถใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการติดต่อสื่อสารกับนานาประเทศได้ สามารถธำรงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมที่ดีงามของไทย ตระหนักและปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อผู้อื่น ต่อสังคม และต่อมวลมนุษยชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุข รู้จักและเคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข รู้จักใช้และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริมบทบาทของประเทศในประชาคมโลกในทางที่เหมาะสม

ระบบการศึกษาไทย

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (พชย นิลทองคำ. 2542 : 14) ได้แบ่งการจัดการศึกษาออกเป็น 3 รูปแบบ คือ

1. การศึกษาในระบบ เป็นการศึกษาที่กำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการศึกษา หลักสูตร ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขของการสำเร็จการศึกษาที่แน่นอน ได้แก่ ประเภทสามัญศึกษา อาชีวศึกษา การศึกษาในระบบนี้แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ

1.1 การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยการศึกษาซึ่งจัดไม่น้อยกว่า 12 ปี แบ่งระดับการเรียนออกเป็น 6 : 3 : 3 คือ การศึกษาในระดับประถม 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี

1.2 การศึกษาระดับอุดมศึกษา แบ่งระดับการเรียนออกเป็น 2 ระดับ คือ ระดับต่ำกว่าปริญญา และระดับปริญญา

2. การศึกษานอกระบบ เป็นการศึกษาที่มีความยืดหยุ่นในการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการ ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญของการสำเร็จการศึกษา โดยเนื้อหาและหลักสูตรจะต้องมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม ได้แก่ โรงเรียนศาสนา โรงเรียนนานาชาติ โรงเรียนกวดวิชา

3. การศึกษาตามอัธยาศัย เป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อม และโอกาส โดยสามารถศึกษาจากบุคคล ประสบการณ์ สังคม สภาพแวดล้อม หรือแหล่งความรู้อื่น ๆ ได้แก่ การจัดการศึกษาแก่ผู้มีลักษณะพิเศษ หรือผิดปกติทางร่างกาย สติปัญญา จิตใจ ผู้ยากไร้ ผู้เสียเปรียบทางการศึกษา รวมทั้งการจัดการศึกษาที่บ้าน (Home school)

การศึกษาขั้นพื้นฐาน

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเพิ่มศักยภาพของผู้เรียนให้สูงขึ้น สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขบนพื้นฐานของความเป็นไทยและความเป็นสากล รวมทั้งมีความสามารถในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อตามความถนัดและความสามารถ เป็นหลักสูตรที่ครอบคลุมตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 สามารถนำไปใช้จัดการศึกษาได้ทั้งในระบบนอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีมาตรฐานในการเรียนรู้เป็นข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และพลเมืองโลก ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : <http://www.opec.go.th>.) ได้กล่าวถึงรายละเอียดของการศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ ดังนี้

หลักการของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เป็นการศึกษาเพื่อเอกภาพของชาติมุ่งเน้นความเป็นไทยควบคู่ความเป็นสากล

2. เป็นการศึกษาเพื่อปวงชนที่ประชาชนทุกคนจะได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน โดยสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3. ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาและเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตโดยถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุดสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

4. เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรที่จัดการศึกษาได้ทุกรูปแบบ ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้และประสบการณ์

จุดหมายของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเอง ปฏิบัติตนตามหลักพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมอันพึงประสงค์
2. มีความคิดสร้างสรรค์ ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่าน การเขียน และการค้นคว้า
3. มีความรู้อันเป็นสากล รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาการ มีทักษะและศักยภาพในการจัดการ การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี ปรับวิธีการคิด การทำงานได้เหมาะสมกับสถานการณ์
4. มีทักษะและกระบวนการโดยเฉพาะทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ทักษะการคิด การสร้างปัญหา และทักษะในการดำเนินชีวิต
5. รักการออกกำลังกาย ดูแลตนเองให้มีสุขภาพและบุคลิกที่ดี
6. มีประสิทธิภาพในการผลิตและการบริโภค มีค่านิยมเป็นผู้ผลิตมากกว่าผู้บริโภค
7. เข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทย ภูมิใจในความเป็นไทย เป็นพลเมืองดี ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
8. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ภาษาไทย ศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี กีฬา ภูมิปัญญาไทย ทรัพยากรธรรมชาติ และพัฒนาสิ่งแวดล้อม
9. รักประเทศชาติและท้องถิ่น มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งดีงามให้สังคม

โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1. ระดับช่วงชั้น แบ่งออกเป็น 4 ช่วงชั้น ตามระดับพัฒนาการของผู้เรียน ดังนี้
ช่วงชั้นที่ 1 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 3
ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 - 6
ช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 - 3
ช่วงชั้นที่ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6
2. สาระการเรียนรู้ กำหนดสาระการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วยองค์ความรู้ และคุณลักษณะของผู้เรียนเป็น 8 กลุ่ม ดังนี้
 - 1) ภาษาไทย 2) คณิตศาสตร์ 3) วิทยาศาสตร์ 4) สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
 - 5) สุขศึกษาและพลศึกษา 6) ศิลปะ 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี 8) ภาษาต่างประเทศสาระการเรียนรู้ ทั้ง 8 กลุ่มนี้เป็นพื้นฐานสำคัญที่ผู้เรียนทุกคนต้องเรียนรู้ โดยอาจจัดเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มแรก ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างพื้นฐานการคิดและกลยุทธ์ในการแก้ปัญหาและวิกฤตของชาติ กลุ่มที่ 2 ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี และภาษาต่างประเทศ เป็นสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างพื้นฐานความเป็นมนุษย์และ

สร้างศักยภาพ ในการคิดและการทำงานอย่างสร้างสรรค์ หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดสาระการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มไว้เฉพาะส่วนที่จำเป็นในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนทุกคนเท่านั้น สำหรับส่วนที่ตอบสนองความสามารถความถนัดและความสนใจของผู้เรียนแต่ละคนนั้น สถานศึกษาสามารถกำหนดเพิ่มขึ้นได้

3. กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้พัฒนาความสามารถของตนเองตามศักยภาพ มุ่งเน้นเพิ่มเติมจากกิจกรรมที่ได้จัดให้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1) กิจกรรมแนะแนว เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนาความสามารถของผู้เรียนให้เหมาะสมตามความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถค้นพบและพัฒนาศักยภาพของตนเสริมสร้างทักษะชีวิต วุฒิภาวะทางอารมณ์ การเรียนในเชิงพหุปัญญา การสร้างสัมพันธภาพที่ดี ซึ่งครูทุกคนต้องทำหน้าที่แนะแนว ให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และการพัฒนาตนเองสู่โลกอาชีพและการมีงานทำ

2) กิจกรรมนักเรียน เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเองอย่างครบวงจร ตั้งแต่ศึกษาวิเคราะห์ วางแผน ปฏิบัติตามแผน ประเมิน และปรับปรุงการทำงาน โดยเน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม เช่น โครงการ กิจกรรมตามความสนใจ ชุมนุมวิชาการ กิจกรรมรักการอ่าน กิจกรรมสาธารณประโยชน์

การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเป็นสาระการเรียนรู้อย่างกว้างๆนั้น สถานศึกษาต้องนำไปจัดทำโดยคำนึงถึงสภาพปัญหา ความพร้อม เอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถจัดทำสาระการเรียนรู้เพิ่มเติมเป็นหน่วยการเรียนรู้ รายวิชาใหม่ๆที่มีความหลากหลาย ให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ประการสำคัญสถานศึกษาต้องจัดสาระการเรียนรู้ให้ครบทั้ง 8 กลุ่มในทุกช่วงชั้น ให้เหมาะสมกับธรรมชาติการเรียนรู้ และระดับพัฒนาการของผู้เรียน โดยในช่วงการศึกษาภาคบังคับ คือ ประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 3 จัดหลักสูตรเป็นรายปี และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 จัดเป็นหน่วยกิต ดังนี้

ช่วงชั้นที่ 1 และ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3 และ ปีที่ 4 – 6) เป็นช่วงแรกของการศึกษาภาคบังคับหลักสูตรที่จัดขึ้น มุ่งเน้นให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิต กระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ทักษะพื้นฐานด้านการอ่านการเขียน การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การติดต่อสื่อสาร และพื้นฐานความเป็นมนุษย์ เน้นการบูรณาการอย่างสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และวัฒนธรรม

ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) เป็นช่วงสุดท้ายของการศึกษาภาคบังคับ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสำรวจความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเองเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อ และพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน ความสามารถ การเรียนรู้ และทักษะในการดำเนินชีวิต ให้มีความสมดุลทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม มีความภูมิใจในความเป็นไทย

ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะเฉพาะด้าน มุ่งปลูกฝังความรู้ความสามารถ และทักษะในวิทยาการและเทคโนโลยีเพื่อให้เกิดการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และนำไปใช้ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ มุ่งมั่นพัฒนาตนและประเทศตามบทบาท

ของตน สามารถเป็นผู้นำและผู้ให้บริการชุมชนในด้านต่างๆ ลักษณะหลักสูตรในช่วงชั้นนี้ จัดเป็นหน่วยกิต เพื่อให้มีความยืดหยุ่นในการจัดการเรียนรู้ที่ตอบสนองความสามารถ ความถนัด ความสนใจของผู้เรียนแต่ละคน ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ

การจัดเวลาเรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ช่วงชั้นที่ 1 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้สถานศึกษาจัดเวลาเรียนเป็นรายปี โดยมีเวลาเรียนวันละประมาณ 4 – 6 ชั่วโมง ช่วงชั้นนี้เป็นช่วงชั้นแรกของการศึกษาขั้นพื้นฐาน เด็กจำเป็นต้องพัฒนาทักษะพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อช่วยให้สามารถเรียนสาระการเรียนรู้กลุ่มอื่นๆ ได้รวดเร็วขึ้น ทักษะเหล่านี้ ได้แก่ ด้านการอ่านการเขียนในภาษาไทย และการคิดคำนวณในคณิตศาสตร์ ซึ่งควรใช้เวลาประมาณ 50 % ของเวลาเรียนทั้งหมดในแต่ละสัปดาห์ ส่วนเวลาที่เหลือก็ใช้สอนให้ครบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้รวมทั้งกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนด้วย

ช่วงชั้นที่ 2 (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 – 6) การจัดเวลาเรียนในภาษาไทยและคณิตศาสตร์อาจใช้เวลาลดลงเหลือประมาณ 40 % ของเวลาเรียนในแต่ละสัปดาห์ โดยให้เวลากับวิชาวิทยาศาสตร์มากขึ้น สำหรับการเรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ แม้เวลาเรียนจะลดลงก็ต้องฝึกฝนทบทวนเป็นประจำเพื่อพัฒนาทักษะขั้นพื้นฐานในระดับที่สูงขึ้น นอกจากนั้นอีก 20 % ก็เป็นเวลาสำหรับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ส่วนเวลาที่เหลือสามารถจัดกิจกรรมอื่นๆได้ตามความเหมาะสม

ช่วงชั้นที่ 3 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 3) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายปี มีเวลาเรียนวันละประมาณ 5 – 6 ชั่วโมง การกำหนดเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่ม ควรให้สัดส่วนใกล้เคียงกัน แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่มภาษาไทย คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ก็ยังคงมีความสำคัญ ควรจัดเวลาเรียนให้มากกว่ากลุ่มอื่นๆ สำหรับผู้เรียนที่มีความประสงค์จะศึกษาต่อหรือนักเรียนที่มีความสามารถจะออกไปประกอบอาชีพ

ช่วงชั้นที่ 4 (ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6) ให้จัดเวลาเรียนเป็นรายภาค โดยให้ค่าน้ำหนักของรายวิชาที่เรียนเป็นหน่วยกิต ใช้เกณฑ์ 40 ชั่วโมงต่อภาคเรียน มีค่าน้ำหนักวิชา 1 หน่วยกิต และมีเวลาเรียนประมาณวันละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง การกำหนดเวลาเรียนสำหรับสาระการเรียนรู้เป็นการเริ่มเข้าสู่การเรียนเฉพาะสาขา จึงให้มีการเลือกเรียนในบางรายวิชาของแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ และจัดทำรายวิชาเพิ่มเติม สำหรับรายวิชาที่น่าสนใจ หรือมีความยากในระดับที่สูงขึ้น เช่น แคลคูลัสในคณิตศาสตร์ หรือวิทยาศาสตร์ชั้นสูงสำหรับผู้เรียนกลุ่มสาระนี้ได้ดีเป็นพิเศษ นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถปรับรูปแบบการจัดหลักสูตรให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในบางกลุ่มสาระ เช่น ศิลปะ การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งยังจำเป็นต้องเรียนอยู่ อาจจัดเป็นรายวิชาสั้นๆหรือรายวิชาเดี่ยวหรือรวมกันในลักษณะบูรณาการ ซึ่งอาจพัฒนาเป็นวิชาเลือกเฉพาะทางในระดับสูงที่ขึ้นไปได้

3. มารยาทไทย

ความหมายของมารยาทไทย

ดุริย มาลากุล ณ อยุธยา (2511 : 41) กล่าวว่า มารยาทหมายถึงกิริยา วาจา ที่ถือว่าสุภาพ เรียบร้อย ซึ่งบางขณะต้องประกอบด้วยการเสียสละความพอใจส่วนตัวเพื่อทำความพอใจให้ผู้อื่น และยังเป็นส่วนหนึ่งของความประพฤติที่ควรประพฤติที่เรียกว่าจรรยาอีกด้วย

สุทธิ ภิมาลแทน (2527 : 104-105) กล่าวว่า มารยาทเป็นองค์ประกอบย่อยของวัฒนธรรม ชาติไทย มีเอกลักษณ์ประจำชาติและมีองค์ประกอบหลายอย่างที่สามารถจำแนกได้ว่าเป็นคนไทย เป็นชาติไทย เช่น ภาษา พิธีกรรมบางอย่างและการแต่งกายเป็นต้น คนไทยมีมารยาท (ซึ่งสั่งสมมาหลายสมัย) สมควรถ่ายทอดเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของสังคมต่อไป

พัธ อนุรักษราชมณฑล (2530 : 1) ได้กล่าวถึงมารยาทไทยว่า ความมีมารยาทหมายถึงการมีกิริยา วาจา ใจ สุภาพ เรียบร้อย สังคมไทยได้กำหนดแบบอย่างของมารยาทไว้หลายชนิดล้วนแต่เหมาะสมและอาจดัดแปลงแก้ไขให้สอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมและกาลสมัยได้ กิริยามารยาทของไทยในแต่ละท่า แต่ละแบบ ล้วนไม่ขัดกับการใช้วิถีประกอบท่าทาง จึงเป็นท่าทางที่งดงามและถูกต้องตามลักษณะของกายวิภาคทั้งสิ้น กุลบุตรกุลธิดาไม่ว่าชาติใดที่ได้รับการศึกษาและอบรมมาดีแล้วทั้งกาย วาจา ใจ ย่อมได้ชื่อว่า เป็นสุภาพชน สุภาพชนจะรู้จักเห็นใจตัวเองมีความละเอียดใจตนเอง ไม่ยอมประพฤติการที่ไม่เหมาะสม และสำนึกในเรื่องกิริยามารยาทของตนเองอยู่เสมอ

จรัญ พรหมอยู่ (2526: 92) สรุปเกี่ยวกับ จรยามารยาทของคนไทยว่าจรรยา มารยาทไทยมีลักษณะสุภาพอ่อนน้อม และรู้จักปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดี มีการแสดงความเคารพที่แตกต่างไปจากวัฒนธรรมของสังคมอื่น เช่นการไหว้ การแสดงความเคารพพระมหากษัตริย์ ลักษณะการแสดงความเคารพของไทยนั้น แตกต่างจากสังคมอื่น นอกจากรูปแบบที่ต่างกับสังคมอื่นแล้ว ในการเคารพผู้ที่ต่างกัน ในชาติวุฒิ และวัยวุฒิ ยังมีลักษณะที่ต่างกันไปด้วย เช่นการไหว้ผู้ใหญ่กับการไหว้ผู้มีอายุเสมอกัน จะแตกต่างกันในระดับการยกกระพุ่มมือและการค้อมหลังลงเป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า มารยาทไทย หมายถึง การแสดงกิริยาท่าทาง และวาจาที่มีความสุภาพ อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลภายใต้ขนบประเพณีไทยที่ควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อเข้ากับผู้อื่นได้และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างราบรื่น อันเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติสมควรที่จะถ่ายทอดสืบต่อไป

ประเภทของมารยาทไทย

ชำนาญ นิสารัตน์ (2521 : 86 - 87) กล่าวว่า มารยาทไทยแบ่งได้ 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และทางวาจา

มารยาททางกาย หมายถึง ความประพฤติที่เรียบร้อย ทางการแสดงออกทางกายแบบไทย ได้แก่ การมีกิริยาสุภาพ เรียบร้อย สงบเสงี่ยม อ่อนโยน อ่อนน้อม มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ แบ่งเป็น 7 ประการคือ

1. การยืน

1.1 การยืนตามลำพัง ควรให้เป็นไปในลักษณะสุภาพอยู่ในท่าที่สบาย ขาชิดกัน ไม่หันหน้าหรือแกว่งแขนไปมา จะยืนเอียงเล็กน้อยพองามก็ได้

1.2 การยืนเฉพาะหน้าผู้ใหญ่ ถ้าไม่จำเป็นไม่ควรยืนตรงหน้าผู้ใหญ่ ควรยืนเฉียง

ไปทางใดทางหนึ่ง ทำได้ 2 วิธีคือ ยืนตรง ขาชิด ปลายเท้าห่างเล็กน้อย มือทั้งสองแนบขาและยืนค้อม ส่วนบนตั้งแต่เอวขึ้นไปเล็กน้อย เอามือประสานกัน

2. การเดิน

2.1 เดินตามลำพัง ให้เดินอย่างสุภาพ หลังตรง ช่วงก้าวไม่ยาวหรือสั้นไป แกว่งแขนพองาม

2.2 เดินกับผู้ใหญ่ ให้เดินเยื้องไปทางซ้าย ข้างหลังผู้ใหญ่ออกจากผู้ใหญ่น้อยประมาณ 1-2 ฟุต ไม่เดินเหมือนเดินตามลำพัง ให้อยู่ในลักษณะนอบน้อม ถ้าเป็นการเดินในระยะใกล้มือควรประสานกัน

2.3 เดินเข้าสู่ที่ชุมชน ควรเดินอย่างสุภาพ และระวังอย่าให้ร่างกายหรือเสื้อผ้าไปกรายผู้อื่น

3. การนั่ง

3.1 การนั่งเก้าอี้ ให้นั่งตัวตรงหลังพิงพนักเก้าอี้ เข้าชิด เก้าอี้ มือวางบนหน้าขา ไม่ควรนั่งขาไขว้กัน

3.2 การนั่งกับพื้น ให้นั่งพับเพียบในลักษณะสุภาพ ยืดตัว ไม่ต้องเก็บปลายเท้า แต่ถ้านั่งต่อหน้าผู้ใหญ่นั่งพับเท้าแล้วเอามือประสานกัน

3.3 การนั่งลงศอก ให้ใช้เมื่อนั่งใกล้กับผู้มีอาวุโสมาก ในลักษณะการหมอบคือ นั่งพับเพียบเก็บปลายเท้า หมอบลงให้เข้าข้างหนึ่งอยู่ระหว่างแขนทั้งสองข้าง

3.4 การนั่งคุกเข่า ให้นั่งตัวตรงวางก้นลงบนส้น ปลายเท้าตั้งมือประสานกัน

4. การแสดงความเคารพ

4.1 วิธีแสดงความเคารพเมื่อยืน แสดงความเคารพโดยก้มศีรษะหรือไหว้

4.2 วิธีแสดงความเคารพเมื่อนั่ง แสดงความเคารพโดยการไหว้หรือการกราบ

4.3 วิธีแสดงความเคารพพระภิกษุ พระพุทธรูป หรือพระรัตนตรัย คือ การไหว้ การกราบ การกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์

5. การเข้าพบผู้ใหญ่

5.1 การเข้าพบผู้ใหญ่ที่นับนบนเก้าอี้ ควรเดินอย่างสุภาพเมื่อใกล้ผู้ใหญ่จึงไหว้โดยมือทั้งสองข้างประนมนิ้วชิดกันปลายนิ้วจรดกันไม่แยกปลายนิ้วออกจากกัน น้อมตัวและก้มศีรษะให้ปลายนิ้วจรดมูก การก้มศีรษะแล้วแต่อาวุโสของผู้ที่จะไหว้ และจึงค่อยนั่งเก้าอี้

5.2 การเข้าพบผู้ใหญ่ขณะที่กำลังยืน ให้เดินอย่างสุภาพ เข้าไปใกล้พอสมควรแล้วยกมือไหว้ แล้วยืนสรวลมือประสานกัน

5.3 การเข้าพบผู้ใหญ่ ต้องถือตามธรรมเนียมของไทย เมื่อพบผู้ใหญ่ต้องไหว้และไหว้อีกครั้งเมื่อลากลับ

6. การส่งของและรับของจากผู้ใหญ่

6.1 เมื่อผู้รับยื่น ให้เดินเข้าไปใกล้ในระยะพอสมควรย่อตัวลงส่งของให้หรือรับของแล้วไหว้

6.2 การส่งของให้ผู้อาวุโส ถ้าผู้ส่งและผู้รับนั่งด้วยกัน ควรหันไปส่งต่ออย่างสุภาพ อย่าข้ามผู้อื่น โดยเฉพาะศีรษะเป็นของสูงไม่ควรล่วงเกินโดยการข้ามหรือจับเล่น ถ้าผู้อาวุโสนั่งเก้าอี้ ผู้ส่งของถือของในระดับเอวเดินเข้าไปให้ใต้ระยะพอสสมควร แล้วเดินเข้าเข้าไปนั่งพับเพียบยกมือไหว้เมื่อผู้ใหญ่รับของไปแล้วยกมือไหว้ระดับ 3 คือ ยกมือไหว้ปลายนิ้วชี้จรดหว่างคิ้วแล้วเดินเข้าถอยหลังกลับ ถ้าเป็นผู้อาวุโสมากให้ทำดังนี้คือ ถือของด้านมือขวา เดินเข้าไปให้ใต้ระยะพอสสมควร แล้วเดินทางเข้าไปเมื่อใต้ระยะก้นพับเพียบ วางของไว้ทางขวามือ กราบตั้งมือ 1 ครั้ง ถ้าผู้ส่งและผู้รับนั่งเก้าอี้ด้วยกันควรหันไปส่งอย่างสุภาพอย่าส่งของข้ามผู้อื่น

7. การเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท

7.1 เฝ้าฯ เมื่อเสด็จพระราชดำเนิน ขณะเสด็จพระราชดำเนินโดยรถยนต์ให้ยืนตรง ถวายคำนับ หรือถอนสายบัว เสด็จพระราชดำเนินโดยลาดพระบาท ถ้ายืนเฝ้าฯเมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านก็ถวายความเคารพ ถ้านั่งเฝ้าฯ เมื่อเสด็จมาใกล้ผู้เฝ้าฯ หมอบขณะเสด็จพระราชดำเนินผ่านก็ทำความเคารพโดยการกราบหมอบอยู่จนเสด็จผ่านไปแล้วยืนลุกขึ้นนั่งหรือจะเพียงแต่กราบเมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่านเท่านั้น

7.2 เฝ้าฯ ในงานที่นั่งเก้าอี้หรือยืนเฝ้าฯ ในงานเฝ้าฯ ที่จัดเก้าอี้ให้นั่งเมื่อเสด็จพระราชดำเนินมาถึง ผู้เฝ้าฯลุกขึ้นยืนหันไปทางพระองค์ แล้วถวายคำนับ เมื่อเสด็จพระราชดำเนินผ่าน ถวายคำนับ ในกรณีที่มิบรรเลงเพลงสรรเสริญพระบารมี ต้องยืนจนจบเพลงแล้วถวายคำนับจึงนั่งลง

7.3 การเข้าเฝ้าฯรับพระราชทานของ ผู้เข้าเฝ้าฯกราบ คลานลงมือเข้าไปใกล้พระองค์ท่าน ระยะพอรับของได้ กราบถวายความเคารพแล้วรับพระราชทานของ จึงคลานถอยหลัง

มารยาททางวาจา หมายถึง การแสดงออกทางวาจาตามแบบไทย ได้แก่การมีวาจาสุภาพ เรียบร้อยไม่พูดหยาบคาย ไม่พูดส่อเสียดยุยงให้เขาแตกความสามัคคี พูดตรงกับความจริง พูดคำที่เป็นเรื่องสมานไมตรี พูดคำไพเราะ และมีประโยชน์ การแสดงจรรยาบรรณทางวาจามีลักษณะดังนี้

1. การไม่กล่าวคำหยาบคายหรือไม่สุภาพ ทั้งในที่สาธารณะหรือในที่รโหฐาน
2. การไม่กล่าววาจาเท็จหรือพูดสองแง่สองมุม อันเป็นเหตุให้คนทั้งหลายคลayaความเชื่อถือและนับถือ
3. การแสดงความคิดเห็น ควรใช้ความสุภาพ อ่อนโยน ไม่ก้าวร้าวรุนแรง
4. การเป็นคู่สนทนาที่ดี คู่สนทนาที่ดีมิใช่จะเป็นผู้พูดอย่างเดียวหรือฟังอย่างเดียวจะต้องปฏิบัติให้พอดี คือรู้จักพูดให้ผู้ฟังพอใจ และเป็นนักฟังที่ดี
5. การกล่าวคำขอบคุณ เมื่อได้รับความเห็นใจช่วยเหลือจากผู้อื่น และกล่าวคำขอโทษ เมื่อทำผิดพลาดหรือต้องรบกวนผู้อื่น การลงท้ายประโยคคำพูดเมื่อกล่าวจบว่าครับ / ค่ะ ของชายและหญิง เป็นมารยาทอันดีงาม เพื่อให้สำเนียงที่พูดมีความไพเราะมากขึ้น
6. การสำรวมวาจา ไม่พูดและหัวเราะเสียงดังจนเกินไป หรือพูดพลางหัวเราะพลาง
7. การไม่ใช้วาจายุยง สบประมาทรุนแรง หรือพูดในเรื่องอันไม่ควรให้ผู้อื่นแตกร้าหรือระหองระแหงกัน

กรมวิชาการ (2522 : 4) ได้กล่าวถึงมารยาทในการพูดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาพุทธศักราช 2521 ว่า

1. ใช้น้ำเสียงนุ่มนวล ไม่กระโชกโฮกฮาก หรือขู่ตะคอก
2. ใช้ถ้อยคำไพเราะ และสุภาพเหมาะกับกาลเทศะ
3. พูดความจริง
4. พูดยกย่องผู้อื่นด้วยใจจริง
5. รอจังหวะในการพูด เช่น ไม่พูดสอดเมื่อผู้อื่นกำลังพูด
6. ใช้คำขอโทษ ขอภัยเมื่อพูดผิด และกล่าวขอบคุณเมื่อได้รับคำยกย่องชมเชย
7. ไม่พูดส่อเสียด ทับถม กล่าวร้ายทำให้ผู้อื่นอับอาย
8. ไม่นินทาว่าร้ายผู้อื่น
9. ไม่แสดงกิริยาไม่สุภาพต่อผู้อื่น เช่น หาว เรอ ฯลฯ
10. ไม่แสดงอาการประหม่า หรือโกรธเคืองผู้ฟัง

หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2522 : 93) กล่าวถึงลักษณะของผู้มีมารยาททางวาจาว่า

1. เจจ่าไพเราะ มีหางเสียงครับหรือค่ะ ฟังรื่นหูชื่นใจ
2. หัดกล่าวคำว่า “ขอบคุณ” และ “ขอโทษ” ให้เป็นนิสัย เป็นการสร้างเสน่ห์ให้แก่ตนเอง การกล่าวคำขอบคุณแก่ผู้มีไมตรีเอื้อเฟื้อ แม้ในเรื่องเล็กน้อยก็ควรกระทำ หรือการกล่าวคำขอโทษให้เคยชินย่อมเป็นผลดีแก่ตนเองทั้งสิ้น

3. ไม่พูดเสียงดังเกินควรหรือตะโกน เป็นกิริยาที่ไม่น่าชมอย่างยิ่ง ถ้ามีผู้อาวุโสอยู่ในที่นั้นด้วยยิ่งแสดงความไม่เคารพ การพูดโหวกเหวก ขาดการสำรวมจะบั่นทอนบุคลิกที่ดีอย่างน่าเสียดาย

4. หลีกเลี่ยงการแย่งกันพูด นอกจากไม่น่าดูแล้วยังทำให้หมดโอกาสที่จะฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ควรหัดรับฟังความเห็นของผู้อื่น และรอจังหวะของตน

5. ฝึกทำทางประกอบการพูดให้เหมาะสม อย่างยกมือให้ขวักไขว่ หรือแสดงท่าประกอบอยู่ตลอดเวลา เพราะไม่ได้เป็นการแสดงละคร บางคนแก้เขินด้วยการแลบลิ้นยักคิ้ว โดยไม่ตั้งใจ บางคนพูดไปหัวเราะไปทั้ง ๆ ไม่ใช่เรื่องขบขัน เมื่อทำบ่อย ๆ ก็จะติดเป็นนิสัยทำให้เสียบุคลิกภาพควรแก้ไขเสีย ฝึกพูดให้มีจังหวะจะโคนชัดเจนสั้นได้ความดี พูดแต่พอควร อย่าเพ้อเจ้อ เพื่อสร้างบุคลิกของตน

6. งดกล่าวคำหยาบโดยสิ้นเชิง เพราะไม่เป็นมงคลแก่ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งจะทำให้ติดเป็นนิสัย

7. แสดงไมตรีจิตด้วยการทักทายปราศรัย สนใจทุกข์สุขและแสดงความจริงใจ เป็นการสร้าง

มิตรภาพ

ทัศนีย์ ทานตวณิช (2529 : 23) กล่าวว่า ผู้พูดที่ดีควรพูดด้วยคำพูดที่สุภาพ เพราะการใช้คำพูดที่สุภาพ ถือเป็นสิ่งสำคัญที่สุด ผู้พูดไม่ควรใช้ถ้อยคำทำนองโอ้อวด ก้าวร้าวยกตนข่มท่านเสียดื้อ ถูกผู้อื่นหรือแสดงความหยิ่งยโส แต่ควรใช้ถ้อยคำที่ไพเราะอ่อนหวาน เหมาะแก่กาลเทศะและฐานะของผู้ฟัง นอกจากนั้นยังควรมีความจริงใจและความปรารถนาดี ซึ่งความจริงใจและความปรารถนาดีนี้จะแสดงออกได้ทางสีหน้า แววตา น้ำเสียง อากัปกิริยาท่าทาง และคำพูดของผู้พูด ผู้พูดควรมีความจริงใจในการแสดงออกและใช้คำพูดดังกล่าว แสดงความปรารถนาดี ชื่นชมหรือแสดงความคิดเห็นอย่างพอเหมาะ

พอควรและตรงกับความรู้สึกที่แท้จริง ไม่ใช่วิธีเสแสร้ง ปากอย่างหนึ่งใจอย่างหนึ่ง หรือต่อหน้าพูดอย่างหนึ่งลับหลังพูดอีกอย่างหนึ่ง เพียงเพื่อหวังประโยชน์ส่วนตน ผู้ที่มีความจริงใจจึงต้องรู้จักพิจารณาว่าสิ่งใดควรพูด

พูดเมื่อใด และสิ่งใดไม่ควรพูด

กล่าวโดยสรุป มารยาทไทย แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และทางวาจา

1) มารยาททางกาย ได้แก่ การแสดงอิริยาบถต่างๆที่มีความสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคลไม่ว่าจะเป็น การยืน การเดิน การนั่ง การแสดงความเคารพ การเข้าพบ การส่ง - รับ ของ ตลอดจนการแต่งกายที่เหมาะสม

2) มารยาททางวาจา ได้แก่ การพูดจาไพเราะสุภาพ นุ่มนวล รู้จักกล่าวคำขอบคุณ ขอโทษ และ ลงท้ายคำพูดว่าครับ / ค่ะ การไม่พูดคำหยาบ ไม่พูดสอดแทรก ส่อเสียด ยุยง สองแง่สองงาม การพูดความจริงที่มีสาระประโยชน์ รู้จักสำรวมวาจา และเป็นผู้ฟังที่ดี

มารยาทไทยของนักเรียนไทย

ในโรงเรียน หากมีการแสดงกิริยามารยาทอย่างเหมาะสม ก็จะทำให้บรรยากาศภายในโรงเรียนมีความราบรื่น สงบสุข การเรียนการสอนก็จะไปไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพ ดังที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา (2521 : 27) กล่าวว่า นักเรียนมีบทบาทในการเรียนการสอนอย่างมาก หากนักเรียนขาดมารยาทในชั้นเรียนขอบเขตคุยกันในขณะที่ครูสอน ลูกเดินเพ่นพ่านหรือถามครูโดยไม่ดูจังหวะหรือโอกาสอันควร ก็จะทำให้การเรียนการสอนหยุดชะงักไม่ราบรื่นได้ เอนกกุล กริแสง (2520 : 210) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ก่อให้เกิดปัญหาในชั้นเรียน ได้แก่ การแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวต่อเพื่อนร่วมชั้น เช่น การแกล้งเพื่อน การข่มขู่เพื่อน การเรียกร้องความสนใจจากเพื่อน เช่น การลุกออกจากที่นั่งโดยไม่ได้อุญาต การทำท่าทางตลกคะนองต่างๆและการรบกวนการสอนของครู เช่น ทำเสียงประหลาด พูดคุยเสียงดัง เคาะโต๊ะ วีระ อุดาหะ (2534 : 5) ได้กล่าวถึงมารยาทที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียน ได้แก่ การพูดคุยขณะที่ครูสอน การพูดคำหยาบ การเคาะโต๊ะ นั่งโยกเก้าอี้ รบกวนเพื่อนด้วยการหยอกล้อหรือส่งเสียงดัง ลูกเดินไปมาขณะที่ครูสอนโดยไม่ได้รับอนุญาต พูดสอดแทรกขณะที่ครูกำลังอธิบาย ส่งเสียงโห่เมื่อเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ และโยนหรือเสือกใส่สิ่งของให้เพื่อน เช่นเดียวกับอุษา อินทปัญญา (2536 : 4) ได้กล่าวถึงมารยาทที่ไม่เหมาะสมในชั้นเรียน ได้แก่ การพูดคำหยาบ พูดสอดแทรก และการโยนสิ่งของให้ผู้อื่น ส่วนงานวิจัยในต่างประเทศ กอร์ดอน และแกลลิมอร์ (Gordon and Gallimore. 1972 : 209 – 213) ได้ทำการสำรวจพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นอเมริกันในรัฐฮาวาย พบว่า พฤติกรรมรบกวนผู้อื่นและการชอบส่งเสียงดังเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาที่สำคัญของนักเรียน

สำหรับประสบการณ์ที่ผู้วิจัยได้ทำการสอนนิสิตภาษาและวัฒนธรรมไทยที่โรงเรียนนานาชาติแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนไทยส่วนใหญ่ยังขาดความเอาใจใส่และตระหนักในคุณค่าวัฒนธรรมไทย โดยเฉพาะการแสดงกิริยามารยาทไทยที่ไม่เหมาะสม เช่น การไม่แสดงความเคารพผู้ใหญ่ด้วยการไหว้ทุกครั้งที่พบ การไม่รู้จักกล่าวคำสวัสดิ์ ขอคุณ ขอโทษ และการลงท้ายคำพูดทุกครั้งด้วยคำว่าครับ/ค่ะ การพูดไม่สุภาพ การพูดสอดแทรกขณะที่ผู้อื่นพูด การลุกเดินไปมาขณะที่ครูสอนโดยไม่ได้อุญาต การส่งเสียงโห่และพูดซ้ำเติมเมื่อเพื่อนทำผิดพลาด การโยนสิ่งของให้เพื่อน ฯลฯ พฤติกรรม

เหล่านี้นับว่าเป็นปัญหาที่น่าเป็นห่วงอย่างยิ่ง ผนวกกับสื่อและสภาพแวดล้อมในสังคมไทยปัจจุบันที่ยั่วยุ
แก่การประพฤติไม่เหมาะสมของเด็กไทย ซึ่งล้วนแต่เป็นภัยเงียบที่ค่อยๆ คืบคลานเข้ามากัดกร่อน
สังคมไทย เราจึงควรหันมาเอาใจใส่การอบรมสั่งสอนด้านวัฒนธรรมไทยให้มากขึ้น เพื่อให้เด็กไทยในวันนี้
เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ไม่ได้มีเพียงแต่ความรู้ความสามารถความคิดสร้างสรรค์ หากยังมีสำนึกในวัฒนธรรม
ไทยติดตัวไปด้วย ดังนั้นการอบรมสั่งเสริมมารยาทซึ่งเป็นความประพฤติอันดีงามตามแบบวัฒนธรรมไทย
ให้เด็กกับเยาวชนไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้เพื่อดำเนินงานอิทธิพลตะวันตกที่อาจนำความเสื่อมเสีย
มาสู่วัฒนธรรมไทย อีกทั้งเป็นการส่งเสริมเอกลักษณ์ของความเป็นไทยให้ปรากฏแก่สายตาของคนทั่วไป

4. การอบรมเลี้ยงดู

ความหมายของ การอบรมเลี้ยงดู

เพ็ญศรี พิชัยสนธิ (2522 : 37-38) ได้อธิบายโดยแบ่งความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้
ดังนี้ การอบรม (Discipline) หมายถึง การแนะนำสั่งสอนและอบรมฝึกฝนที่มุ่งให้เด็กประพฤติดีมีระเบียบ
วินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ ส่วนการเลี้ยงดู (Care) หมายถึง การดูแลเพื่อสนองความ
ต้องการของเด็กทั้งทางกายและทางใจ โดยมุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี ร่างกายแข็งแรงทุกระบบไม่มีโรคไม่มี
ความพิการ อารมณ์แจ่มใสอุปนิสัยดีใจคอหนักแน่นสติปัญญาเฉลียวฉลาดและมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น
ยาใจ จุลพงษ์ (2524 : 20) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเด็กหมายถึงการบำรุงรักษาเด็กให้มีชีวิตอยู่
ได้อย่างปลอดภัย ซึ่งหมายถึงความต้องการทางกาย เช่น การให้อาหาร นอกจากนั้นยังหมายถึงการฝึกหัด
เด็กในสิ่งที่เกี่ยวกับความรู้สึนึกคิด ความประพฤติและมารยาททางสังคม เช่น ฝึกให้เด็กรู้จักรักษาความ
สะอาด รู้จักรับผิดชอบ หรือการที่พ่อแม่อยู่ใกล้ชิดเด็ก คอยให้การดูแลรักษาคุ้มครอง ให้ความรัก ความ
อบอุ่น ให้คำแนะนำสั่งสอน และให้ความช่วยเหลืออื่นๆ เพื่อให้เด็กได้มีชีวิตอยู่และเจริญเติบโตเป็นสมาชิก
ของสังคมตามที่ผู้อบรมเลี้ยงดูให้ความมุ่งหวัง

สุนน อมรวิวัฒน์ และคนอื่นๆ (2532 : 13) ได้ให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูไว้ว่า เป็น
ลักษณะวิธีการต่างๆ ที่ผู้เลี้ยงดูเด็กใช้ในการเลี้ยงดูเอาใจใส่ดูแลเด็ก อบรมสั่งสอนและการมีปฏิสัมพันธ์กับ
เด็ก รวมทั้งการปฏิบัติตัวของผู้เลี้ยงดูเด็ก ความคิดเห็นของผู้ใหญ่ที่เกี่ยวกับเด็ก ตลอดจนสื่อ กิจกรรม และ
สิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์ด้วย

นันทา แทนธานี (2534 : 27) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึงการที่ผู้ใหญ่ในครอบครัว ซึ่ง
ประกอบด้วยบิดา มารดา หรือบุคคลอื่นๆ ปฏิบัติต่อเด็กเพื่อตอบสนองความต้องการที่จำเป็นของเด็กทั้ง
ทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เด็กมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี และยังให้การแนะนำสั่งสอนให้เด็กมี
พฤติกรรมที่เหมาะสม

จากแนวคิดของบุคคลดังกล่าว สรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่หรือ
ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กในการดูแลเอาใจใส่ ให้คำแนะนำอบรมสั่งสอน เพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดู

แอดเลอร์ (ปราณีต สุขอุดม. 2514 : 12 ; อ้างอิงจาก Adler. n.d.) กล่าวว่า เมื่อทารกเกิดมามี

ปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่รอบตัว และเริ่มกระบวนการเรียนรู้ในเขตและกฎเกณฑ์ของสังคม ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เด็กได้สังเกตและรับไว้จากครอบครัวจะก่อให้เกิดการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ และบุคลิกภาพของเด็ก ไม่ว่าเด็กนั้นจะมีเชื้อชาติใด วัฒนธรรมใด หรือศาสนาใดก็ตามจะมีพัฒนาการทั้งกายและใจที่มีรากฐานมาจากประสบการณ์ในครอบครัวทั้งสิ้น

มัสเสน (Mussen. 1963 : 193) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูในระยะต้นของชีวิตควรมีพื้นฐานของความรักความอบอุ่นเป็นสำคัญ และเมื่อเด็กโตขึ้นเขาจำเป็นต้องได้รับสิ่งแวดล้อมที่จะเสริมสร้างพัฒนาการของเขาให้กว้างขวางออกไป ดังนั้นสภาพแวดล้อมของเด็ก และทัศนคติของพ่อแม่จึงมีอิทธิพลต่อเด็กมาก โดยเฉพาะแบบแผนของครอบครัวและวิธีการอบรมเลี้ยงดู รวมทั้งพฤติกรรมที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อเด็กล้วนมีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กโดยตรงทั้งสิ้น การเรียนรู้ทางสังคมของเด็กจึงเกิดขึ้นที่บ้าน และจากการมีความสัมพันธ์กับสมาชิกภายในครอบครัว

การอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวนับว่ามีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อพัฒนาการในทุก ๆ ด้านของเด็ก ตั้งแต่วัยแรกเริ่มและวัยต่อมา เพราะหน้าที่สำคัญที่สุดของครอบครัวคือการอบรมเลี้ยงดูให้ลูกหลานของตนมีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ การที่เด็กจะมีความปกติและเป็นที่ยอมรับของสังคมได้นั้นจะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างไม่ขาดตกบกพร่องจากครอบครัว และอิทธิพลจากครอบครัวย่อมฝังรากในการสร้างนิสัยและพฤติกรรมแก่เด็กมากกว่าอิทธิพลจากทางอื่น

พ่อแม่กับการอบรมเลี้ยงดู

อารี รังสินันท์ (2524 : 167) กล่าวถึงความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูเด็กของพ่อแม่ว่า การที่เด็กจะเจริญเติบโตเป็นเด็กที่แข็งแรง มีสุขภาพอนามัยดี มีการปรับตัวกับเพื่อนได้ดี และมีความคิดสร้างสรรค์ในระดับสูงนั้น เป็นผลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1959 : 434) กล่าวว่า เด็กจะเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลที่อยู่ในครอบครัว ซึ่งพ่อแม่จะเป็นตัวแบบที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่ถูกต้อง

โบว์เลย์ (Bowley. 1975 : 55) กล่าวว่า พฤติกรรมของเด็กมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมเลียนแบบพ่อแม่ ดังนั้นแบบแผนมาตรฐานและค่านิยมของพ่อแม่จะกลายเป็นแบบแผนของเด็ก

โกรทเบิร์ก (Grotberg. 1970 : 211) กล่าวว่า บทบาทของพ่อแม่โดยส่วนใหญ่ จะถูกกำหนดและสั่งสอนให้ปฏิบัติสืบต่อกันมาดังนี้

1. พ่อแม่ควรทำหน้าที่ดูแลและฝึกหัดเด็กเป็นระยะเวลานานตามวัยต่าง ๆ จนกว่าเด็กจะพึ่งตนเองได้ นอกจากพ่อแม่จะให้ปัจจัย 4 แก่เด็กแล้ว พ่อแม่จะต้องคอยปกป้องอันตรายต่าง ๆ ให้แก่เด็ก และต้องฝึกหัดให้เด็กมีความคิดและการกระทำที่เหมาะสมอีกด้วย

2. พ่อแม่ต้องทำตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก เพื่อเตรียมให้เด็กมีความสามารถที่จะเป็นพ่อแม่ที่ดีในอนาคต

3. พ่อแม่ต้องให้การศึกษาและส่งเสริมพัฒนาการแก่ลูกของตน โดยมีส่วนร่วมในกระบวนการเจริญเติบโตและพัฒนาการของลูก และรับผิดชอบลูกให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

สมเด็จพระญาณสังวร (2516 : 51) ได้สรุปบทบาทของพ่อแม่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า การที่พ่อแม่ได้รับการยกย่องให้เป็นพรหมของลูก แสดงให้เห็นว่าผู้เป็นพ่อแม่มีความสำคัญต่อลูกในฐานะที่ต้อง

ปกป้องคุ้มครองลูก ซึ่งต้องมีคุณธรรมของผู้เป็นพรหม ได้แก่ พรหมวิหาร 4 ประกอบด้วย 1) ความเมตตา รักและปรารถนาให้ลูกมีความสุข 2) ความกรุณาสงสารเมื่อลูกเป็นทุกข์ 3) มุทิตา ยกย่องยินดีและส่งเสริมให้กำลังใจลูกที่ประพฤติตนดี 4) อุเบกขา วางตนเป็นกลาง อบรมเลี้ยงดูลูกด้วยความยุติธรรม นอกจากนี้ในหลักของฆราวาสธรรมและศีลธรรมได้กำหนดให้เห็นถึงหน้าที่และบทบาทของพ่อแม่พึงปฏิบัติต่อลูกไว้ในปัจฉิมทศอันเป็นทศเบื้องหลัง ไว้ 5 ประการ คือ ห้ามลูกไม่ให้ทำชั่ว ให้ลูกตั้งอยู่ในความดี สนับสนุนให้ลูกศึกษาศิลปวิทยา หาคู่ที่สมควรให้ และมอบทรัพย์ให้เมื่อเหมาะสม

อารี รังสินันท์ (2524 : 165-177) กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ ดังนี้

1.เลี้ยงดูเด็กให้เจริญเติบโตในสังคมอย่างสมบูรณ์ด้วยความรักความอบอุ่น ให้เด็กได้รับการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ซึ่งได้แก่ การตอบสนองความต้องการทางกาย ด้วยการให้อาหารที่ถูกหลักโภชนาการ การนอนหลับพักผ่อน การจัดหาเสื้อผ้าเครื่องนุ่งห่ม การออกกำลังกาย การฝึกหัดการขับถ่าย การป้องกันโรคและอุบัติเหตุ และการตอบสนองทางจิตวิทยา ซึ่งได้แก่ การให้ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับว่าเด็กคือส่วนสำคัญของครอบครัว การให้อิสระ และความเป็นตัวของตัวเอง

2.การอบรมและการให้การศึกษาเบื้องต้น การให้เด็กรู้จักระเบียบของสังคม ประเพณีวัฒนธรรม เพื่อเด็กจะสามารถปรับตัวได้ดีในสังคม โดยการปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีให้แก่เด็ก คือ การมีสุขภาพอนามัยดี มีระเบียบวินัย มีชีวิตที่เรียบง่าย มีความรับผิดชอบ สามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ดี กล่าวแสดงความคิดเห็น รู้จักแก้ปัญหา ให้การอบรมมารยาททางสังคม คือการฝึกมารยาทในการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับเวลา สถานที่ และมารยาทในการรับประทานอาหาร และการปลูกฝังเจตคติที่ถูกต้องให้แก่บุตร

3. การส่งเสริมความสนใจของเด็ก โดยการจัดหาสื่อ วัสดุอุปกรณ์ที่เด็กมีความสนใจ เช่น อุปกรณ์ระบายสี วาดรูป หนังสือนิทาน เครื่องเล่นที่เหมาะสม การพาไปทัศนศึกษา

4. การส่งเสริมพัฒนาการทางสติปัญญา คือ ส่งเสริมการคิดและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ส่งเสริมให้มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโอกาสทำในสิ่งที่ตนสนใจ มีความรับผิดชอบในการทำงานต่างๆ รู้จักการสังเกต และสนใจสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว และส่งเสริมทักษะทางภาษาเพื่อให้ความรู้พร้อมที่จะเรียนรู้ทางภาษาต่อไป

5. การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคม โดยการส่งเสริม อบรมเด็กให้เข้าใจในวัฒนธรรมของชาติ รักษา ยกย่องมรดกวัฒนธรรม ประเพณีไทย เพื่อให้เด็กได้รู้จักคุณค่ามรดกวัฒนธรรมไทย

สุชีรา บุญทัน (2541 : 12) ได้กล่าวถึงบทบาทของพ่อแม่ ดังนี้

1. ให้การอบรมเลี้ยงดูและปัจจัย 4
2. ให้การศึกษาระดับพื้นฐาน
3. ฝึกอบรมเด็กให้สามารถช่วยเหลือตนเองได้
4. ถ่ายทอดวัฒนธรรมขนบประเพณี ตลอดจนบทบาทหน้าที่ในครอบครัวให้แก่เด็ก
5. ช่วยแก้ไขปัญหาและอบรมสร้างวินัยอันดีให้แก่เด็ก
6. จัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม เพื่อช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุกๆ ด้าน
7. เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก
8. เสริมสร้างบุคลิกภาพ และการสร้างสรรค์

9. ปลุกฝังคุณธรรมให้กับเด็ก

พ่อแม่ทุกคนปรารถนาที่จะให้เด็กเติบโตเป็นพลเมืองดีของชาติ มีความเจริญก้าวหน้ามีความสุข ประสบผลสำเร็จ และมีชีวิตที่เปลี่ยนแปลงจากเดิมให้ดีขึ้นตามลำดับ โดยมีบุคลิกภาพที่ดี มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพในด้านต่างๆ สูง เพื่อความอยู่รอดในสังคม นักจิตวิทยาเชื่อว่าความแตกต่างของเด็กเกิดจากการอบรมเลี้ยงดูที่ต่างกันในช่วงวัยเด็ก อันจะมีอิทธิพลต่อผลการสร้างลักษณะนิสัยที่จะติดตัวเด็กไปตลอดชีวิต ดังนั้นพ่อแม่จึงมีบทบาทสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กมาก

จากบทบาทและหน้าที่ของพ่อแม่ที่มีต่อการอบรมเลี้ยงดูข้างต้น จึงสรุปได้ว่า พ่อแม่มีบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก 2 บทบาท คือ

1. บทบาทในการเลี้ยงดู เป็นบทบาทที่สนองความต้องการทางกายแก่เด็ก ในด้านของโภชนาการ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม การรักษาอนามัย การป้องกันโรค และปกป้องอันตรายต่างๆ ซึ่งจะส่งผลให้เด็กมีสุขภาพ อนามัยสมบูรณ์
2. บทบาทในการสั่งสอนอบรม เป็นบทบาทที่พ่อแม่ทำหน้าที่เสมือนครูของลูก ในการให้ความรู้พื้นฐาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน การอบรมสั่งสอนทางจริยธรรม และการปฏิบัติตนของพ่อแม่ให้เป็นแบบอย่างที่ดีแก่เด็ก ซึ่งบทบาทนี้จะมีผลในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้แก่เด็ก

ประเภทของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูมีหลายรูปแบบทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิธีการปฏิบัติ ความเชื่อ และค่านิยมของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาได้พยายามจำแนกลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป เชเฟอร์ (Watson. 1973 : 304 ; citing Schaefer. 1959) ได้แบ่งแนวปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดูดังนี้

1. แบบรัก-ควบคุมน้อย (Love-Autonomy) พ่อแม่มีความเป็นกันเอง อ่อนน้อม ให้การยอมรับ รับฟังความคิดเห็น มีบรรยากาศประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กได้รับคุณค่าเสมอทุกคนในครอบครัว

2. แบบรัก-ควบคุมมาก (Love-Control) พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นแต่ขณะเดียวกันก็ให้การปกป้องคุ้มครองมาก จัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้ เด็กไม่มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง

3. แบบไม่เป็นมิตร-ควบคุมน้อย (Hostility-Autonomy) พ่อแม่ไม่ดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสนใจ ปฏิเสธ ทอดทิ้ง ไม่เป็นมิตร และบางครั้งก้าวร้าวใส่บุตร

4. แบบไม่เป็นมิตร-ควบคุมมาก (Hostility-Control) พ่อแม่ไม่เป็นมิตรกับบุตร แต่ชอบจัดการก้าวร้าว ควบคุมบุตรให้อยู่ในโอวาท

เฮอร์ล็อก (Hurlock. 1956 : 504-512) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองออกเป็น 6 ประเภท คือ

1. แบบประคบประหงมลูกเกินไป (Over-Protectiveness) พ่อแม่ผู้ปกครองให้ความรักเอาใจใส่ต่อเด็กมากเป็นพิเศษ และแสดงออกอย่างเปิดเผยถึงการยอมตามใจ ให้สิทธิพิเศษกับเด็ก คอยปกป้องอันตราย และคอยทำทุกสิ่งทุกอย่างให้ถึงแม้ว่าเด็กจะโตพอจะทำสิ่งนั้นๆได้แล้ว

2. แบบตามใจ (Permissiveness) พ่อแม่จะฝึกให้เด็กรู้จักคิด หัดทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง มุ่งให้เด็กมีความอดทนและความพยายาม

3. แบบละทิ้งปฏิเสธ (Rejection) พ่อแม่ปล่อยปละละเลย เจือซาไม่สนใจ ไม่เอาใจใส่ในสวัสดิภาพของเด็ก หรือทำตนเป็นศัตรูกับเด็ก โดยเปิดเผยแสดงความโกรธความเกลียดเด็กออกมาในรูปของการบังคับ ควบคุม และลงโทษ ซึ่งขึ้นอยู่กับความรู้สึกในด้านลบของพ่อแม่ที่มีต่อเด็กมากกว่าการกระทำผิดของเด็กเอง

4. แบบยอมรับเด็ก (Acceptance) พ่อแม่ให้ความรักความอบอุ่นความสนใจและยกย่องชมเชยลูก

5. แบบที่มีอำนาจเหนือลูก (Domination) พ่อแม่ที่มีความต้องการและคาดหวังให้เด็กเชื่อฟังตนอย่างเคร่งครัด โดยมุ่งให้เด็กประสบความสำเร็จตามที่พ่อแม่คาดหวัง ถ้าเด็กทำผิดกฎเกณฑ์ที่พ่อแม่วางไว้ เด็กจะถูกลงโทษทันที พ่อแม่จะบอกให้เด็กรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดและความต้องการของตน โดยไม่คำนึงถึงความคิดหรือความต้องการของเด็ก

4. แบบที่ยอมจำนนต่อลูก (Submission to Child) พ่อแม่ที่อยู่ใต้อำนาจลูก ยอมให้เด็กเป็นศูนย์กลางความสำคัญ เด็กได้รับความรักและการตามใจเกินสมควร

โร และ ซีเกลแมน (Roe and Siegelman. 1963 : 357) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 6 แบบ คือ

1. แบบทะนุถนอม (Protective) พ่อแม่จะเอาใจใส่ต่อเด็กเป็นพิเศษ ยอมตามใจให้สิทธิพิเศษและคอยทำทุกอย่างเพื่อให้

2. แบบเข้มงวดกดขี่ (Demanding) พ่อแม่คอยสอดส่องให้เด็กทำตามคำสั่งของตนอย่างเคร่งครัด ไม่เปิดโอกาสให้เด็กคิดด้วยตนเองถ้าหากเด็กทำสิ่งที่นอกเหนือจากคำสั่งก็จะโดนลงโทษทันที

3. แบบปล่อยปละละเลย (Rejection) พ่อแม่จะไม่เอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพของเด็ก ทำตนเป็นศัตรูกับเด็กอย่างเปิดเผย แสดงความโกรธและเกลียดออกมาอย่างชัดเจน

4. แบบเพิกเฉย (Neglecting) พ่อแม่ไม่ยินดียินร้ายต่อพฤติกรรมของเด็ก เมื่อเด็กทำผิดจะไม่ดูไม่ว่ากล่าวตักเตือนใดๆทั้งสิ้น เมื่อเด็กทำดีก็ไม่แสดงความยินดี

5. แบบตามสบาย (Casual) พ่อแม่จะให้เสรีภาพแก่เด็กในการทำสิ่งต่างๆได้ตามสบาย ไม่มุ่งหวังให้เป็นไปตามความกฎเกณฑ์ของพ่อแม่ แต่เมื่อไรที่ลูกทำไม่ถูกต้องก็จะให้คำแนะนำอบรมตักเตือนตามแต่โอกาส

6. แบบให้ความรัก (Love) พ่อแม่ให้การอบรมตักเตือนสั่งสอนบนพื้นฐานของความรัก โดยอธิบายชี้แจงเหตุผลของการทำโทษหรือยกย่องชมเชย

พัมรอย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520 : 25 ; อ้างอิงจาก Pumroy. 1966) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 4 ประเภท คือ

1. ประเภทรักจนหลง เด็กได้รับความรักและการตามใจมากมายเกินควร ไม่เคยถูกบังคับ และฝึกให้รับผิดชอบ

2. ประเภทเข้มงวด พ่อแม่จะควบคุมให้เชื่อฟังอย่างเคร่งครัด ต้องปฏิบัติตามคำสั่ง ไม่เช่นนั้นจะถูกลงโทษ เด็กจะได้รับทราบกฎเกณฑ์อย่างชัดเจนและได้รับการลงโทษอย่างยุติธรรมสมเหตุสมผล พ่อแม่มีผลผลักดันให้เด็กรับผิดชอบเกินวัย

3. ประเภทละทิ้งปฏิเสธ พ่อแม่ไม่เป็นมิตรกับเด็ก แสดงความโกรธเกลียดด้วยการบังคับควบคุมและลงโทษอย่างหนัก ขณะเดียวกันก็ไม่เอาใจใส่ต่อเด็ก

4. ประเภททะนุถนอมแบบไขว่ในหิน พ่อแม่ทำทุกอย่างให้กับเด็ก ดูแลไม่ให้ได้รับอันตราย ไม่ให้โอกาสเด็กเรียนรู้สิ่งต่างๆรอบตัว

โตโรธี (Dorothy. 1972 : 117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

1. แบบประชาธิปไตย (Democracy) เป็นการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับความยุติธรรม พ่อแม่จะไม่ตามใจหรือเข้มงวดจนเกินไป พ่อแม่ยอมรับนับถือความสามารถและความคิดเห็นของเด็ก และยังให้ความร่วมมือในโอกาสอันควร

2. แบบปล่อยปละละเลย (Rejection) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ปล่อยให้เด็กทำอะไรตามใจตนเองโดยพ่อแม่ไม่เอาใจใส่แนะนำช่วยเหลือ เด็กจึงมีความรู้สึกว่าคุณถูกเกลียดชัง

3. แบบให้ความคุ้มครองมากเกินไป (Over-Protection) เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยคุ้มครองป้องกันภัยและให้ความช่วยเหลือตลอดเวลา ทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับความสะดวกในการทำที่ตนต้องการ

วอลซ์ (Walsh. 1980 : 14-16 ; citing Diamo.1971) ได้แบ่งประเภทการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

1.แบบใช้อำนาจ (Authoritarian Parents) พ่อแม่จะพยายามปั้นลูก ควบคุมลูก และประเมินพฤติกรรมของลูกจากมาตรฐานของตน บางคนอาจนำหลักศาสนามาใช้ประกอบด้วย พ่อแม่กลุ่มนี้ต้องการให้ลูกเชื่อฟังจึงมีการลงโทษเมื่อเด็กแสดงความต้องการที่ขัดกับพ่อแม่ออกมา พ่อแม่จะให้ความสำคัญกับค่านิยมบางอย่างสูง เช่น การรักษาขนบธรรมเนียมเดิม เด็กจึงต้องเชื่อฟังพ่อแม่อย่างเคร่งครัดโดยปราศจากการโต้แย้ง

2.แบบใช้อำนาจกึ่งตามใจ (Authoritative Parents) พ่อแม่จะให้อิสระแก่ลูกในสิ่งที่ตนเห็นสมควร พ่อแม่จะมีเหตุผลและพิจารณาทุกอย่างโดยยึดทางสายกลาง เด็กจะได้รับการสนับสนุนให้แสดงออกโดยอยู่ในกรอบระเบียบวินัย พ่อแม่กลุ่มนี้จะดูแลลูกค่อนข้างเข้มงวด แต่สิ่งใดไม่สำคัญเด็กสามารถทำได้โดยอิสระ พ่อแม่จะช่วยลูกวางแผนเป้าหมายในอนาคต และช่วยให้ลูกบรรลุเป้าหมายนั้นๆ

3.แบบตามใจ (Permissive Parents) พ่อแม่จะไม่ใช้การลงโทษ แต่จะยอมรับเด็ก พ่อแม่จะปรึกษาพูดคุยกับครอบครัวเกี่ยวกับความต้องการ จุดมุ่งหมาย และกฎเกณฑ์ของบ้าน ลูกจะได้รับอิสระในการทำกิจกรรมและวางมาตรฐานความประพฤติของตน พ่อแม่จะไม่เรียกร้องความรับผิดชอบต่างๆภายในบ้านมากนัก บทบาทของพ่อแม่จะเป็นผู้แนะนำ เป็นที่ปรึกษาให้ลูก แต่ไม่ใช่วิธีการหล่อหลอมหรือเปลี่ยนพฤติกรรมของลูก พ่อแม่กลุ่มนี้ต้องการเหตุผลจากลูกและจะไม่ใช้อำนาจเหนือลูก

ฟาว และเบลคิน (Faw and Belkin.1989 : 346) สรุปรูปแบบวิธีการอบรมเลี้ยงดูได้ 3 รูปแบบ คือ

1. วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบมีเหตุผล โดยผู้ปกครองจะดูแลอบรมให้ความรัก โดยกำหนดมาตรฐานของพฤติกรรมต่างๆ ให้ลูกทำตามโดยพิจารณาความต้องการของลูก ความต้องการของผู้ปกครองและของสังคมไปพร้อมๆกัน ผู้ปกครองจะอธิบายเหตุผลควบคู่ไปกับการอบรมสั่งสอน การลงโทษจะไม่ใช้การลงโทษทางกาย เมื่อทำดีก็จะได้คำชมเชย การอบรมสั่งสอนจะให้เด็กเป็นตัวของตัวเอง และปฏิบัติตามแนวทางของสังคม

2. วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการ โดยผู้ปกครองจะควบคุมเด็ก การลงโทษมักใช้การลงโทษทางกาย และไม่มีคำอธิบายใดๆ ทั้งสิ้น การให้ความรัก การอบรม และคำชมเชยแก่เด็กมีน้อย เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเผด็จการจะมีการควบคุมตนเองสูง พึ่งพาตนเองได้บ้าง ปฏิบัติตามกฎอย่างเคร่งครัด แม้ตัวเด็กคิดว่าไม่ยุติธรรมหรือไม่ถูกต้อง มีลักษณะสันโดษ มักจะไม่พอใจ และเป็นกังวลกับสิ่งที่ตนได้ทำไปแล้ว

3. วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยตามใจ วิธีนี้ผู้ปกครองจะดูแล แต่ไม่รู้ว่าทำอะไรลูกจึงจะเชื่อฟัง และประพฤติดี มักตามใจลูก ไม่บังคับลูก และไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช้อำนาจการเป็นพ่อแม่ มักจะอบรมสั่งสอนลูกมากกว่าแบบเผด็จการ เมื่อลูกขัดขืนก็จะทำตามใจ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองและควบคุมตนเองได้น้อย

บุญสวย เชิดเกียรติกุล (2528 : 10 – 12) กล่าวถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่ามีอยู่ 3 แบบ คือ

1. แบบตามใจ คือ พ่อแม่เอาอกเอาใจลูกตลอดเวลา ไม่ขัดใจลูก และยอมทำตามลูกทุกอย่าง
2. แบบทอดทิ้ง คือ พ่อแม่ไม่แสดงความห่วงใยหรือสนใจลูกเลย ไม่ว่าลูกจะเจ็บไข้ ไม่ให้คำแนะนำ พ่อแม่ประเภทนี้มักลำเอียงในการรักลูก บางครั้งก็ลงโทษอย่างรุนแรงโดยไม่มีเหตุผล
3. แบบบังคับเข้มงวด คือ พ่อแม่ที่บังคับให้ลูกทำตามที่ตนเองกำหนดไว้ทุกอย่าง จะวางกฎเกณฑ์ไว้ให้เด็กทำตามโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติของเด็ก เมื่อเด็กทำผิดไปจากที่กำหนดก็จะลงโทษและบางครั้งก็จะลงโทษโดยวิธีแปลกๆ

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคนอื่นๆ (2528 : 4 - 15) ได้แบ่งประเภทของการอบรมเลี้ยงดูในสังคมไทยโดยทั่วไปออกเป็น 5 ประเภทดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึงการที่พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักใคร่เอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขแก่เด็กเป็นอย่างมาก ให้การยอมรับ มีความใกล้ชิดสนิทสนมเป็นกันเอง เป็นการให้ในสิ่งที่เด็กต้องการ เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะให้ความสำคัญต่อพ่อแม่และยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม อธิบายเหตุผลแก่เด็กในเวลาที่ส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็กว่าสมควรหรือไม่อย่างไร มีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของเด็กมากกว่าการปฏิบัติต่อเด็กตามอารมณ์ ขณะเดียวกันก็ยอมรับความสามารถและรับฟังความคิดเห็นของเด็กด้วย
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองใช้วิธีลงโทษทางกายหรือทางจิตกับเด็กอย่างจงใจเพื่อปรับพฤติกรรมของเด็ก โดยให้เด็กได้รับผลจากการกระทำ ด้วยการตกอยู่ในสถานการณ์ที่เด็กไม่ชอบ ไม่พอใจ หรือในสภาพที่เจ็บปวด ทุกข์ทรมาน
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตาม แล้วคอยตรวจตราอย่างใกล้ชิดว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าไม่ทำตามจะลงโทษเด็ก เด็กไม่ได้รับอิสระ และโอกาสในการตัดสินใจแก้ปัญหาด้วยตนเอง ถ้าควบคุมน้อยลงจะปล่อยให้เด็กคิดและตัดสินใจเองว่าควรทำหรือไม่

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเอง หมายถึง การที่พ่อแม่ผู้ปกครองเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมประจำวันภายใต้การแนะนำและฝึกฝนจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ทำให้เด็กช่วยตนเองได้เร็ว และไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมากเกินไป

ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูจากครอบครัวจึงมีบทบาทสำคัญต่อพัฒนาการทุกๆด้านของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูจึงไม่ใช่แค่เพียงให้ความสุขทางกายเท่านั้น หากยังต้องให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่ ซึ่งเป็นความสุขทางใจและเป็นสิ่งที่เด็กต้องการมากกว่าสิ่งใด การให้ความรักแก่เด็กจะต้องเป็นความรักที่มีเหตุผลและจริงใจ การแสดงความรักลูกด้วยการตามใจ ให้ทุกอย่างที่ลูกต้องการจะทำให้เด็กเอาแต่ใจตัวเอง ไม่คำนึงถึงผู้อื่น ไม่สามารถทำอะไรได้ด้วยตนเอง ในทางตรงกันข้าม เด็กที่ไม่ได้รับความรัก ความอบอุ่นจากพ่อแม่ก็จะเกิดความรู้สึกเหมือนถูกทอดทิ้ง ก้าวร้าว และแสดงพฤติกรรมบางอย่างเพื่อเรียกร้องความสนใจ นอกจากให้ความรักความอบอุ่นแล้วพ่อแม่ยังต้องให้การอบรมเลี้ยงดูที่มีการควบคุมในระดับที่เหมาะสม ดังที่มัสเสน (Mussen. 1963 : 193) กล่าวว่า การที่จะให้เด็กยอมรับค่านิยมที่ผู้ใหญ่ต้องการโดยไม่มีการควบคุม เด็กจะไม่สามารถเรียนรู้ค่านิยมมาตรฐานของสังคมและพฤติกรรมในทางที่ดีได้ แต่ถ้าพ่อแม่ควบคุมมากเกินไปจะทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความสามารถในการปกครองตนเอง และไม่เชื่อถือตนเอง แต่มีโอกาสนในการรับค่านิยมและคุณธรรมจากพ่อแม่ได้มากกว่าเด็กที่ได้รับการตามใจจากพ่อแม่ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่เหมาะสมจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการปลูกฝังค่านิยมและฝึกพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองควรใช้ควบคู่ไปกับการให้ความรัก นอกจากนี้พ่อแม่ยังเป็นตัวแบบที่สำคัญที่จะช่วยให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม ดังนั้นการเรียนรู้และประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ตลอดวัยเด็ก จึงมีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมในวัยต่อมา สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรักความอบอุ่น ห่วงใยเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขแก่เด็ก มีความใกล้ชิดสนิทสนมกับเด็ก ให้การยอมรับ ยกย่องและชมเชยเด็กเมื่อเด็กได้ปฏิบัติตามมารยาทไทยได้ถูกต้อง

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองปฏิบัติต่อเด็กด้วยความยุติธรรม ยอมรับฟังความคิดเห็นของเด็ก อธิบายเหตุผลให้กับเด็กเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองไม่ต้องการให้เด็กทำ และ / หรือ เมื่อต้องการให้เด็กทำ อาจมีการให้รางวัลหรือลงโทษอย่างเหมาะสมกับการแสดงพฤติกรรมตามมารยาทไทยของเด็ก

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองใช้วิธีลงโทษกับเด็กอย่างจริงจังเพื่อปรับพฤติกรรมของเด็กให้มีมารยาทที่ดีงามอย่างไทย วิธีการที่ใช้ได้แก่ การเมียนตี ทุบตี ตบตี หยิก ตัดสิทธิ์ต่างๆ ตำหนิติเตียน ทำท่าไม่พอใจ ไม่ให้ความรักความสนใจ เมินเฉย

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองไม่อนุญาตให้เด็กทำอะไรตามใจปรารถนาแต่จะออกคำสั่งให้เด็กปฏิบัติตามแล้วคอยสอดส่องว่าเด็กกระทำพฤติกรรมตามแบบแผนมารยาทไทยที่เคยอบรมสั่งสอนหรือไม่

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ หมายถึง พ่อแม่ผู้ปกครองยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของเด็กทุกอย่าง ไม่บังคับเมื่อเด็กทำสิ่งต่างๆไม่ได้ ไม่มีการว่ากล่าวหรือลงโทษเมื่อเด็กไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ ไม่คาดหวังหรือเปลี่ยนพฤติกรรมของเด็กให้เป็นไปตามแบบอย่างมารยาทไทย

ครอบครัวกับการอบรมสั่งสอนมารยาทไทย

ครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคมที่เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการในวัยเยาว์ของมนุษย์ ครอบครัวจึงมีหน้าที่สำคัญในการให้ความรักความอบอุ่น ความมั่นคงทางจิตใจ ทั้งยังเป็นตัวแบบในการกำหนดบทบาท และฝึกฝนอบรมให้สมาชิกในครอบครัวมีพฤติกรรมที่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม ทั้งนี้ก็เพื่อให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

มารยาทไทยนับเป็นแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่บรรพบุรุษของเราได้วางแนวปฏิบัติเอาไว้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และยังบ่งบอกถึงความเจริญของงานทางจิตใจของคนในชาติ โดยทั่วไปผู้ใหญ่มักให้การอบรมสั่งสอนผู้น้อยให้มีความสงบเสถียรเรียบร้อยทั้งกาย วาจา ใจ ตามบรรทัดฐานของสังคมไทย หากผู้ใดไม่ปฏิบัติก็จะถูกสังคมตำหนิติเตียนได้ว่าไม่มีมารยาท มารยาทจึงเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าผู้นั้นมีพฤติกรรมลักษณะนิสัยอย่างไร และได้รับการอบรมสั่งสอนขัดเกลาในด้านนี้มากน้อยเพียงใด ดังคำกล่าวที่ได้ยินกันมาแต่โบราณว่า “สำเนียงส่อภาษา กิริยาส่อสกุล” ดังนั้นครอบครัวจึงเป็นสถาบันแรกที่มีความสำคัญในการอบรมสั่งสอนด้านมารยาทไทยให้แก่เด็ก เกษม เกษมนุกิจกุล (2534 : 27) ได้กล่าวถึงวิธีการอบรมสั่งสอนเด็กไว้ดังนี้

1. การอบรมสั่งสอนโดยตรง เป็นการถ่ายทอดค่านิยมทางวาจาในสิ่งที่พ่อแม่ต้องการให้เด็กรับรู้และปฏิบัติตาม อันเป็นการชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติให้โดยตรงแก่เด็กว่า อะไรเป็นสิ่งที่ควรกระทำหรือกระทำหรืออะไรที่ไม่ควรทำ สิ่งใดผิดหรือสิ่งใดถูก และควรทำอย่างไร การอบรมสั่งสอนโดยตรงนี้ พ่อแม่สามารถกระทำการอบรมสั่งสอนให้แก่เด็กได้ทั้งในลักษณะที่เป็นทางการ เช่น การเรียกมาพูด การเรียกมาว่ากล่าวตักเตือน และในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ คือเป็นการพูดคุยกันในระหว่างทำกิจกรรมต่างๆ เช่น ระหว่างทานอาหาร ดูโทรทัศน์ เป็นต้น

กรมวิชาการ (2529 : 51-53) ได้กล่าวถึงสิ่งที่ควรอบรมเด็กไทยให้เป็นผู้มีมารยาทดี อันจะช่วยเสริมสร้างคุณลักษณะที่ดีหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์จนเป็นที่ยอมรับของสังคมไว้ 3 ประการดังนี้

1.1 การอบรมให้เด็กไทยเป็นคนเรียบร้อยสุภาพอ่อนน้อม ทั้งทางกาย ทางวาจา และทางใจ

ก. ทางกาย ได้แก่ การมีกิริยามารยาทเรียบร้อยในการลุก นั่ง เดิน ยืน ต้องไม่ให้พรตพาดถูกผู้อื่น หรือถูกสิ่งของล้มหรือดังโครมคราม เมื่อผู้ใดกำลังดูอะไรอยู่ต้องไม่ยืนบังหน้า ขวางสายตาเขา ไม่เดินตัดหน้าผู้อื่นในระยะใกล้ชิด ถ้าจำเป็นต้องทำดังนั้นก็ต้องกล่าวคำขอโทษเขาเสียก่อน ถ้าเขานั่งหรือนอนอยู่ต้องไม่เดินข้ามกรายเข้าไป แม้การยืนก็ควรให้ห่าง อย่ายืนคำศีรษะคน ถ้าไม่ใช้การเล่นกันแล้วอย่าถูกต้องเนื้อตัวผู้อื่นโดยไม่จำเป็น เวลาเดินอย่าเดินเสียดสีกระทบกระทั่งบุคคลอื่น อย่าหยิบสิ่งของข้ามกราย

ผู้อื่น ไม่โยนหรือเลือกใส่ของผู้อื่น การชี้ให้ผู้อื่นดูสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ต้องไม่ใช่ทำชี้ เพราะเราถือว่าทำเป็นของ
ต่ำ ต้องรู้จักที่ต่ำที่สูง ฉะนั้นต้องไม่ไปจับหรือถูกต้องศีรษะหรือหน้าตาผู้อื่น แม้เขาอนุญาตก็ควรขอโทษ
ก่อน เมื่ออยู่ในบ้านผู้อื่นอย่าเดินพลุกพล่าน ต้องรู้จักเกรงใจเจ้าของบ้าน

ข. ทางวาจา ได้แก่ การระวังคำพูดต้องรู้จักใช้เสียงให้นุ่มนวลอ่อนหวานอย่าใช้เสียงตวาดกระโชก
กระชาก หรือพูดห้วน ๆ ต้องไม่กล่าวคำหยาบหรือคำที่ระคายหู ไม่กล่าวถึงสิ่งที่น่าอับอาย ไม่พูดหักหาญ
ข่มขู่กัน เมื่อพูดกับผู้อื่นอย่าพูดให้ดังจนเกินไป ควรพูดให้ดังพอสมควรให้ได้ยินกันเท่านั้น การคุยหรือ
หัวเราะก็อย่าให้ดังเกินไป หรือหัวเราะร่วน ในขณะที่ผู้อื่นพูดอยู่เราต้องไม่พูดสอด พูดรวนหรือแย่งพูด ให้
เขาพูดจนจบเสียก่อนแล้วจึงค่อยพูด และคนที่พูดก่อนนั้นก็ควรรู้จักหยุดพูดให้คนอื่นเขาพูดบ้าง อย่าพูด
เสียคนเดียวในเวลาทีคนอื่น ๆ เขาต้องการความเงียบ เพื่อทำงานหรือคิดไตร่ตรอง หรือเพื่อฟังอย่างใด
อย่างหนึ่ง เราต้องไม่ทำเสียงอีกที่ก่อกวนใคร่ครวญ พูดคุยด้วยเสียงอันดังรบกวนเขา

ค. ทางใจ ได้แก่ การไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่าน แสดงความกำเริบหยิ่งยโส ถ้าพบสิ่งใดไม่ถูกต้อง
แม้โกรธก็ต้องไม่แสดงความโกรธออกมาให้เห็น ต้องไม่บันดาลโทสะจนเสียเกียรติ ไม่ปล่อยใจให้ตกอยู่ใน
ความโลภ โกรธ หลง มีสติสัมปชัญญะมั่นคง

1.2 การอบรมสั่งสอนให้เด็กไทยเป็นคนมีสัมมาคารวะ รู้จักเด็กรู้จักผู้ใหญ่ รู้จักเคารพผู้อื่น และ
เคารพสิ่งที่ผู้อื่นเขาเคารพ

ก. ทางกาย เด็กต้องมีกิริยาสุภาพเรียบร้อยเมื่ออยู่เฉพาะหน้าผู้ใหญ่ เช่นต้องไม่ยืนพิง ยืนสายหัว
ไปมา ต้องไม่นั่งไขว่ห้าง ไม่นั่งกระดิกเท้าหรือเขย่าเข่า ไม่นั่งเหยียดเท้าถ่างขา หรือนั่งขัดสมาธิ ควรนั่งให้
เรียบร้อย ถ้ายืนรวมกันหรือนั่งรวมกันกับผู้ใหญ่ ต้องไม่ขึ้นไปนั่งหรือยืนข้างหน้าผู้ใหญ่ ถ้าเดินก็ต้องไม่
เดินขึ้นหน้าหรือเดินผ่านผู้ใหญ่ เมื่อผู้ใหญ่นั่งเด็กไม่ควรนอนเมื่อผู้ใหญ่นอนอยู่ไม่ควรยืนหรือเดินผ่าน ควร
นั่งหรือคลานผ่านไป ไม่ยืนหรือนั่งหันหลังให้ผู้ใหญ่ เมื่อพบผู้ใหญ่ผู้น้อยต้องเป็นฝ่ายแสดงความเคารพ
ผู้ใหญ่ก่อน และผู้ใหญ่ต้องแสดงความเคารพตอบ การแสดงความเคารพของไทย มีการไหว้ การกราบ การ
คำนับ การยืนตรง ก็ต้องใช้ให้เหมาะสมกับเวลา บุคคล สถานที่และโอกาส

ข. ทางวาจา คนไทยต้องรู้จักกล่าววาจาสุภาพ และแสดงถึงความเคารพผู้อื่น เช่น ไม่พูดจา
ล้อเลียน หลอกลวงผู้ใหญ่ ไม่ล้อเลียนผู้ใดให้เขาได้อาย ไม่กล่าวถึงสิ่งที่ไม่ดีของผู้ที่เรารักใคร่นับถือให้เขา
ฟัง ไม่กล่าวเสียดสีเยาะเย้ย แดกดันถากถางผู้อื่น ไม่ินินทาว่าร้ายให้เขาเสียหาย ต้องไม่กล่าววาจาติเตียน
สิ่งที่ผู้อื่นเคารพ เมื่อตนทำพลาดพลั้งล่วงเกินผู้อื่นโดยไม่ตั้งใจ ควรกล่าวขอโทษเขาเสมอ เมื่อผู้อื่นทำ
ประโยชน์ให้แก่ตนแม้เขาจะทำตามหน้าที่ก็ควรกล่าวคำขอบคุณเขาด้วย

ค. ทางใจ ต้องมีใจเคารพผู้ใหญ่ เช่น พ่อแม่ ครูบาอาจารย์ ต้องมีความนอบน้อม นับถือผู้ใหญ่
และต้องมีใจอ่อนโยน เมตตากรุณาต่อผู้น้อย

1.3 การอบรมสั่งสอนให้เด็กไทยมีกิริยามารยาทเป็นที่น่ารัก การทำตนให้เป็นที่น่ารักของผู้อื่น
หมายความว่า การไม่ทำสิ่งใดให้ขัดใจผู้อื่น ไม่สร้างความไม่พอใจให้ผู้อื่น และต้องแสดงกิริยามารยาทให้
เข้ากับผู้อื่นได้

ก. ทางกาย ต้องไม่แสดงกิริยาขัดขวางสิ่งที่นิยมนั้น เช่น ขณะที่เขา นั่งอยู่กับพื้น ตนเองต้องไม่ไป ยืนอยู่ และในเวลาที่เขา ยืนเดินกันอยู่ก็ต้องไม่ไปนั่งกับพื้น ในเวลาที่เขา มีทุกขโศกต้องไม่แสดงกิริยารื่นเรีง ในสถานที่ที่เขารื่นเรีงกันก็ต้องไม่ทำกิริยาเศร้า ควรแสดงกิริยาสนุกสนานเบิกบานให้เหมาะสมกับ เหตุการณ์และโอกาส

ข. ทางวาจา ต้องไม่กล่าวถึงสิ่งอัปมงคลในเวลาที่เขา มีงานมงคล ต้องไม่พูดตลกไปกฮาในเวลา ที่เขาจะพูดกันเป็นการเป็นงาน และไม่ควรรนำเรื่องการทำงานมาพูดขำต้งหะที่เขาจะพูดคุยสนุกสนาน ต้องไม่ พุดอะไรให้ผู้อื่นเก้อกระดากอาย ไม่ก่อนและติรูปกายหรือเครื่องแต่งตัวของผู้อื่น เมื่อเข้าไปในบ้านผู้อื่น ต้องไม่ติเตียนเครื่องแต่งบ้าน ลูกหลาน หรือคนในบ้านของเขาต่อตัวเจ้าของบ้าน อีกทั้งไม่ควรโอ้อวดความ เก่งหรือความดีของตัวเอง

ค. ทางใจ ต้องรู้จักเกรงอกเกรงใจคนอื่น ไม่เอาแต่ใจตัวเองจะต้องเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะ รู้จัก เคารพผู้อื่น รู้จักแสดงความสุภาพอ่อนน้อมทั้งกาย วาจา และใจตลอดจนยังต้องแสดงกิริยามารยาทให้เข้า กับผู้อื่นได้เหมาะสมกับบุคคล โอกาส และสถานที่

2. การเป็นตัวแบบ เป็นลักษณะที่พ่อแม่แสดงพฤติกรรมต่างๆ ออกมาและมีอิทธิพลให้เด็กได้รู้ได้ เห็น ซึ่งเด็กอาจเลียนแบบบุคลิกภาพและพฤติกรรมที่พ่อแม่ต้องการหรือไม่ต้องการให้มีในตัวเด็กก็ได้ พฤติกรรมที่พ่อแม่แสดงออกมาจึงมีผลต่อการปลูกฝังค่านิยมให้แก่เด็กเพราะเด็กจะเรียนรู้พฤติกรรมต่างๆ ด้วยการเลียนแบบการกระทำของพ่อแม่ได้ง่ายกว่าคำพูดที่ใช้อบรมสั่งสอน และเมื่อเด็กได้พบได้เห็นหรือ ได้แสดงพฤติกรรมเหล่านั้นบ่อยครั้งเข้า ก็จะเป็นความเคยชินที่จะทำเป็นนิสัยขึ้น

นิยม บุญมี (2534 : 119-120) ได้กล่าวถึงการอบรมสั่งสอนเด็ก ไว้ดังนี้

1. วิธีปฏิบัติเป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเห็น นักวิชาการทั้งหลายเห็นความสำคัญของเรื่องนี้มาก โดย กล่าววว่า เด็กจะประพฤติตนดีก็ต่อเมื่อได้เห็นตัวอย่างที่ดีจากพ่อแม่ นักจิตวิทยาสังคมและนักสังคมวิทยา กล่าววว่า ลูกสาวมักเอาอย่างแม่ ลูกชายมักเอาอย่างพ่อเป็นประจำ ถ้าพ่อแม่เป็นตัวอย่างที่ดีให้ลูกได้ ลูกก็ จะมีบุคลิกภาพที่ดีไปด้วย

การทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกนั้นย่อมส่งผลดีสองทาง คือ ลูกจะมีบุคลิกภาพที่ดีตาม แบบอย่างที่ดีตนเห็น และในเวลาเดียวกัน พ่อแม่ก็จะปรับปรุงบุคลิกภาพของตนให้สมบูรณ์ขึ้น เพราะตน ต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แกลูกได้อย่างแท้จริง ผลดีทั้งสองทางนี้ย่อมส่งเสริมให้ครอบครัวดีขึ้น ดังนั้นวิธีนี้ น่าจะได้รับการพิจารณาเพื่อนำเอาไปใช้มากเป็นพิเศษ อย่างไรก็ตาม ลูกจะเกิดความสับสนในใจได้มากถ้า พ่อแม่สั่งสอนให้ลูกปฏิบัติอย่างหนึ่ง ส่วนพ่อแม่กลับปฏิบัติไปอีกอย่างหนึ่ง ซึ่งตรงข้ามกับกับคำสั่งสอน ลูกๆ ของตน หากเป็นเช่นนี้คำสั่งสอนของพ่อแม่จะมีผลน้อยต่อเด็ก

2. วิธีการอบรมเด็กตามโครงการของครอบครัว วิธีนี้ดัดแปลงมาจากการบริหารงานซึ่งใช้ใน องค์การต่างๆ ขั้นตอนของโครงการอบรมสั่งสอนมีรายละเอียดดังนี้

ก. การตั้งความมุ่งหมายให้ชัดเจน พ่อแม่ย่อมมีความมุ่งหมายอยู่ในใจว่าจะอบรมลูกให้เป็นคนดี แต่ความมุ่งหมายเช่นนี้กว้างเกินไป เมื่อนำมาใช้มักแปลเป็นการปฏิบัติไม่ได้ ถ้าจะให้ได้ผลก็ควรแยก รายละเอียดต่อไปว่า การเป็นคนดีหมายความว่าอย่างไร ซึ่งอาจแยกเป็นรายละเอียดออกไปเป็นอย่างๆ ว่า คนดีคือคนที่มีความรับผิดชอบ คือคนที่มีความสามารถในการทำงาน คนดีคือคนที่ละเว้นจากการทำชั่ว

คนดีคือคนที่มีความเมตตากรุณาต่อผู้อื่น เป็นต้น ถ้าแยกความมุ่งหมายออกไปให้ชัดเจนเช่นนี้ พ่อแม่ย่อมหาวิธีอบรมเพื่อให้บรรลุถึงความมุ่งหมายได้ง่ายขึ้น

ข. เลือกใช้เครื่องมือและวิธีการอันเหมาะสม เมื่อทราบความมุ่งหมายชัดเจนแล้ว พ่อแม่ควรพิจารณาร่วมกันว่า จะใช้เครื่องมือหรือวิธีการใดจึงจะทำให้เกิดผลสำเร็จได้ การศึกษาจากตำราต่างๆ ย่อมทำให้สามารถเลือกวิธีการอันเหมาะสมได้ง่าย เมื่อเลือกได้แล้วก็นำวิธีการดังกล่าวมาใช้ต่อไป

ค. ประเมินผลและติดตามผล เมื่อใช้วิธีใดไปแล้ว พ่อแม่ก็ประเมินผลดูว่าตนอบรมลูกได้ตามความมุ่งหมายหรือไม่ ถ้าได้ผลก็ใช้วิธีการนั้นต่อไป ถ้าไม่ได้ผลก็ดัดแปลงหรือแก้ไขใหม่ การประเมินผลเป็นระยะๆ จะช่วยให้พ่อแม่อบรมลูกได้ดีขึ้นตามลำดับ

สมาคมคหศาสตร์แห่งประเทศไทย (2514 : 330) กล่าวว่า ความสัมพันธ์อย่างอบอุ่นภายในครอบครัวจะช่วยให้เด็กสร้างมิตรภาพกับผู้อื่นและรักษาไมตรีไว้ได้นาน วิธีที่พ่อแม่ช่วยให้ลูกมีพัฒนาการทางสังคม คือ สร้างบรรยากาศเป็นกันเองกับลูกทำให้บ้านเป็นศูนย์กลางที่เด็กๆ สามารถทำกิจกรรมที่ตนสนใจได้ นอกจากนั้นจะต้องหมั่นฝึกฝนอบรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ลูกพ่อแม่ต้องมีหน้าที่รับผิดชอบถ่ายทอดวัฒนธรรมทางสังคมให้แก่ลูกหลาน เช่น การกราบ การไหว้ รู้จักการขอบคุณ ขอโทษ ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักแพ้ ชนะ การให้ การรับ ตลอดจนการให้กำลังใจ นอกจากนี้ควรให้เด็กมีส่วนร่วมรับผิดชอบภายในบ้านบ้าง เพราะนอกจากจะเป็นการฝึกให้เด็กดูแลตัวเองและครอบครัวแล้ว ยังเป็นการสร้างความเชื่อมั่นให้แก่เด็ก รวมทั้งการเรียนรู้ด้วยตนเองซึ่งเด็กจะสามารถนำไปใช้นอกบ้านได้อย่างดี

สรุปได้ว่า โดยทั่วไปเด็กจะปฏิบัติตามคำสั่งสอน และเลียนแบบตามอย่างพ่อแม่หรือผู้ที่เลี้ยงดูตนเองมากที่สุด ทั้งนี้เพราะเป็นบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นและสนองตอบต่อความต้องการแก่เด็ก เป็นผู้ที่ทำให้เด็กเกิดความสุขใจและมีความสุข และเมื่อเด็กได้ปฏิบัติตามคำสั่งสอนหรือกระทำตามอย่างพ่อแม่ เด็กจะเกิดความสุขใจและเกิดความสุขเหมือนกับว่าตนได้อยู่ใกล้ชิดกับผู้เลี้ยงดูในขณะนั้น การที่พ่อแม่สร้างความรัก ความอบอุ่น และความสนิทสนมให้กับตัวเด็ก จึงมีอิทธิพลให้เด็กเลียนแบบในพฤติกรรมและค่านิยมของพ่อแม่ มากกว่าการที่พ่อแม่ทำตัวห่างเหินจากเด็ก ดังนั้นการที่เด็กรับรู้ความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างตนเองกับพ่อแม่ จึงมีผลให้เด็กเลียนแบบพ่อแม่และยอมรับเอาคำสั่งสอนมาปฏิบัติได้เป็นอย่างดี

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับมารยาทไทย

เสริมเกียรติ พรหมมุข (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (โดยแบ่งเป็น คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และกฎข้อบังคับ และคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี) ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดีอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชวัลลี (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบ ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย 5 ด้าน (ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่และผู้อาวุโส ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูทวดเที และการยึดบาปบุญ) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทยทั้ง 5 ด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

เยาวรัช บุญชัย (2529 : 59 – 63) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยา มารยาทไทยทางกายและมารยาททางวาจาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกันซึ่งได้แก่ครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบอนุรักษ์นิยม (ครอบครัวไทยที่มีแบบแผนในการดำเนินชีวิตตามลักษณะของครอบครัวไทยเดิมที่ยึดถือรูปแบบประเพณีที่เคยปฏิบัติสืบต่อกันมา มีลักษณะเป็นครอบครัวขยาย เคารพในระบบอาวุโส มีความอบอุ่นผูกพันแน่นแฟ้นระหว่างสมาชิกและเครือญาติ) กับครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่ (ครอบครัวไทยที่มีแบบแผนในการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปจากรูปแบบประเพณีเดิม เน้นค่านิยมทางวัตถุตามแบบอย่างตะวันตก มีลักษณะเป็นครอบครัวเดี่ยว ความอบอุ่นผูกพันแน่นแฟ้นระหว่างสมาชิกและเครือญาติมีน้อยลง ยึดถือเอกัตบุคล เน้นความเป็นอิสระและพึ่งตนเอง) ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบอนุรักษ์นิยมมีความคิดเห็นด้านจรรยา มารยาททางกายและทางวาจาสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแบบสมัยใหม่อย่างมีนัยสำคัญที่ .05

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักที่พ่อแม่แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจึงเกิดความรู้สึกรักและเห็นความสำคัญของพ่อแม่ ทำให้เด็กยอมรับการอบรมสั่งสอนต่างๆของพ่อแม่ได้โดยง่าย (สุวรรณี ทองรัมย์กุล. 2531 : 34 ; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528) ทำให้เด็กมีมารยาทที่ดีงามด้วยความยินดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับมารยาทไทย

วิภาหวัน มูลสถาน (2523 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเอง (ความสามารถในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมด้วยอำนาจภายในของคณนั้นเพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม) ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (การอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นและการแสดงออกของลูก ให้ความเสมอภาคและยุติธรรม มีการใช้เหตุผลที่จะส่งเสริมหรือห้ามกระทำในสิ่งต่างๆ) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บอลด์วิน (รัตนวดี รอดภิรมย์. 2533 : 35 ; อ้างอิงจาก Baldwin. 1945) ได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กวัยเข้าโรงเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบผ่อนปรน และครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธเด็ก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จะเป็นเด็กที่กว้างขวาง สามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ง่าย มีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล พ่อแม่จะมีการอธิบายเหตุผลแก่เด็กในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของเด็ก จึงทำให้เด็กเรียนรู้และตัดสินใจว่าสิ่งใดควร สิ่งใดไม่ควรกระทำ และนำไปสู่ความเชื่อมั่นที่จะกระทำตามความคิด (สุชีรา บุญทัน. 2541 : 16 ; อ้างอิงจาก ประสาร ทิพย์ธารา. 2521) ซึ่งทำให้เด็กพร้อมที่จะมีมารยาทไทยที่งดงามด้วยความเข้าใจ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษกับมารยาทไทย

เสริมเกียรติ พรหมผุย (2523 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี (โดยแบ่งเป็น คุณธรรมด้านความซื่อสัตย์ คุณธรรมที่มีต่อตนเอง คุณธรรมที่มีต่อศาสนา คุณธรรมที่เกี่ยวกับการเรียน คุณธรรมที่มีต่อครอบครัว คุณธรรมที่มีต่อผู้อื่น คุณธรรมด้านมนุษยธรรม คุณธรรมเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และกฎข้อบังคับ และคุณธรรมที่มีต่อประเทศชาติและชนบประเพณี) ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมีความสัมพันธ์ในทางลบกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ พ่อแม่จะใช้การลงโทษต่างๆ เช่น การทุบตี ดุว่า เพิกเฉย ตัดสิทธิ ในการปรับพฤติกรรมเด็ก ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเจ็บแค้น เกลียดกลัวผู้ลงโทษ จนกลายเป็นเด็กที่ก้าวร้าว ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 11 ; อ้างอิงจาก Hoffman. 1970) เด็กจึงไม่สามารถมีมารยาทที่งดงามได้ตลอด หากแต่ทำไปเพราะความกลัวการถูกลงโทษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย

วิวาทัน มูลสถาน (2523 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความมีวินัยในตนเอง (ความสามารถในการควบคุมอารมณ์หรือพฤติกรรมด้วยอำนาจภายในของคณนั้นเพื่อให้พฤติกรรมเป็นไปตามที่มุ่งหวังและตามระเบียบกฎเกณฑ์ของสังคม) ผลการศึกษาพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันไม่มีความสัมพันธ์กับความมีวินัยในตนเอง แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันสามารถพยากรณ์ความมีวินัยในตนเองในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชวัลลล (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาและเปรียบเทียบครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย 5 ด้าน (ได้แก่ ความซื่อสัตย์ การมีสัมมาคารวะต่อพ่อแม่และผู้อาวุโส ความเอื้อเฟื้อ ความกตัญญูกตเวทีก และการยึดบาปบุญ) ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากมีการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทยทั้ง 5 ด้านมากกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

ปราณี จันทร์หอม (2541 : 44) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว (ซึ่งเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่มีมารยาททั้งทางกายและวาจา เช่น การเตะ ต่อย ผลัก รังแกผู้อื่น การด่าด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย ใช้คำพูดเยาะเย้ยถากถาง ข่มขู่ เป็นต้น) ผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขันมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

เบคเคอร์ (พรสุดา ดิษยวรรณะ. 2534 : 32 ; อ้างอิงจาก Becker. 1964 : 500) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคมกับการอบรมเลี้ยงดู ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวต่อต้านสังคมมักมาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม เนื่องจาก

พ่อแม่ประเภทนี้จะไม่ค่อยให้ความอบอุ่นแก่เด็ก และใช้เหตุผลในการอบรมเลี้ยงดูเพียงเล็กน้อย จึงทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจ และแสดงพฤติกรรมออกมาในทางก้าวร้าวต่อต้านสังคม

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม พ่อแม่จะออกคำสั่งแล้วคอยสอดส่องว่าเด็กปฏิบัติตามหรือไม่ ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขาดอิสระ ตึงเครียด กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ ตื้อรั้น ขัดคำสั่ง และต่อต้านพ่อแม่ (สุชีรา บุญทัน. 2541 : 16 ; อ้างอิงจาก มาริสา รัษฎิพย์. 2532) เด็กจึงไม่สามารถมีมารยาทที่ดีงามได้ตลอด หากแต่ทำไปเพราะความหวาดเกรงพ่อแม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจกับมารยาทไทย

บอัสตวิน (รัตนวดี รอดภิรมย์. 2533 : 35 ; อ้างอิงจาก Baldwin. 1945) ได้ศึกษาพฤติกรรมของเด็กวัยเข้าโรงเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบผ่อนปรน และครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบปฏิเสธเด็ก ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบผ่อนปรน จะเป็นเด็กที่ขี้อายและเก็บตัว

โควิลล์และคนอื่นๆ (ปราณี จันทรหอม. 2541 : 23 ; อ้างอิงจาก Covile and others. 1960 : 103) ได้ศึกษาถึงสาเหตุที่เด็กมีพฤติกรรมต่อต้านสังคม พบว่ามีสาเหตุมาจากการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย และถูกตามใจมากเกินไปจนขอบเขต ทำให้มีลักษณะคล้ายทารกที่เลี้ยงไม่รู้จักโต ไม่รู้จักยับยั้งความต้องการ เป็นปฏิปักษ์ต่อสังคมและก้าวร้าว

ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจที่พ่อแม่ยอมรับความคิดเห็นและการกระทำของเด็กทุกอย่างนั้น ทำให้เด็กขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าตนทำถูกหรือผิด ในที่สุดเด็กก็จะเกิดอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธง่าย ปรับตัวในสังคมลำบาก (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 23 ; อ้างอิงจาก เสนอ อินทรสุขศรี. 2511) เด็กจึงไม่สามารถที่จะเรียนรู้การมีมารยาทที่ดีให้เกิดขึ้นได้

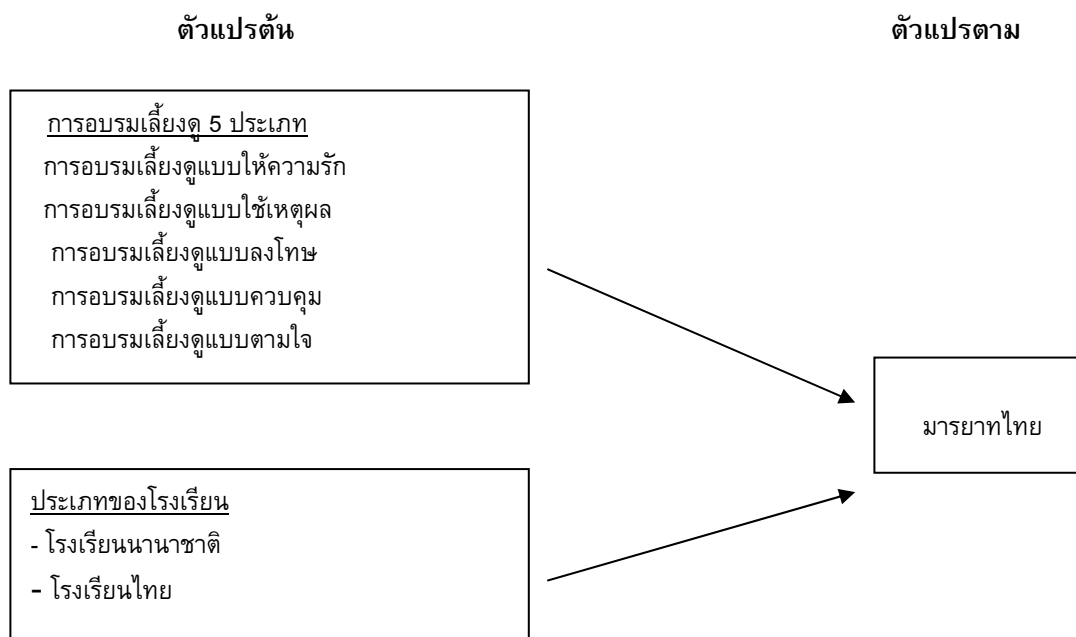
กล่าวโดยสรุปลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่น่าจะมีความสัมพันธ์กับมารยาทของเด็ก ก็คือลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ให้ความรัก ให้คำแนะนำ ให้เหตุผลแก่ลูก เปิดโอกาสให้เด็กได้รับคำอธิบาย และตัดสินใจ รวมทั้งมีการฝึกพฤติกรรมอย่างเหมาะสม ไม่ตามใจ ควบคุม หรือลงโทษมากเกินไป จะทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์มากกว่าการที่พ่อแม่ให้การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมและลงโทษอย่างมาก หรือตามใจเกินไป สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ การอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่จะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อมารยาทไทยของเด็กจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษา เพราะการที่เด็กเหล่านี้จะมีพฤติกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมได้นั้น จะต้องได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมมาจากครอบครัว เนื่องจากอิทธิพลจากครอบครัวจะฝังรากในการสร้างทัศนคติ ค่านิยมและบุคลิกภาพให้แก่เด็กและในวัยต่อมา ดังที่แอตเลอร์ (ปราณีต สุขอุดม. 2514 : 12 ; อ้างอิงจาก Adler. n.d.) กล่าวว่า ประสบการณ์ต่างๆที่เด็กได้สังเกตและรับไว้จากครอบครัวจะก่อให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้าน รวมทั้งทัศนคติ ความเชื่อ และบุคลิกภาพของเด็ก ไม่ว่าจะเป็นเด็กนั้นมีเชื้อชาติใด วัฒนธรรมใด หรือศาสนาใดก็ตาม จะมีพัฒนาการทั้งกายและใจที่มีรากฐานมาจากประสบการณ์ในครอบครัวทั้งสิ้น ดังนั้นลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่น่าจะมีความสัมพันธ์และส่งผลต่อมารยาทไทยของนักเรียนไทยได้

สมมติฐานของการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย
3. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท อย่างน้อยมี 1 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้
4. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท อย่างน้อยมี 1 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้
5. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่มีระดับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันทั้ง 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีมารยาทไทยแตกต่างกัน
6. นักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีระดับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันทั้ง 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีมารยาทไทยแตกต่างกัน
7. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทไทยแตกต่างกัน

* ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งระดับความมีนัยสำคัญไว้ที่ .05

กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียน และเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 10 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 1,080 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 22 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 8,500 คน รวมจำนวนประชากรทั้งสิ้น 9,580 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษารั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยเลือกนักเรียนที่มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ทุกคน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 181 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยสุ่มห้องเรียนมาระดับชั้นละ 1 ห้อง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 338 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 519 คน (จากตารางของ Yamane ; อ้างอิงจาก ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 297)

ตาราง 1 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยแบ่งกลุ่มตามประเภทโรงเรียนและระดับชั้นเรียน

ระดับชั้น ประเภทโรงเรียน	มัธยมศึกษาปีที่ 4	มัธยมศึกษา ปีที่ 5	มัธยมศึกษา ปีที่ 6	รวม
โรงเรียนนานาชาติ	73	56	52	181
โรงเรียนไทย	132	117	89	338
รวม	205	173	141	519

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 2 แบบสอบถามมารยาทไทย

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู มีเนื้อหาครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดู 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของการอบรมเลี้ยงดูประเภทละ 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับ ให้นักเรียนเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองตามความเป็นจริง

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
0	พ่อแม่อบรมมารยาทแก่ฉันด้วยความรักความเมตตา					

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
0	พ่อแม่ไม่เปิดโอกาสให้ฉันได้มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นภายในบ้าน					

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
0	เมื่อฉันพูดจาไม่สุภาพ พ่อแม่จะตบปากฉันทันที					

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
0	พ่อแม่คอยสอดส่องกิริยามารยาทของฉันตลอดเวลา					

ตัวอย่างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
0	พ่อแม่ไม่เคยห้ามปรามในการคบเพื่อนที่มีมารยาทไม่ดี					

เกณฑ์การให้คะแนน

นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับมากำหนดค่าคะแนนดังนี้

ก. กรณีที่เป็นข้อความทางบวก

จริงที่สุด	ให้	5	คะแนน
จริง	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่ค่อยจริง	ให้	2	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	1	คะแนน

ข. กรณีที่เป็นข้อความทางลบ

จริงที่สุด	ให้	1	คะแนน
จริง	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
ไม่ค่อยจริง	ให้	4	คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้	5	คะแนน

2. แบบสอบถามมารยาทไทย มีเนื้อหาครอบคลุมมารยาทไทยทั้ง 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของมารยาทไทยประเภทละ 15 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับ ให้นักเรียนเลือกคำตอบโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่แสดงระดับมารยาทไทยของตัวนักเรียนเองตามความเป็นจริง

ตัวอย่างแบบสอบถามมารยาททางกาย

ข้อที่	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้างไม่ทำบ้าง	ไม่ค่อยทำ	ไม่ทำเลย
0	ฉันไหว้ เมื่อพบหรือลาผู้ใหญ่					

ตัวอย่างแบบสอบถามมารยาททางวาจา

ข้อที่	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้างไม่ทำบ้าง	ไม่ค่อยทำ	ไม่ทำเลย
0	ฉันกล่าวคำขอโทษ ครบ/คะ เมื่อฉันทำผิด					

เกณฑ์การให้คะแนน

นำแบบสอบถามมารยาทไทยซึ่งเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับ มากำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ก. กรณีที่เป็นข้อความทางบวก

ทำเป็นประจำ	ให้	5	คะแนน
ทำบ่อย	ให้	4	คะแนน
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่ค่อยทำ	ให้	2	คะแนน
ไม่ทำเลย	ให้	1	คะแนน

ข. กรณีที่เป็นข้อความทางลบ

ทำเป็นประจำ	ให้	1	คะแนน
ทำบ่อย	ให้	2	คะแนน
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	ให้	3	คะแนน
ไม่ค่อยทำ	ให้	4	คะแนน
ไม่ทำเลย	ให้	5	คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

1.1) ศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู

1.2) ให้ความหมาย และนิยามปฏิบัติการของการอบรมเลี้ยงดูซึ่งสรุปมาจากทฤษฎี

และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

1.3) สร้างแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามปฏิบัติการของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของการอบรมเลี้ยงดูประเภทละ 10 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับ

1.4) นำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูที่สร้างขึ้นจำนวน 50 ข้อ ไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของนิยามกับเนื้อหาของแบบสอบถามพร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องและความรัดกุมของภาษา แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

1.5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Analysis) ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม หลังจากนั้นเลือกข้อที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไว้ แล้วจึงนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าแอลฟา (Alpha Coefficient)

2. แบบสอบถามมารยาทไทย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

2.1) ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมารยาทไทย

2.2) ให้ความหมาย และนิยามปฏิบัติการของมารยาทไทยซึ่งสรุปมาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งมารยาทไทยออกเป็น 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา

2.3) สร้างแบบสอบถามมารยาทไทย ให้สอดคล้องและครอบคลุมกับนิยามปฏิบัติการของมารยาทไทยทั้ง 2 ประเภท ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของมารยาทไทยประเภทละ 15 ข้อ ลักษณะของแบบสอบถามจะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 อันดับ

2.4) นำแบบสอบถามมารยาทไทยที่สร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ ไปตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้องของนิยามกับเนื้อหาของแบบสอบถามพร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องและความรัดกุมของภาษา แล้วนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2.5) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับนักเรียนซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำแบบสอบถามที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Analysis) ระหว่างคะแนนรายข้อและคะแนนรวม หลังจากนั้นเลือกข้อที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญไว้ แล้วจึงนำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าแอลฟา (Alpha Coefficient)

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งได้แก่แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามมารยาทไทยไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยแสดงความจำนงเพื่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ใหญ่ แล้วประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้น เพื่อให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม จำนวน 530 ชุด

2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามแต่ละฉบับ

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 519 ชุด

4. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยดำเนินการดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ

1.1 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

(Pearson Product Moment Analysis)

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าแอลฟา (Alpha Coefficient)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการหาระดับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

2.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1,2

2.3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) สำหรับหาว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยของนักเรียน เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 3,4

2.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติค่า t - test สำหรับเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 5,6

2.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติค่า t - test สำหรับเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนที่มาจากประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 7

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล จะนำเสนอเป็น 5 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภท และมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภท กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

ตอนที่ 3 ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูที่มีอำนาจในการทำนายตัวแปรมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และของนักเรียนในโรงเรียนไทย ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย จึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของคะแนน
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
SD	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
r	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
R^2	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
df	แทน	Degree of freedom
SS	แทน	Sum Square
MS	แทน	Mean Square
SE(B)	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์
B	แทน	สัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนดิบ
Beta	แทน	สัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปของคะแนนมาตรฐาน
F	แทน	ค่าที่พิจารณาใน F – distribution
t	แทน	ค่าที่พิจารณาใน t – distribution
X_1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก

X_2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ
X_3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ
X_4	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม
X_5	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
Y'	แทน	สมการทำนายมารยาทไทย
*	แทน	ค่าความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ค่าสถิติพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทและมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภท และมารยาทไทย จำแนกเป็นนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย

ตัวแปรที่ศึกษา	ร.ร.นานาชาติ			ร.ร.ไทย		
	n	$\bar{X}$	SD	n	$\bar{X}$	SD
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก	181	4.08	0.60	338	3.99	0.57
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	181	3.67	0.66	338	3.65	0.58
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ	181	1.83	0.68	338	1.98	0.75
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม	181	3.35	0.67	338	3.38	0.74
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ	181	2.29	0.65	337	2.35	0.63
มารยาทไทยภาพรวม	181	3.84	0.52	336	3.72	0.44
มารยาททางกาย	181	3.90	0.54	336	3.76	0.46
มารยาททางวาจา	181	3.79	0.57	338	3.68	0.49

จากค่าเฉลี่ยตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่านักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.08 และ 3.67 ตามลำดับ) ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.83 และ 2.29 ตามลำดับ) สำหรับมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกายและมารยาททางวาจา นักเรียนมีมารยาทอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.84 3.90 และ 3.79 ตามลำดับ)

นักเรียนโรงเรียนไทย ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.99 และ 3.65 ตามลำดับ) ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.38) และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจอยู่ในระดับ

น้อย (ค่าเฉลี่ย 1.98 และ 2.35 ตามลำดับ) สำหรับมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกายและมารยาททางวาจา นักเรียนมีมารยาทอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.72 3.76 และ 3.86 ตามลำดับ)

จะเห็นได้ว่า นักเรียนทุกกลุ่ม ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลอยู่ในระดับมาก ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอยู่ในระดับปานกลาง และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และแบบตามใจอยู่ในระดับน้อย สำหรับมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกายและมารยาททางวาจา นักเรียนทุกกลุ่มมีมารยาทไทยอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทยของนักเรียนไทย
ในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย โดยตั้งสมมติฐานว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท มี
ความสัมพันธ์กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย ดัง
ปรากฏผลในตาราง 3

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทย
ของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย (n=181)

ประเภทของ นักเรียน	มารยาทไทย	การอบรมเลี้ยงดู				
		แบบให้ความรัก	แบบใช้เหตุผล	แบบลงโทษ	แบบควบคุม	แบบตามใจ
นักเรียนไทย ในโรงเรียน นานาชาติ	ทางกาย					
	r	0.447*	0.434*	-0.378*	0.172*	-0.377*
	p	0.000	0.000	0.000	0.020	0.000
	ทางวาจา					
	r	0.434*	0.380*	-0.403*	0.112	-0.390*
	p	0.000	0.000	0.000	0.134	0.000
	ภาพรวม					
	r	0.490*	0.438*	-0.421*	0.152*	-0.413*
	p	0.000	0.000	0.000	0.041	0.000
นักเรียนใน โรงเรียนไทย	ทางกาย					
	r	0.323*	0.289*	-0.348*	0.068	-0.342*
	p	0.000	0.000	0.000	0.216	0.000
	ทางวาจา					
	r	0.363*	0.299*	-0.365*	0.101	-0.284*
	p	0.000	0.000	0.000	0.064	0.000
	ภาพรวม					
	r	0.370*	0.322*	-0.381*	0.097	-0.339*
	p	0.000	0.000	0.000	0.077	0.000

P < .05

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยทั้งภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ของนักเรียนไทยใน โรงเรียนนานาชาติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยทั้งภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยโดยภาพรวมและมารยาททางกาย แต่มารยาททางวาจาไม่พบความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมก็ถือว่าผลข้างต้นเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1

สำหรับนักเรียนในโรงเรียนไทยนั้น พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยทั้งภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยทั้งภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมไม่พบความสัมพันธ์กับมารยาทไทยทั้งภาพรวมมารยาททางกาย และมารยาททางวาจา อย่างไรก็ตามโดยภาพรวมก็ถือว่าผลข้างต้นส่วนมากเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2

ตอนที่ 3 ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูที่มีอำนาจในการทำนายตัวแปรมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย โดยตั้งสมมติฐานว่า ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท อย่างน้อยมี 1 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยได้ ดังปรากฏในตาราง 4 – 7

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ (n=181)

ตัวแปร	มารยาทไทย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)				
		แบบให้ความรัก	แบบใช้เหตุผล	แบบลงโทษ	แบบควบคุม	แบบตามใจ
มารยาทไทย		0.490*	0.438*	-0.421*	0.152*	-0.413*
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก			0.734*	-0.355*	0.296*	-0.311*
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล				-0.497*	0.193*	-0.191*
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ					0.188*	0.022
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม						-0.377*
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ						

P < .05

จากตารางข้างต้น พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่างๆ กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติดังนี้ มารยาทไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แต่มารยาทไทยมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองที่น่าสนใจคือ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก .734 จะเห็นว่าตัวแปรต้นทั้งสองนี้มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ซึ่งทำให้มีผลต่อการเข้าไปทำนายมารยาทไทยได้ในลักษณะเดียวกัน ดังผลปรากฏในภาคผนวก จ

ตาราง 5 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

ลำดับ	ตัวทำนาย	B	SE (B)	Beta	R ²	R ² Change	t
1	X ₁	0.727	0.171	0.279	0.240	0.240	4.250*
2	X ₂	-0.762	0.147	-0.319	0.316	0.075	-5.191*
3	X ₃	-0.712	0.142	-0.315	0.401	0.086	-5.031*
R ² = .401		R ² Adjusted = 0.391		F = 39.534*		a (ค่าคงที่) = 116.174	

* P < .05

X₁ แทน การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก
X₂ แทน การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ
X₃ แทน การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก เป็นตัวแปรแรกที่สามารถทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำนายได้ถึง 24% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก ตัวแปรที่สองที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยการเข้าร่วมทำนายทำให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น 7.5% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ และตัวแปรสุดท้ายที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยในทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษโดยทำให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น 8.6% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ ได้สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 116.174 + 0.727 X_1 - 0.762 X_2 - 0.712 X_3$$

เมื่อ Y' แทน มารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ

กล่าวโดยสรุป ในการอบรมเลี้ยงดู 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 40.1% ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 3

เนื่องจากตาราง 4 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก กับ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกที่มีค่าสูงมาก ดังนั้นจึงไม่พบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเข้าไปทำนายมารยาทไทย ผู้วิจัยจึงได้ทดลองนำการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักออก ผลปรากฏดังตารางในภาคผนวก ซึ่งพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถทำนายได้ถึง 19.2 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถทำนายมารยาทไทยได้ แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีอิทธิพลสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักจึงถูกเลือกเข้ามาในการทำนาย

ตาราง 6 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทกับมารยาทไทย
ของนักเรียนในโรงเรียนไทย (n=335)

ตัวแปร	มารยาทไทย	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)				
		แบบให้ความรัก	แบบใช้เหตุผล	แบบลงโทษ	แบบควบคุม	แบบตามใจ
มารยาทไทย		0.371*	0.323*	-0.383*	0.096*	-0.339*
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก			0.649*	-0.259*	0.423*	-0.200*
การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล				-0.342*	0.413*	-0.038
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ					0.163*	0.286*
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม						-0.133*
การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ						

* $P < .05$

จากตารางข้างต้น พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูประเภทต่างๆกับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยดังนี้ มารยาทไทยมีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แต่มารยาทไทยมีความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นด้วยกันเองที่น่าสนใจคือ ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก .649 จะเห็นว่าตัวแปรต้นทั้งสองตัวนี้ มีความสัมพันธ์กันสูงมาก ซึ่งทำให้มีผลต่อการเข้าไปทำนายมารยาทไทยได้ในลักษณะเดียวกัน ดังผลปรากฏในภาคผนวก จ

ตาราง 7 ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย

ลำดับ	ตัวทำนาย	B	SE (B)	Beta	R ²	R ² Change	t
1	X ₃	-0.446	0.088	-0.253	0.146	0.146	-5.039*
2	X ₁	0.606	0.114	0.263	0.226	0.079	5.341*
3	X ₂	-0.444	0.103	-0.214	0.267	0.041	-4.308*
R ² = 0.267		R ² Adjusted = 0.260		F = 40.135*		a (ค่าคงที่) = 106.635	

* P < .05

X ₃	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ
X ₁	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก
X ₂	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ เป็นตัวแปรแรกที่สามารถทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำนายได้ 14.6% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ ตัวแปรที่สองที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก โดยการเข้าร่วมทำนาย ทำให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น 7.9% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก และตัวแปรสุดท้ายที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจโดยทำให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น 4.1% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ ได้สมการทำนายในรูปของคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 106.635 - 0.446 X_3 + 0.606 X_1 - 0.444 X_2$$

เมื่อ Y' แทน มารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย

โดยสรุป ในการอบรมเลี้ยงดู 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 26.7% ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 4

เนื่องจากตาราง 6 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก กับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกที่มีค่าสูงมาก ดังนั้นจึงไม่พบการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเข้าไปทำนายมารยาทไทย ผู้วิจัยจึงได้ทดลองนำการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักออก ผลปรากฏดังตารางในภาคผนวก ซึ่งพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถเข้าร่วมทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทำให้อำนาจการทำนายเพิ่มขึ้น 5.7% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถทำนายมารยาทไทยได้ แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีอิทธิพลสูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักจึงถูกเลือกเข้ามาในการทำนาย

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและของนักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน โดยตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันทั้ง 5 ประเภท มีมารยาทไทยแตกต่างกัน ดังปรากฏผลในตาราง 8 – 9

ตาราง 8 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน (มาก – น้อย)

มารยาทไทย	การอบรมเลี้ยงดู	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ภาพรวม	ให้ความรักมาก	101	4.029	0.452	5.959	0.000
	ให้ความรักน้อย	80	3.608	0.498		
ทางกาย	ให้ความรักมาก	101	4.089	0.434	5.541	0.000
	ให้ความรักน้อย	80	3.661	0.573		
ทางวาจา	ให้ความรักมาก	101	3.970	0.538	5.213	0.000
	ให้ความรักน้อย	80	3.555	0.523		
ภาพรวม	ใช้เหตุผลมาก	102	4.020	0.465	5.677	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	79	3.615	0.490		
ทางกาย	ใช้เหตุผลมาก	102	4.083	0.460	5.577	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	79	3.663	0.552		
ทางวาจา	ใช้เหตุผลมาก	102	3.957	0.550	4.862	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	79	3.566	0.517		
ภาพรวม	ลงโทษมาก	70	3.656	0.515	-4.043	0.000
	ลงโทษน้อย	111	3.961	0.483		
ทางกาย	ลงโทษมาก	70	3.735	0.606	-3.331	0.001
	ลงโทษน้อย	111	4.004	0.473		
ทางวาจา	ลงโทษมาก	70	3.576	0.521	-4.120	0.000
	ลงโทษน้อย	111	3.919	0.560		
ภาพรวม	ควบคุมมาก	91	3.907	0.517	1.674	0.096
	ควบคุมน้อย	90	3.779	0.510		
ทางกาย	ควบคุมมาก	91	3.978	0.530	1.966	0.051
	ควบคุมน้อย	90	3.821	0.546		
ทางวาจา	ควบคุมมาก	91	3.835	0.575	1.162	0.247
	ควบคุมน้อย	90	3.737	0.561		
ภาพรวม	ตามใจมาก	86	3.698	0.546	-3.725	0.000
	ตามใจน้อย	95	3.974	0.451		
ทางกาย	ตามใจมาก	86	3.773	0.585	-3.064	0.003
	ตามใจน้อย	95	4.015	0.475		
ทางวาจา	ตามใจมาก	86	3.623	0.592	-3.806	0.000
	ตามใจน้อย	95	3.934	0.506		

* P < .05

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู 4 ประเภท ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ในระดับแตกต่างกัน มีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อย มีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา สูงกว่านักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากตามลำดับ สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม พบว่านักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมแตกต่างกันมีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกายและมารยาททางวาจา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 5

ตาราง 9 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับ
การอบรมเลี้ยงดูแต่ละประเภทในระดับที่แตกต่างกัน (มาก – น้อย)

มารยาทไทย	การอบรมเลี้ยงดู	n	$\bar{X}$	SD	t	p
ภาพรวม	ให้ความรักมาก	182	3.880	0.406	7.968	0.000
	ให้ความรักน้อย	154	3.528	0.398		
ทางกาย	ให้ความรักมาก	182	3.912	0.451	6.769	0.000
	ให้ความรักน้อย	154	3.591	0.409		
ทางวาจา	ให้ความรักมาก	183	3.853	0.436	7.947	0.000
	ให้ความรักน้อย	155	3.465	0.458		
ภาพรวม	ใช้เหตุผลมาก	173	3.844	0.415	5.644	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	163	3.586	0.425		
ทางกาย	ใช้เหตุผลมาก	173	3.886	0.456	5.170	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	163	3.636	0.430		
ทางวาจา	ใช้เหตุผลมาก	173	3.802	0.444	5.085	0.000
	ใช้เหตุผลน้อย	165	3.542	0.494		
ภาพรวม	ลงโทษมาก	133	3.564	0.455	-5.282	0.000
	ลงโทษน้อย	203	3.820	0.397		
ทางกาย	ลงโทษมาก	133	3.617	0.485	-4.947	0.000
	ลงโทษน้อย	203	3.862	0.417		
ทางวาจา	ลงโทษมาก	134	3.512	0.493	-5.191	0.000
	ลงโทษน้อย	204	3.782	0.451		
ภาพรวม	ควบคุมมาก	178	3.749	0.476	1.363	0.174
	ควบคุมน้อย	158	3.684	0.390		
ทางกาย	ควบคุมมาก	178	3.784	0.499	0.796	0.426
	ควบคุมน้อย	158	3.744	0.413		
ทางวาจา	ควบคุมมาก	178	3.714	0.516	1.584	0.114
	ควบคุมน้อย	160	3.631	0.447		
ภาพรวม	ตามใจมาก	154	3.610	0.453	-4.317	0.000
	ตามใจน้อย	181	3.813	0.404		
ทางกาย	ตามใจมาก	154	3.657	0.483	-4.047	0.000
	ตามใจน้อย	181	3.857	0.421		
ทางวาจา	ตามใจมาก	156	3.571	0.500	-3.797	0.000
	ตามใจน้อย	181	3.768	0.455		

* P < .05

จากตารางข้างต้นจะเห็นได้ว่า นักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู 4 ประเภท ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ แตกต่างกัน มีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยจะเห็นได้ว่า นักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อย จะมีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา สูงกว่านักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมากตามลำดับ สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม พบว่า นักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมแตกต่างกัน มีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 6

ตอนที่ 5 การเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย โดยตั้งสมมติฐานว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทไทยแตกต่างกัน ดังปรากฏในตาราง 10

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย

มารยาทไทย	นักเรียน ร.ร.นานาชาติ			นักเรียน ร.ร. ไทย			t	p
	n	$\bar{X}$	SD	n	$\bar{X}$	SD		
มารยาทไทยภาพรวม	181	3.843	0.516	336	3.719	0.438	2.756	0.006
มารยาททางกาย	181	3.900	0.543	336	3.765	0.460	2.840	0.005
มารยาททางวาจา	181	3.786	0.569	338	3.675	0.486	2.235	0.026

* P < .05

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทไทยทั้งโดยภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 7 และเมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยพบว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติมีมารยาทไทยทั้งในภาพรวม มารยาททางกาย และมารยาททางวาจาสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนไทย

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ กับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย
3. เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้
4. เพื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้
5. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน
6. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน
7. เพื่อศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
8. เพื่อศึกษาระดับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย
9. เพื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยระหว่างนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ
2. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทย

3. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท อย่างน้อยมี 1 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้

4. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท อย่างน้อยมี 1 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้

5. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่มีระดับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันทั้ง 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีมารยาทไทยแตกต่างกัน

6. นักเรียนในโรงเรียนไทยที่มีระดับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันทั้ง 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ มีมารยาทไทยแตกต่างกัน

7. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติกับนักเรียนในโรงเรียนไทยมีมารยาทไทยแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มี 2 กลุ่ม ได้แก่ นักเรียนในโรงเรียนนานาชาติในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 2 โรงเรียน ซึ่งกำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยเลือกนักเรียนที่มีสัญชาติไทย สามารถฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยได้ทุกคน) ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 181 คน กับนักเรียนในโรงเรียนไทยในเขตกรุงเทพมหานคร ที่ได้มาจากการสุ่มโรงเรียนอย่างง่ายจำนวน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4, 5 และ 6 (โดยสุ่มห้องเรียนมาระดับชั้นละ 1 ห้อง) ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 มีจำนวน 338 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 519 คน (จากตารางของ Yamane ; อ้างอิงจาก ล้วน และอังคณา สายยศ. 2538 : 297)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู มีเนื้อหาครอบคลุมการอบรมเลี้ยงดู 5 ประเภท คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองจำนวน 50 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของการอบรมเลี้ยงดูประเภทละ 10 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละฉบับดังนี้ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเท่ากับ .88 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเท่ากับ .87 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษเท่ากับ .93 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมเท่ากับ .79 และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจเท่ากับ .87 สำหรับค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .84

2.2 แบบสอบถามมารยาทไทย มีเนื้อหาครอบคลุมมารยาทไทยทั้ง 2 ประเภท คือ มารยาททางกาย และมารยาททางวาจา ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นจำนวน 30 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามของมารยาทไทยประเภทละ 15 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นในแต่ละฉบับดังนี้ มารยาททางกายเท่ากับ .80 และมารยาททางวาจาเท่ากับ .86 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .90

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. นำแบบสอบถามทั้ง 2 ฉบับ ซึ่งได้แก่แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู และแบบสอบถามมารยาทไทยไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างตามที่กำหนดไว้ โดยแสดงความจำนงเพื่อขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ใหญ่ แล้วประสานงานกับอาจารย์ประจำชั้น เพื่อให้นักเรียนตอบแบบสอบถาม จำนวน 530 ชุด
2. ผู้วิจัยชี้แจงรายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามแต่ละฉบับ
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนจากนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 519 ชุด
4. นำผลที่ได้จากแบบสอบถามทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมุติฐานต่อไป

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS โดยดำเนินการดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เครื่องมือ
 - 1.1 หาค่าอำนาจจำแนกและความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง (Construct Validity) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Analysis)
 - 1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient)
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการหาระดับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย
 - 2.2 คำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) สำหรับหาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมารยาทไทยของนักเรียน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1,2
 - 2.3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) สำหรับหาว่าลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแบบใดที่เข้าไปทำนายมารยาทไทยของนักเรียน เพื่อทดสอบสมมุติฐาน ข้อ 3,4
 - 2.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติค่า t – test สำหรับเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 5,6
 - 2.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ย โดยใช้สถิติค่า t – test สำหรับเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนที่มาจากประเภทของโรงเรียนแตกต่างกัน เพื่อใช้ในการทดสอบสมมุติฐานข้อ 7

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และ

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 40.1 %

4. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภท มี 3 ประเภทที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 26.7%

5. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยไม่แตกต่างกัน

6. นักเรียนในโรงเรียนไทยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยไม่แตกต่างกัน

7. นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ กับนักเรียนในโรงเรียนไทย มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติมีมารยาทไทยสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนไทย อาจเป็นเพราะโรงเรียนนานาชาตินั้นเห็นว่าทางโรงเรียนแวดล้อมไปด้วยความคิดและวิทยาการที่เป็นรูปแบบตะวันตก ดังนั้นโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญของวิชาภาษาและวัฒนธรรมไทยซึ่งรวมถึงมารยาทไทยอันเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตบนผืนแผ่นดินไทยแก่เด็กโดยเฉพาะเยาวชนไทยซึ่งต้องเติบโตไปเป็นกำลังสำคัญของชาติ ทางโรงเรียนจึงได้กำหนดหลักสูตรและเวลาเรียนที่เฉพาะเจาะจงขึ้นมา มีการเรียนการสอนเกี่ยวกับมารยาทไทยที่ชัดเจน ในขณะที่โรงเรียนไทยนั้นเห็นว่านักเรียนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เป็นไทยอยู่แล้วจึงอาจมองข้ามความสำคัญในเรื่องนี้ไป การเรียนการสอนเกี่ยวกับวัฒนธรรมไทยซึ่งรวมทั้งมารยาทไทยจึงถูกแทรกอยู่ตามรายวิชาต่างๆ เช่น จริยศึกษา ภาษาไทย สร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ลูกเสือ เนตรนารี เป็นต้น ด้วยเหตุผลข้างต้นนี้จึงอาจส่งผลให้นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติมีมารยาทไทยสูงกว่านักเรียนในโรงเรียนไทย

เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 ประเภเทียบกับมารยาทไทยในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก

อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวก แต่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบ ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนไทย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์กับมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวก แต่ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษและการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบ ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้นไม่พบความสัมพันธ์กับมารยาทไทย จากผลที่ได้จึงกล่าวได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยเพราะการที่เด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักนั้นจะทำให้เด็กรักและเห็นความสำคัญของพ่อแม่ ซึ่งจะทำให้เด็กยอมรับการอบรมสั่งสอนของพ่อแม่ได้โดยง่าย และยอมรับพ่อแม่เป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว (สุวรรณดี ทองรัมย์ภากุล. 2539 : 34 ; อ้างอิงจาก ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528) เมื่อเด็กได้รับความรักจากผู้เลี้ยงดูมาก เด็กจะมีลักษณะรับผิดชอบ มีวินัยทางสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับความรักน้อย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน. 2520 : 24) จึงทำให้เด็กพร้อมที่จะมีมารยาทที่ดีงามด้วยความยินดี สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทย เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนั้นจะทำให้เด็กมีความรู้สึกอบอุ่นใจ ได้รับการยกย่อง มีการตอบสนองความต้องการอย่างเหมาะสม มีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครอง (ปราณี จันทร์หอม. 2541 : 45 ; อ้างอิงจาก เสถียร ศรีรัตน์ 2522 : 40) และช่วยให้ลูกได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ สามารถใช้ด้านทานสิ่งชั่วร้ายของเด็กเมื่อเด็กทำผิดแล้วเด็กจะรู้สึกอายและยอมรับผิด (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 9 ; อ้างอิงจาก Hoffman. 1970) ซึ่งทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง มองโลกในแง่ดี มีความคิดริเริ่ม กล้าแสดงออกในทางที่ถูก (ปราณี จันทร์หอม. 2541 : 45 ; อ้างอิงจาก ทองหล่อ วิภาวีน. 2515 : 48) สามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและผู้อื่นได้ มีความรับผิดชอบในตนเอง และที่สำคัญคือสามารถบังคับตนเองได้ดี (อุบลรัตน์ โพธิโกสม. 2523 : 49 ;

อ้างอิงจาก สมาคมคหเศรษฐศาสตร์. 2518 : 46) จึงส่งผลให้เด็กเรียนรู้ที่จะมีมารยาทที่ดีงามด้วยความเข้าใจ ในขณะที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทย เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกเจ็บแค้น กลียดกลัวผู้ลงโทษ ก่อให้เกิดนิสัยก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 11 ; อ้างอิงจาก Hoffman.1970) เด็กจะไม่สามารถมีมารยาทที่ดีได้ตลอดหากแต่ทำไปเพียงเพราะความกลัว ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมีความสัมพันธ์ทางลบกับมารยาทไทยของ

นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทย เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจนั้น พ่อแม่มักจะปล่อยปละละเลย ไม่แนะนำ เอาใจใส่ จึงทำให้เด็กไม่สามารถควบคุมตนเอง ไม่รู้จักประมาณในสิ่งต่างๆ (วิวาร์วัน มูลสถาน. 2523 : 66 ; อ้างอิงจาก Breckenridge and Vincent.1966 : 143) เด็กจึงขาดเหตุผลที่ดีทางจิตใจ ไม่แน่ใจว่าสิ่งที่ตนทำไปนั้นถูกหรือผิด ในที่สุดเด็กก็จะเกิดอารมณ์ฉุนเฉียว โกรธง่าย ปรับตัวในสังคมลำบาก (พวงสร้อย วรกุล. 2522 : 23 ; อ้างอิงจาก เสนอ อิทรสุขศรี. 2511) เด็กจึงไม่สามารถที่จะเรียนรู้มารยาทที่ดีให้เกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาตินั้น จากประสบการณ์ของผู้วิจัยที่ได้ทำการสอนในโรงเรียนนานาชาติพบว่า เด็กกลุ่มนี้ได้รับการปลูกฝังเกี่ยวกับการมีวินัยในตนเองมาตั้งแต่เล็ก ได้รับการอบรมให้เชื่อฟังและปฏิบัติตามคำสั่งอย่างจริงจังและเข้าใจ ดังนั้นเมื่อเด็กพบสถานการณ์ที่ต้องการความร่วมมือในการแสดงพฤติกรรมต่างๆ เด็กกลุ่มนี้จึงสามารถแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ดี สำหรับนักเรียนในโรงเรียนไทยนั้นไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมารยาทไทย อาจเป็นเพราะเด็กกลุ่มนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่คอยออกคำสั่งแล้วสอดส่องพฤติกรรมของเด็กตลอดเวลา จนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขาดอิสระ กตัญถึงเครียด กลายเป็นคนเจ้าอารมณ์ ดื้อรั้น ขัดคำสั่ง และต่อต้านพ่อแม่ (สุชีรา บุญทัน. 2541 : 16 ; อ้างอิงจาก มาริสา รัษฎ์. 2532 : 15) และยิ่งแม่เข้มงวดกับลูกมากเท่าใด ลูกก็จะเกิดความหงุดหงิด และคับข้องใจมากขึ้นเท่านั้น และถ้าเด็กมีความคับข้องใจมากขึ้นเพียงใด เด็กก็จะเกิดความก้าวร้าวเป็นเงาตามตัว (นันทา แทนธานี. 2534 : 40 ; อ้างอิงจาก Miller. n.d.) เด็กจึงไม่สามารถมีมารยาทที่ดีตามความต้องการของพ่อแม่ได้

เมื่อเปรียบเทียบมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติ และนักเรียนในโรงเรียนไทย ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจในระดับที่แตกต่างกัน พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจน้อย จะมีมารยาทไทยสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก และการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจมาก สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม พบว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในระดับที่แตกต่างกัน มีมารยาทไทยไม่แตกต่างกัน แสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้นไม่ว่าจะใช้ในปริมาณเท่าใดก็ย่อมไม่ส่งผลต่อมารยาทไทยแก่เด็ก ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมที่พึงประสงค์ได้ตลอดเวลา การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมอาจทำให้เด็กเชื่อฟังและทำตามคำสั่งสอนของผู้ใหญ่ ในขณะที่ผู้ใหญ่ควบคุมอยู่เท่านั้น แต่เมื่อพ้นจากการควบคุม เด็กก็อาจจะเลิกทำในสิ่งที่ผู้ใหญ่เคยสั่งสอนมาแล้ว (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. 2524 : 147) เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกขาดอิสระ ขาดความสามารถ ไม่มีความสุขในชีวิต ขาดความมั่นใจที่จะทำสิ่งใดๆ (เสริมเกียรติ พรหมผุย. 2518 : 32) จึงทำให้เด็กมองไม่เห็นถึงความสำคัญของการมี

มารยาทที่ดี ดังนั้นไม่ว่าจะใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณเท่าใดก็ตามก็ไม่สามารถส่งผลต่อมารยาทไทยแก่เด็กได้

เมื่อศึกษาว่าการอบรมเลี้ยงดูประเภทใดที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติได้ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักเป็นตัวแปรแรกที่สามารถทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งทำนายได้ถึง 24 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก ตัวแปรที่สองที่เข้ามาทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ ซึ่งทำให้อำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้น 7.5 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ และตัวแปรสุดท้ายที่เข้ามาทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยทำให้อำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้น 8.6 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ กล่าวโดยสรุปการอบรมเลี้ยงดู ทั้ง 3 ประเภท สามารถทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 40.1 % จากผลที่ได้ย่อมแสดงให้เห็นว่าการ อบรมเลี้ยงดูที่สามารถทำนายมารยาทไทยให้แก่เด็กไทยในโรงเรียนนานาชาติได้อย่างชัดเจนก็คือการ อบรมเลี้ยงดูที่ให้ความรัก ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กในโรงเรียนนานาชาติส่วนใหญ่ตระหนักและให้ความสำคัญว่าเป็นพื้นฐานในการหล่อหลอมคนที่มีคุณภาพขึ้นมา เพราะเมื่อเด็กได้รับความสุขจากการดูแลอย่างใกล้ชิดจากพ่อแม่ตั้งแต่แรกเกิดเด็กก็จะเกิดความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจพ่อแม่ เมื่อโตขึ้นเด็กก็จะแผ่ขยายความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจไปยังผู้อื่นและสภาพแวดล้อมที่แปลกใหม่ ทำให้เด็กสามารถปรับตัวได้ดีในระยะต่อมา (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 5 ; อ้างอิงจาก Erikson. 1968) ก่อให้เกิดความมั่นคงทางอารมณ์ เกิดความรู้สึกมั่นใจในความดีงามของโลกอันเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนา จริยธรรมในเด็ก (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชวัลลี. 2524 : 146) ยิ่งไปกว่านั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักยังเป็นตัวแบบที่ดีให้แก่เด็กได้เลียนแบบหรือทำตามไม่ว่าจะเป็นการพูด กิริยาท่าทาง และพฤติกรรมต่างๆที่พึงประสงค์อีกด้วย (รัตนวดี รอดภิรมย์. 2533 : 75 ; อ้างอิงจาก ประดิษฐ์ อุปรมย์. 2529 : 804) ดังนั้นยิ่งพ่อแม่อบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักมากขึ้นเท่าใดก็ยิ่งช่วยเสริมสร้างมารยาทที่ดีให้แก่เด็กยิ่งขึ้นเท่านั้น

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนในโรงเรียนไทยได้นั้น พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษเป็นตัวแปรแรกที่สามารถทำนายมารยาทไทยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งทำนายได้ 14.6 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ ตัวแปรที่สองที่เข้ามาทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก ซึ่งทำให้อำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้น 7.9 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก และตัวแปรสุดท้ายที่เข้ามาทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ โดยทำให้อำนาจในการทำนายเพิ่มขึ้น 4.1 % โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ กล่าวโดยสรุปการอบรมเลี้ยงดู ทั้ง 3 ประเภท สามารถทำนายมารยาทไทยได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถร่วมกันทำนายมารยาทไทยได้ 26.7 % จากผลที่ได้ย่อมแสดงให้เห็นว่าการอบรมเลี้ยงดูที่สามารถทำนายมารยาทไทยให้แก่เด็กไทยในโรงเรียนไทยได้อย่างชัดเจนก็คือการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ ซึ่งเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่พ่อแม่ผู้ปกครองเด็กในโรงเรียนไทยส่วนใหญ่นำมาใช้ ดังที่สุภาวดีไทยโบราณกล่าวว่า

รักวัวให้ผูก รักลูกให้ตี ซึ่งเป็นวิธีการปรับพฤติกรรมที่พ่อแม่มักใช้อย่างจงใจ ใช่มากและใช้บ่อยกว่าการให้รางวัลเมื่อเด็กทำความดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 11) การลงโทษอาจมีประโยชน์เพียงเล็กน้อย คือสามารถยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว แต่มีผลเสียต่อเด็กมากเพราะจะทำให้เด็กก้าวร้าว (ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งของพฤติกรรมที่แสดงถึงความไม่มีมารยาททางกายและทางวาจา เช่น การเตะตอย รังแกข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า การด่าด้วยถ้อยคำที่หยาบคายใช้คำพูดที่เยาะเย้ยถากถางข่มขู่) ทำให้เด็กเกลียดกลัวผู้ลงโทษ และหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการที่ทำให้ถูกลงโทษนั้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 11 ; อ้างอิงจาก Hoffman : 1970) ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษจึงทำให้เด็กมีความก้าวร้าวต่อผู้อื่นมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษอย่างรุนแรงจึงไม่มีผลในการควบคุมพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก แต่เป็นการทำให้เด็กเก็บกดและยังเลียนแบบการแสดงความก้าวร้าวจากผู้อื่นด้วย (ปราณี จันทรหอม. 2541 : 24 ; อ้างอิงจาก Bacher and others. 1962) ดังนั้นยิ่งพ่อแม่ใช้วิธีการลงโทษแก่ลูกมากเท่าใด ก็ยิ่งทำให้เด็กมีมารยาทไทยที่ต่ำลง

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ พบว่ามีส่วนร่วมในการทำนายนายมารยาทไทยแก่นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยได้นั้น อาจเป็นเพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ พ่อแม่ได้ให้ความรักความเอาใจใส่ ทะนุถนอมดูแลลูกและตอบสนองในสิ่งที่เด็กต้องการอย่างไม่มีเงื่อนไข (รัตนวดี รอดภิรมย์. 2533 : 75) จึงทำให้เด็กมีแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมสนองตอบความต้องการของพ่อแม่ แต่ก็จะมีผลเพียงชั่วคราวเท่านั้น เพราะเป็นวิธีการที่ไม่มีการบังคับควบคุม ไม่ตั้งกฎเกณฑ์ในบ้าน ไม่ใช่อำนาจของการเป็นพ่อแม่กับเด็ก เมื่อเด็กขัดขึ้นก็จะตามใจ และเด็กก็เป็นผู้สร้างเงื่อนไขที่พ่อแม่ต้องยอมจำนน เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้จึงมีลักษณะไม่มั่นคง พึ่งตนเองได้น้อย และควบคุมตนเองได้น้อย (ปราณี จันทรหอม. 2541 : 19) ดังนั้นหากพ่อแม่ยิ่งตามใจแก่ลูกมาก ก็ยิ่งทำให้ลูกมีมารยาทไทยที่ต่ำลง

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลที่ไม่สามารถเข้าไปทำนายนายมารยาทไทยแก่นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยได้ ก็เพราะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่มีความคล้ายคลึงกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักซึ่งมีอิทธิพลมากกว่าเข้าไปทำนายนายได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทดลองนำการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักออก ผลปรากฏว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลสามารถเข้าไปทำนายนายมารยาทไทยได้ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลจึงเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ควรนำมาใช้ควบคู่ไปกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก เพราะเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันในการที่จะบ่มเพาะมารยาทไทยให้เกิดแก่เด็ก เป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่นใจ ได้รับการยอมรับ โดยมีผู้ใหญ่จะเป็นฝ่ายให้คำแนะนำ และเด็กจะเป็นผู้ตัดสินใจว่าจะอะไรควรทำ อะไรไม่ควรทำ ซึ่งจะทำให้เด็กสามารถพัฒนาบุคลิกภาพได้อย่างเต็มที่ (ปราณี จันทรหอม. 2541 : 21 ; อ้างอิงจาก ประสงค์ ทิพย์ธารา. 2521) อันจะส่งผลต่อการเสริมสร้างมารยาทไทยที่ดีให้เกิดแก่เด็กได้

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนั้น ไม่สามารถเข้าไปทำนายนายมารยาทไทยแก่นักเรียนไทยในโรงเรียนนานาชาติและนักเรียนในโรงเรียนไทยได้ เพราะการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้พ่อแม่จะคอยเฝ้าระวังเด็กตลอดเวลา ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะทำสิ่งใดๆ ก่อให้เกิดความตึงเครียด กระวนกระวายใจ คับข้องใจ (พวงสร้อย วรกุล . 2522 : 23 ; อ้างอิงจาก เสนอ อินทรสุขศรี. 2541) อันส่งผลให้เด็กขาดความรู้สึกที่อยากจะทำพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยตนเอง หากแต่ทำไปเพราะความหวาดเกรงพ่อแม่ ดังนั้นการ

อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมจึงไม่สามารถนำมาใช้ในการเสริมสร้างมารยาทที่พึงามให้เด็กแก่เด็กได้

จากเหตุผลที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ การอบรมเลี้ยงดูที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีมารยาทที่ดี พ่อแม่จะต้องคำนึงถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสม การอบรมเลี้ยงดูโดยการลงโทษหรือตามใจให้ทุกอย่าง ไม่ได้ช่วยให้เด็กมีมารยาทไทยที่ดีได้ตลอด และยังพ่อแม่ลงโทษหรือตามใจแก่ลูกมากเกินไป ก็ยิ่งทำให้ลูกมีมารยาทไทยที่ต่ำลงเท่านั้น แต่ถ้าพ่อแม่หันมาใช้ความรักประกอบกับเหตุผลในการอบรมเลี้ยงดู เด็กก็จะซึมซับความรักความหวังดีของพ่อแม่และพร้อมที่จะมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ด้วยความยินดีและเข้าใจ ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูที่ให้ความรักและใช้เหตุผลแก่เด็ก จึงเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่ช่วยเสริมสร้างพฤติกรรมด้านมารยาทไทยซึ่งเป็นสิ่งที่พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กพึงตระหนักและช่วยกันปลูกฝังให้ลูกหลานไทยในอนาคตสืบไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่สามารถทำนายมารยาทไทยของนักเรียนไทยได้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรัก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลโดยมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าบวก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบตามใจและการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ นั้นมีค่าสัมประสิทธิ์ในการทำนายเป็นค่าลบ ผลที่ได้สามารถนำไปใช้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องแก่เด็กว่าควรให้ความรักความอบอุ่นและใช้เหตุผลกับเด็ก ในขณะเดียวกันก็ควรลดการลงโทษและตามใจลง ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการสร้างเสริมมารยาทที่ดีให้แก่เด็ก

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและมารยาทไทย ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่นที่น่าจะส่งผลต่อมารยาทไทย เช่น ชนิดของครอบครัว (เดี่ยว – ขยาย), ลักษณะของครอบครัว (สมบูรณ์ – แยกแยก), อาชีพของพ่อแม่, ระดับการศึกษาของพ่อแม่, สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นต้น

2.2 การศึกษามารยาทไทย ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้น – กลาง ทั้งนี้เพื่อที่จะได้สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านมารยาทไทยที่ต่ำให้สูงขึ้นได้ง่ายกว่าวัยเด็กตอนปลาย - วัยรุ่น

2.3 ควรนำรูปแบบการทดลองมาใช้ปรับมารยาทของเด็ก เช่น การใช้เทคนิคแม่แบบ, การใช้บทบาทสมมติ หรือ การใช้กิจกรรมกลุ่ม เป็นต้น

2.4 ควรศึกษามารยาทไทยกับตัวแปรอื่น เช่น สติปัญญา ความฉลาดทางอารมณ์ หรือ บุคลิกภาพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2522). คู่มือการสอนภาษาไทย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์กรม
ศาสนา.
- . (2529). หนังสือเรียนประถมศึกษา ส.011 สังคมและวัฒนธรรมไทย ระดับ ม.ต้น.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2538). แนวทางการพิจารณาหลักสูตรโรงเรียนนานาชาติ. กรุงเทพฯ : กรมวิชาการ
ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2521). คู่มืออบรมนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ข้อ
คิดควรทำเล่ม 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จึงเจริญ.
- . (2522). คู่มือแนะแนว ม.1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- กิตติพงษ์ เทียนตระกูล และคนอื่นๆ. (2532). รายงานการวิจัยการประเมินผล โครงการมารยาทของ
นักเรียนสาธิตจุฬาฯ (ฝ่ายประถม). กรุงเทพฯ : โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ฝ่าย
ประถม).
- เกษม เกษมณุกิจกุล. (2534). ค่านิยมจุดหมายปลายทางและค่านิยมวิถีปฏิบัติของนักเรียนระดับ
มัธยมศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ที่มีระดับการศึกษา ภูมิหลังทางครอบครัว และการถ่าย
ทอดค่านิยมที่แตกต่างกัน. ปรินญาณิพนธ์ วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เกียรติศักดิ์ อิชยานันท์, ดร. (2527, มีนาคม). "ปัญหาทางสังคมวัฒนธรรมไทย", วัฒนธรรมไทย.
23 (3) : 28.
- จรัญ พรหมอยู่, ผศ. (2526). ความเข้าใจเกี่ยวกับสังคมไทย. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์
วังบูรพา.
- ชำนาญ นิสารัตน์. (2521). มารยาทไทย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินึก. (2520). รายงานการวิจัยจริยธรรมของเยาวชน
ไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินธ์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์
ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัย ฉบับที่ 32. กรุงเทพฯ :
สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดุษฐ์ มาลากุล ณ อยุธยา. (2511). มารยาทเล็กน้อยและระเบียบพิธีในโอกาสต่างๆ . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- ทัศนีย์ ทานตวณิช. (2529). วาทกรรม. เอกสารคำสอนวิชาภาษาไทย 103 . ชลบุรี : คณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน.

- ทิพย์สุดา นิลสินธ์พ. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดู เด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ทิตนา แคมมณี. (2540). "วิธีการเรียนรู้ของคนกรุงเทพมหานคร," ใน พัฒนาการด้านการศึกษาไทยในสมัยรัชกาลที่ 9. หน้า 337 – 343. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทา แทนธานี. (2534). การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู และพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- นิยม บุญมี. (2524). ครอบครัวสัมพันธ์. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม
- (2534). ครอบครัวสัมพันธ์. กรุงเทพฯ : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นිරนาท กล่ำคลึง. (2541). สภาพและปัญหาการจัดการเรียน การสอนวิชาภาษาไทยของโรงเรียนนานาชาติในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การสอนภาษาไทย). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. อัดสำเนา.
- น้อมฤดี จงพยุหะ และคนอื่นๆ. (2518). คู่มือการศึกษาวิธีการสอนสังคมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ก้าวหน้า.
- บุญลือ วันทยานนท์. (2522). ครอบครัวและวงศาวาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญสวย เชิดเกียรติกุล. (2528). รักลูกให้ถูกทาง. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ธรรมสภา.
- ปราณี จันท์หอม. (2541). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว. รายงานการค้นคว้าอิสระ กศ.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. อัดสำเนา.
- ปราณีต สุขอุดม. (2514). การศึกษาเปรียบเทียบสังคมประกิตและบุคลิกภาพระหว่างคนไทยและคนจีน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- ผุสดี ตรงต่อการ. (2540). การศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนนานาชาติในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.
- พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ. (2534). จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรสุดา ดิษยวรรณ. (2534). พฤติกรรมการแสดงออกตามทฤษฎีของ ดิจิโรวานนิ กับ การอบรมเลี้ยงดูและลักษณะทางชีวสังคมบางประการของนักเรียนมัธยมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พัช อนุรักษราชมณเฑียร, ท่านผู้หญิง. (2530). วัฒนธรรมและประเพณีไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อรุณ.

พิชัย นิลทองคำ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อศตยา.
เพ็ญศรี พิชัยสนธิ. (2522, กรกฎาคม – กันยายน). “การอบรมเลี้ยงดูเด็ก,” วารสารสุขศึกษา. 2 : 37
– 46.

ยาใจ จุลพงษ์. (2524). ประเภทของการอบรมเลี้ยงดูตามการรับรู้กับระดับการใช้เหตุผลเชิง
จริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

เยาวรัช บุญชัย. (2529). การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับจรรยาบรรณไทยบางประการของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่มาจากครอบครัวที่มีวิถีชีวิตแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

รัตนวดี รอดภิรมย์. (2533). การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชั่ววลี. (2524). ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิต
ใจของไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.

ล้วน และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์สุวีริยา
สาสน์.

วิชัย ดันลิริ. (2542). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษา.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิวาห์วัน มูลสถาน. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความมีวินัยในตนเอง.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

วีระ อุสาหะ. (2534). ผลการใช้เทคนิคแม่แบบที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสรรพวิทยาส จังหวัดชัยนาท. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

วีระวรรณ อามระดิษ. (2522). ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยม
ศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. อัดสำเนา.

สถาพร ศรีโสตาพล. (2538). โรงเรียนนานาชาติ. กรุงเทพฯ : ฝ่ายวิจัยธุรกิจธนาคารกรุงไทย จำกัด
(มหาชน).

สมาคมคหศาสตร์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชินูปถัมภ์. (2514) พัฒนาการทางครอบครัว และ
เด็ก ฉบับปรับปรุงแก้ไข. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

สมเด็จพระญาณสังวร. (2516). คำบรรยายวิชาพื้นฐานวัฒนธรรมไทย เรื่องพระพุทธศาสนากับ
สังคมไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สุขุม ศรีบุรินทร์. (2525). สังคมวิทยาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสังคมวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุขวิช รังสิตพล. (2538). “บทบาทของโรงเรียนนานาชาติในสังคมไทย.” ใน การศึกษาในต่างประเทศ. หน้า 6 – 7. เชียงใหม่ : บริษัทกลางเวียงการพิมพ์.
- สุขิรา บุญทัน. (2541). ปัจจัยบางประการของครอบครัวที่สัมพันธ์กับจริยธรรมด้านความกตัญญู กตเวทีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน จังหวัดขอนแก่น. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- สุทธิ ภิบาลแทน. (2527). มารยาทไทยและราชาศัพท์. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มิตรสัมพันธ์กราฟฟิคอาร์ต.
- สุน อมรวิวัฒน์และคณะ. (2532). การศึกษาเชิงมนุษยวิทยาเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กตามวิถีชีวิตไทย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวรรณี ทองรัมย์กุล. (2539). การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัว และลักษณะทางชีวิสังคมที่มีผลต่อความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของเด็กก่อนวัยรุ่น (10 – 12) ปี. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- เสริมเกียรติ พรหมผุย. (2523). อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2539). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 พ.ศ. 2540 – 2544. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2540). หลักเกณฑ์ – แนวทางดำเนินการจัดตั้งโรงเรียนนานาชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2545). “การศึกษาขั้นพื้นฐาน,” ใน หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. แหล่งที่มา : <http://www.opec.go.th>. 7 สิงหาคม 2545.
- อารี รังสินันท์. (2524). การสังเกตและการฝึกงานพฤติกรรมของเด็ก. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬารักษ์ไทย.
- อุบลรัตน์ โพธิ์โกสุม. (2523). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูและความซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- อุษา อินทปัญญา. (2536). ผลของการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อมารยาทในชั้นเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดราชวรรั้งสรรค์ อำเภอพระประแดง จังหวัดสมุทรปราการ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อุดสาเนา.
- เอนกกุล กริแสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิณเนศ.

- Bowley, Agatha H. (1957). *Natural Development of the Child*. Edinberg and London : E&S. Livingstore Ltd.
- Dorothy Roger. (1972). *Issue in Adolescent Psychology*. New York : Meredith Cooperation.
- Faw, T. and George S. Belkin. (1989). *Child Psychology*. New York : Mc Graw Hill.
- Gordon, Paul C. and Gallimore Ronald. (1972, June). "Teacher Rating Behavior Problem of Hawaiian – American Adolescents," *Journal of Cross – Cultural Psychology*. 3 : 2019 - 2113.
- Grotberg. (1979). "The Parental role in Education and Child Development." In Doxiadis, Spyos. New York : The Child in the World Tomorrow : A Window into the Future. Pergamon Press Ltd.
- Hurlock, Elizabeth Begner. (1956). *Adolescent Development*. New York : Mc Grew-Hill Book Co.,
- Hurlock, Elizabeth Begner. (1959). *Developmental Psychology*. 2nd ed. New York : Mc Hill Book Co.,
- Mussen, Paul H. (1963). *The Psychological Development of The Child*. New York : Eagle Wood Clifts.
- Roe, A. and M.Stegelman. (1963, March – December). "A Parent – Child Relations Questionnaire," *Child Development*. 34 : 357.
- Walsh, Diama. H.M. (1980). *Introducing The Young Child to the Social World*. New York : Macmillan Publishing Co.,
- Watson, R.I. and C.L. Henry. (1973). *Psychology of Child*. 3rd ed. New York : John Wiley & Sons.

แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู จำนวน 50 ข้อ คำตอบของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้ไว้เป็นความลับ แบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจและเป็นจริง สำหรับคำว่า "พ่อแม่" ในข้อความข้างล่างนี้หมายถึง

พ่อแม่หรือผู้ปกครองที่เลี้ยงดูใกล้ชิดนักเรียนมากที่สุด ส่วนคำว่า "ฉัน" หมายถึง ตัวนักเรียนเอง

คำสั่ง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเพียงคำตอบเดียวในแต่ละข้อที่ตรงกับความคิดเห็นที่นักเรียนมีต่อการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองของนักเรียนตามความเป็นจริง โดยมีหลักในการเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนทั้งหมด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	นักเรียนไม่แน่ใจในความคิดเห็นของตนเองในข้อความนั้น
ไม่ค่อยจริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเล็กน้อย
ไม่จริงเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเลย

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
1	พ่อแม่อบรมสั่งสอนมารยาทแก่ฉันด้วยความรักความเมตตา					
2	เมื่อฉันลูกหนึ่งไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะเข้ามาเตือนฉันอย่างนุ่มนวล					
3	เมื่อฉันไม่เข้าใจในเรื่องการมีมารยาทในสังคม พ่อแม่จะค่อยๆอธิบายให้ฉันฟัง					
4	พ่อแม่คอยดูแลความประพฤติของฉันด้วยความห่วงใย					
5	พ่อแม่ค่อยๆสอนฉันให้รู้จักเป็นผู้ฟังที่ดี					
6	เมื่อฉันเดินเสียงดัง พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนฉันอย่างค่อยเป็นค่อยไป					
7	เมื่อฉันต้องการคำปรึกษาเกี่ยวกับมารยาท ฉันสามารถพูดคุยกับพ่อแม่ได้อย่างสบายใจ					
8	พ่อแม่ไม่เคยมีเวลาวางพ้อที่จะอบรมสั่งสอนในเรื่องมารยาทให้แก่นักเรียน					
9	พ่อแม่อบรมสั่งสอนฉันเกี่ยวกับการมีมารยาทที่ดีด้วยถ้อยคำที่อ่อนโยน					
10	พ่อแม่ดูแลความประพฤติของฉันอย่างเอาใจใส่					
11	เมื่อฉันมีมารยาทที่ไม่เหมาะสม พ่อแม่จะเข้ามาให้คำแนะนำแก่ฉัน					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใ จ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่ จริง เลย
12	พ่อแม่เชื่อคนรอบข้างที่บอกว่าฉันมีมารยาทไม่ดี					
13	เมื่อฉันแสดงมารยาทที่ไม่ดีออกมา พ่อแม่เปิดโอกาสให้ฉันอธิบายก่อนที่จะดุหรือลงโทษ					
14	ก่อนที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับมารยาท ท่านจะบอกถึงความสำคัญของการมีมารยาทที่ดี					
15	เมื่อฉันพูดจาไพเราะ พ่อแม่จะชมเชยฉัน					
16	พ่อแม่ใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอนมารยาทแก่นั่นเสมอ					
17	ก่อนที่พ่อแม่จะให้คำชมหรือรางวัล ท่านจะบอกว่าฉันมีพฤติกรรมที่ดีอะไรบ้าง					
18	เมื่อฉันทะเลาะกับใครก็ตาม พ่อแม่จะกล่าวหาว่าฉันผิดเสมอ					
19	พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน					
20	ก่อนที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับมารยาท ท่านจะบอกถึงความจำเป็นของการมีมารยาทที่ดี					
21	เมื่อฉันทำกิริยามารยาทไม่เหมาะสม พ่อแม่มักตำหนิติเตียนว่ากล่าวฉันต่อหน้าผู้อื่น					
22	หากฉันไม่ยกมือไหว้ผู้ใหญ่ พ่อแม่จะหยิกแขนฉัน					
23	พ่อแม่มักทุบตีฉันทันที เมื่อมีคนมาบอกว่าฉันทำกิริยามารยาทไม่ดี					
24	หากฉันตะโกนเสียงดัง พ่อแม่จะตบปากฉัน					
25	หากฉันแต่งตัวไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะดุว่าฉันทันที					
26	เมื่อฉันแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีอีกครั้ง พ่อแม่ก็จะลงโทษฉันหนักยิ่งขึ้น					
27	เมื่อฉันลุกนั่งไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะหยิกขาฉัน					
28	หากฉันเถียงผู้ใหญ่ พ่อแม่จะตีฉัน					
29	เมื่อฉันมีกิริยามารยาทที่ดี พ่อแม่ก็เฉยเมยไม่สนใจฉัน					
30	เมื่อฉันแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดี พ่อแม่มักดูตำว่ากล่าวฉันด้วยวาจาที่รุนแรง					
31	พ่อแม่คอยสอดส่องกิริยามารยาทของฉันตลอดเวลา					
32	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันลงท้ายคำพูดด้วยคำว่า ครับ / ค่ะ ทุกครั้ง					
33	พ่อแม่คอยควบคุมการแต่งตัวของฉันอยู่เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่ จริง เลย
34	พ่อแม่คอยเตือนไม่ให้ฉันหัวเราะเสียงดังจนเกินไป					
35	พ่อแม่คอยสอดส่องมารยาทในการรับประทานอาหารของฉัน					
36	พ่อแม่คอยเตือนให้ฉันลุกนั่งให้เรียบร้อยอยู่เสมอ					
37	พ่อแม่คอยสอนเรื่องมารยาทอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา					
38	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันพูดคำว่า ขอขอบคุณครับ / ค่ะ ทุกครั้งที่รับของจากผู้ใหญ่					
39	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันเอามือปิดปากทุกครั้งที่หาว					
40	พ่อแม่คอยเตือนให้ฉันเดินอย่างสุภาพเรียบร้อย					
41	ฉันสามารถโต้แย้งพ่อแม่ได้ เมื่อพ่อแม่ทำอะไรไม่ถูกใจฉัน					
42	ฉันอยากแต่งตัวแบบใดก็ได้ พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวทักท้วงหรือห้ามปราม					
43	พ่อแม่ยอมรับกิจกรรมารยาทที่ไม่ดีต่างๆ ของฉันได้					
44	พ่อแม่ไม่เคยอบรมสั่งสอนในเรื่องกิจกรรมารยาทแก่ฉัน					
45	เมื่อฉันไม่แสดงกิจกรรมารยาทตามที่พ่อแม่บอก ท่านก็ไม่โกรธเคืองฉัน					
46	พ่อแม่ไม่เคยบอกให้ฉันปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกิริยาที่ไม่ดีของฉัน					
47	พ่อแม่เห็นว่าไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นที่จะต้องมีการยาทที่ดีในสังคม					
48	พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวหรือลงโทษฉัน แม้ว่าฉันจะแสดงมารยาทที่ไม่ดีออกมาก็ตาม					
49	พ่อแม่ไม่เคยบังคับให้ฉันมีกิจกรรมารยาทตามที่ท่านต้องการ					
50	พ่อแม่เห็นว่าฉันมีกิริยาที่ดีเสมอ แม้ว่าคนอื่นจะไม่เห็นด้วยก็ตาม					

แบบสอบถามมารยาทไทย

คำชี้แจง : แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามมารยาทไทย จำนวน 30 ข้อ คำตอบของนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่องานวิจัยครั้งนี้ และผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลนี้ไว้เป็นความลับ แบบสอบถามฉบับนี้ไม่มีคำตอบใดถูกหรือผิด และไม่มีผลต่อการพิจารณาคะแนนวิชาใดๆทั้งสิ้น ขอให้นักเรียนตอบด้วยความสบายใจและเป็นจริง สำหรับคำว่า “ฉัน” ในข้อความข้างล่างนี้ หมายถึง ตัวนักเรียนเอง

คำสั่ง : ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างเพียงคำตอบเดียวที่แสดงการกระทำของนักเรียนตามความเป็นจริง โดยมีหลักในการเลือกดังนี้

ทำเป็นประจำ	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนทั้งหมด
ทำบ่อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนเป็นส่วนใหญ่
ทำบ้างไม่ทำบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับการกระทำของนักเรียนเล็กน้อย
ไม่ค่อยทำ	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ค่อยตรงกับการกระทำของนักเรียน
ไม่ทำเลย	หมายถึง	ข้อความนั้นไม่ตรงกับการกระทำของนักเรียนเลย

ข้อ ที่	ข้อความ	ทำ เป็น ประจำ	ทำ บ่อย	ทำ บ้าง ไม่ ทำ บ้าง	ไม่ ค่อย ทำ	ไม่ ทำ เลย
1	ฉันไหว้ผู้ใหญ่ เมื่อพบหรือลาท่าน					
2	ฉันหาเสียงดัง เมื่ออยู่ในห้องประชุม					
3	ฉันเข้าห้องผู้อื่นโดยไม่เคาะประตู					
4	เมื่อการแสดงบนเวทีจบลง ฉันปรบมือให้					
5	เมื่อไปบ้านผู้อื่น ฉันทำตามตามสบายเหมือนบ้านของตัวเอง					
6	ฉันเข้าแถวต่อคิวซื้ออาหาร					
7	ฉันเอามือปิดปากเวลาไอหรือจาม					
8	ฉันเคี้ยวเสียงดังขณะรับประทานอาหาร					
9	ขณะที่ครูหันหลังไปเขียนกระดาน ฉันหันไปคุยกับเพื่อนทันที					
10	ฉันหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ขออนุญาตเจ้าของ					
11	ฉันมักโยนสิ่งของข้ามศีรษะผู้อื่น					
12	ฉันชอบเปิดเพลงเสียงดัง					
13	ฉันมักนั่งเก้าอี้โยกไปมาในห้องเรียน					
14	ฉันมักเรอเสียงดัง เมื่ออยู่ในที่สาธารณะ					
15	ขณะที่ครูสอน ฉันมักลุกเดินไปมาโดยไม่ขอ					

	อนุญาต					
ข้อ ที่	ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง ไม่ทำ บ้าง	ไม่ค่อย ทำ	ไม่ทำ เลย
16	ฉันชอบล้อเลียนเรียกเพื่อนที่ผิดปกติ เช่น ไอ้เป้, ไอ้ฮ้วน อย่างสนุกสนาน					
17	เมื่อผู้อื่นให้ของหรือทำประโยชน์ให้ฉัน ฉันกล่าว ขอบคุณครับ/ค่ะ					
18	ฉันใช้คำพูดไม่สุภาพเพื่อบ่งบอกถึงความเป็น เพื่อนสนิท					
19	เมื่อใครทำอะไรไม่ถูกใจ ฉันตะคอกใส่ทันที					
20	ฉันมักลงท้ายคำพูดด้วยคำว่า ครับ/ค่ะ					
21	ฉันชอบเล่าเรื่องน่าเกลียดน่ากลัว ขณะรับประทานอาหาร					
22	ฉันชอบคุยเสียงดังขณะดูหนังในโรงภาพยนตร์					
23	เวลาผู้ใหญ่ตักเตือน ฉันโต้เถียงท่านทันที					
24	ฉันไม่เคยกล่าวคำขอโทษครับ/ค่ะ เมื่อฉันทำผิด					
25	เมื่อเพื่อนออกมารายงานหน้าชั้น ฉันมักเข้าแหย่ และส่งเสียงดัง					
26	ขณะอยู่ในห้องสมุด ฉันมักอ่านหนังสือเงียบๆ หรือไม่ก็พูดเบาๆกับเพื่อน					
27	ฉันมักพูดจาโกหกเสมอ					
28	ถ้าเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ฉันส่งเสียงโห่ทันที					
29	เมื่อเพื่อนใช้วาจาหยาบคาย ฉันมักตอบกลับด้วย วาจาหยาบคายเช่นกัน					
30	เมื่อพบเจอคนที่รู้จัก ฉันทักทายว่าสวัสดีครับ/ค่ะ					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใ จ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่ จริง เลย
1	พ่อแม่อบรมสั่งสอนมารยาทแก่ฉันด้วยความรักความเมตตา					
2	พ่อแม่สนับสนุนให้ฉันมีมารยาทที่ดีในสังคม					
3	เมื่อฉันลูกหนึ่งไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะเข้ามาเตือนฉันอย่างนุ่มนวล					
4	พ่อแม่อบรมสั่งสอนกิริยามารยาทแก่ฉันด้วยความใกล้ชิดสนิทสนม					
5	เมื่อฉันไม่เข้าใจในเรื่องการมีมารยาทในสังคม พ่อแม่จะค่อยๆอธิบายให้ฉันฟัง					
6	พ่อแม่คอยดูแลความประพฤติของฉันด้วยความห่วงใย					
7	หากฉันพูดจาไม่สุภาพ พ่อแม่จะตักเตือนฉันอย่างนุ่มนวล					
8	พ่อแม่ค่อยๆสอนฉันให้รู้จักเป็นผู้ฟังที่ดี					
9	เมื่อฉันมีมารยาทไม่เหมาะสม เช่นเดินเสียงดัง พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนฉันอย่างค่อยเป็นค่อยไป					
10	เมื่อฉันต้องการคำปรึกษาเกี่ยวกับมารยาท ฉันสามารถพูดคุยกับพ่อแม่ได้อย่างสบายใจ					
11	พ่อแม่ไม่เคยมีเวลาร่วมพ่อแม่ที่จะอบรมสั่งสอนในเรื่องมารยาทให้แก่ฉันเลย					
12	พ่อแม่สนับสนุนให้ฉันพูดจาไพเราะอ่อนหวาน					
13	หากฉันมีปัญหาเกี่ยวกับมารยาท พ่อแม่จะให้คำปรึกษาและคำแนะนำที่ดีแก่ฉัน					
14	พ่อแม่อบรมสั่งสอนฉันเกี่ยวกับการมีมารยาทที่ดีด้วยถ้อยคำที่อ่อนโยน					
15	พ่อแม่ดูแลความประพฤติของฉันอย่างเอาใจใส่					
ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใ จ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่ จริง เลย
16	พ่อแม่เปิดโอกาสให้ฉันมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นภายในบ้าน					
17	ก่อนที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับมารยาท ท่านจะบอกถึงความสำคัญของการมีมารยาทที่ดี					
18	เมื่อฉันไม่สามารถมีมารยาทตามที่พ่อแม่ต้องการ ท่านจะให้ฉันเข้าไปพูดคุยเพื่อปรับความเข้าใจ					

19	พ่อแม่จะใช้เหตุผลในการตัดสินปัญหากับฉัน					
20	เมื่อฉันทำแสดงมารยาทที่ไม่ดีออกมา พ่อแม่เปิดโอกาสให้ฉันอธิบายก่อนที่จะดุหรือลงโทษ					
21	เมื่อพ่อแม่อยากให้ฉันมีมารยาทตามที่ท่านต้องการ ท่านไม่เคยอธิบายเหตุผลให้ฉันรู้					
22	เมื่อฉันมีมารยาทที่ไม่ดี พ่อแม่จะเข้ามาให้คำแนะนำแก่ฉัน					
23	ก่อนที่พ่อแม่จะให้คำชมหรือรางวัล ท่านจะบอกว่าฉันมีพฤติกรรมที่ดีอะไรบ้าง					
24	พ่อแม่ใช้เหตุผลในการอบรมสั่งสอนมารยาทแก่ฉันเสมอ					
25	เมื่อฉันพูดจาไพเราะ พ่อแม่จะชมเชยฉัน					
26	เมื่อฉันมีมารยาทที่ไม่ดี พ่อแม่จะดุว่าหรือลงโทษฉันอย่างมีเหตุผล					
27	พ่อแม่ไม่เคยกล่าวขอโทษเมื่อดูว่าฉันโดยเข้าใจผิด					
28	เมื่อฉันทะเลาะกับใครก็ตาม พ่อแม่จะกล่าวหาว่าฉันผิดเสมอ					
29	พ่อแม่ยอมรับฟังความคิดเห็นของฉัน					
30	ก่อนที่พ่อแม่จะอบรมสั่งสอนเกี่ยวกับมารยาท ท่านจะบอกถึงความจำเป็นของการมีมารยาทที่ดี					
ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	ไม่ แน่ใจ	ไม่ ค่อย จริง	ไม่ จริง เลย
31	เมื่อฉันมีมารยาทไม่ดี พ่อแม่จะลงโทษทันที					
32	หากฉันพูดจาไม่สุภาพ พ่อแม่จะตบปากฉันทันที					
33	หากฉันแต่งตัวไม่เรียบร้อยพ่อแม่จะดุฉัน					
34	เมื่อฉันทำกิจกรรมมารยาทไม่เหมาะสม พ่อแม่มักตำหนิติเตียนว่ากล่าวฉันต่อหน้าผู้อื่น					
35	หากฉันไม่ยกมือไหว้ผู้ใหญ่ พ่อแม่จะหยิกแขนฉัน					
36	พ่อแม่มักทุบตีฉันทันที เมื่อมีคนมาบอกว่าฉันทำกิจกรรมมารยาทไม่ดี					

37	หากฉันตะโกนเสียงดัง พ่อแม่จะตบปากฉัน					
38	เมื่อฉันแสดงกิริยาไม่ดี พ่อแม่จะตัดสินพฤติกรรมต่างๆของฉันลง เช่น ตัดเงินค่าขนม					
39	หากฉันนั่งไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะหยิกฉันทันที					
40	พ่อแม่จะแสดงท่าทางไม่พอใจ เมื่อฉันมีกิริยามารยาทไม่เรียบร้อย					
41	เมื่อฉันแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดี พ่อแม่มักดูด่าว่ากล่าวฉันด้วยวาจาที่รุนแรง					
42	เมื่อฉันลุกนั่งไม่เรียบร้อย พ่อแม่จะหยิกขาฉัน					
43	หากฉันเถียงผู้ใหญ่ พ่อแม่จะตีฉัน					
44	เมื่อฉันมีกิริยามารยาทที่ดี พ่อแม่ก็เฉยเมยไม่สนใจฉัน					
45	เมื่อฉันแสดงกิริยามารยาทที่ไม่ดีอีกครั้ง พ่อแม่ก็จะลงโทษฉันหนักยิ่งขึ้น					
ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
46	พ่อแม่คอยสอดส่องกิริยามารยาทของฉันตลอดเวลา					
47	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันเอามือปิดปากทุกครั้งที่ไอหรือจาม					
48	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันลงท้ายคำพูดด้วยคำว่า ครับ / ค่ะ ทุกครั้ง					
49	พ่อแม่คอยควบคุมการแต่งตัวของฉันอยู่เสมอ					
50	พ่อแม่คอยเตือนไม่ให้ฉันหัวเราะเสียงดังจนเกินไป					
51	พ่อแม่คอยสอดส่องมารยาทในการรับประทานอาหารของฉัน					
52	พ่อแม่คอยเตือนให้ฉันลุกนั่งให้เรียบร้อยอยู่เสมอ					
53	พ่อแม่มักสอบถามครูเกี่ยวกับมารยาทของฉันทุกครั้ง					

54	พ่อแม่ให้ฉันคบแต่เฉพาะเพื่อนที่มีมารยาทเรียบร้อยเท่านั้น					
55	พ่อแม่คอยบังคับให้ฉันมีกิจกรรมมารยาทตามที่ท่านต้องการ					
56	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันยกมือไหว้ผู้ใหญ่ทุกครั้งที่พบ					
57	พ่อแม่คอยสอนเรื่องมารยาทอย่างใกล้ชิดตลอดเวลา					
58	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันพูดคำว่า ขอขอบคุณครับ / ค่ะ ทุกครั้งที่รับของจากผู้ใหญ่					
59	พ่อแม่คอยบอกให้ฉันเอามือปิดปากทุกครั้งที่เรา					
60	พ่อแม่คอยเตือนให้ฉันเดินอย่างสุภาพเรียบร้อย					
ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	ไม่แน่ใจ	ไม่ค่อยจริง	ไม่จริงเลย
61	พ่อแม่ไม่เคยห้ามปรามในการคบเพื่อนที่มีมารยาทไม่ดี					
62	หากฉันพูดจาไม่สุภาพ พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวตักเตือน					
63	ฉันสามารถโต้แย้งพ่อแม่ได้ เมื่อพ่อแม่ทำอะไรไม่ถูกใจฉัน					
64	ฉันอยากแต่งตัวแบบใดก็ได้ พ่อแม่ไม่เคยว่ากล่าวทักท้วงหรือห้ามปราม					
65	พ่อแม่ยอมรับกิจกรรมมารยาทที่ไม่ดีต่างๆ ของฉันได้					
66	พ่อแม่ไม่เคยอบรมสั่งสอนในเรื่องกิจกรรมมารยาทแก่ฉัน					
67	เมื่อฉันไม่กระทำกิจกรรมมารยาทตามที่พ่อแม่บอก ท่านก็ไม่โกรธเคืองฉัน					

68	พ่อแม่ไม่รับฟังความคิดเห็นของคนรอบข้างที่บอกว่าฉันมี					
69	พ่อแม่ตามใจฉันเสมอไม่ว่าฉันจะแสดงกิริยาที่ไม่ดีออกมาก็ตาม					
70	พ่อแม่ไม่เคยบอกให้ฉันปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงกิริยาที่ไม่ดีของฉัน					
71	พ่อแม่เห็นว่าไม่มีความสำคัญหรือความจำเป็นที่จะต้องมีการยาทที่ดีในสังคม					
72	พ่อแม่ไม่เคยบังคับให้ฉันต้องปฏิบัติตามมารยาทต่างๆทางสังคม					
73	พ่อแม่ไม่เคยว่าลงโทษฉัน แม้ว่าฉันจะแสดงมารยาทที่ไม่ดีออกมาก็ตาม					
74	พ่อแม่ไม่เคยบังคับให้ฉันมีกิริยามารยาทตามที่ท่านต้องการ					
75	พ่อแม่เห็นว่าฉันมีกิริยาที่ดีเสมอ แม้ว่าคนอื่นจะไม่เห็นด้วยก็ตาม					

ข้อ ที่	ข้อความ	ทำเป็น ประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง ไม่ทำ บ้าง	ไม่ค่อย ทำ	ไม่ทำ เลย
1	ฉันไหว เมื่อพบหรือลาผู้ใหญ่					
2	ฉันมักโยนสิ่งของข้ามศีรษะผู้อื่น					
3	ขณะเดินผ่านผู้ใหญ่ฉันจะโน้มตัวลง					
4	ฉันหาเสียงดัง เมื่ออยู่ในห้องประชุม					

5	ฉันเข้าห้องผู้อื่นโดยไม่เคาะประตู					
6	เมื่อการแสดงบนเวทีจบลง ฉันปรบมือให้					
7	ฉันใส่เสื้อผ้าสีสดใสไปงานศพ					
8	เมื่อไปบ้านผู้อื่น ฉันทำตามสบายเหมือนบ้านของตัวเอง					
9	ฉันเข้าแถวต่อคิวซื้ออาหาร					
10	ฉันเอามือปิดปากเวลาไอหรือจาม					
11	ฉันเคี้ยวเสียงดังขณะรับประทานอาหาร					
12	ขณะที่ครูหันหลังไปเขียนกระดาน ฉันหันไปคุยกับเพื่อนทันที					
13	ฉันหยิบของผู้อื่นไปใช้โดยไม่ขออนุญาตเจ้าของ					
14	เมื่อนั่งต่อหน้าผู้ใหญ่ ฉันมักนั่งไขว่ห้าง					
15	ฉันชอบเปิดเพลงเสียงดัง					
16	ฉันมักนั่งเก้าอี้โยกไปมาในห้องเรียน					
17	ขณะที่ผู้ใหญ่ นั่งอยู่ ฉันไม่ยืนคำติชมท่าน					
18	เมื่อพบเห็นผู้คนกำลังถ่ายรูปกันอยู่ข้างหน้า ฉันมักหลีกเลี่ยงการเดินตัดหน้ากล้อง					
19	ฉันมักเรอเสียงดัง เมื่ออยู่ในที่สาธารณะ					
20	ขณะที่ครูสอน ฉันมักลุกเดินไปมาโดยไม่ขออนุญาต					
ข้อที่	ข้อความ	ทำเป็นประจำ	ทำบ่อย	ทำบ้าง ไม่ทำบ้าง	ไม่ค่อยทำ	ไม่ทำเลย
21	ฉันชอบล้อเลียนเรียกเพื่อนที่ผิดปกติ เช่น ไอ้เป้, ไอ้ฮ้วน อย่างสนุกสนาน					
22	เมื่อผู้อื่นให้ของหรือทำประโยชน์ให้ฉัน ฉันกล่าวขอบคุณครับ/ค่ะ					
23	ฉันใช้คำพูดไม่สุภาพเพื่อบ่งบอกถึงความเป็นเพื่อนสนิท					
24	เมื่อใครทำอะไรไม่ถูกใจ ฉันตะคอกใส่ทันที					
25	ฉันไม่เคยพูดยุยงให้เพื่อนทะเลาะกัน					
26	ฉันมักลงท้ายคำพูดด้วยคำว่า ครับ/ค่ะ					

27	ฉันชอบเล่าเรื่องน่าเกลียดน่ากลัว ขณะรับประทานอาหาร					
28	ฉันชอบคุยเสียงดังขณะดูหนังในโรงภาพยนตร์					
29	ฉันสนใจฟังขณะผู้อื่นพูด					
30	เวลาผู้ใหญ่ตักเตือน ฉันโต้เถียงท่านทันที					
31	ฉันไม่เคยกล่าวคำขอโทษครับ/ค่ะ เมื่อฉันทำผิด					
32	เมื่อเพื่อนออกมารายงานหน้าชั้น ฉันมักเฝ้าแหย่และส่งเสียงดัง					
33	ขณะอยู่ในห้องสมุด ฉันมักเงิบหรือไม่ก็พูดเบาๆ กับเพื่อน					
34	ฉันมักพูดจาโกหกเสมอ					
35	ฉันไม่เคยพูดสอดแทรกขณะที่ผู้อื่นกำลังพูด					
36	ฉันไม่เคยว่าร้ายผู้อื่นให้อับอายหรือเสียหาย					
37	ถ้าเพื่อนตอบคำถามไม่ได้ ฉันส่งเสียงโห่ทันที					
38	ฉันพูดจาด้วยถ้อยคำที่ไพเราะ นุ่มนวล					
39	เมื่อเพื่อนใช้วาจาหยาบคาย ฉันมักตอบกลับด้วยวาจาหยาบคายเช่นกัน					
40	เมื่อพบเจอคนที่รู้จัก ฉันทักทายว่าสวัสดีครับ/ค่ะ					

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาว อธิษฐาน
ชื่อสกุล อนุกฤติพันธุ์
เกิด 28 กันยายน 2516
ที่อยู่ปัจจุบัน 40 / 2542 ประชานิเวศน์ 3 ต. ท่าทราย อ. เมือง จ. นนทบุรี 11000
ตำแหน่ง ครูภาษาไทยโรงเรียนนานาชาติโมเดิร์น
ประวัติการศึกษา
พ.ศ. 2532 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดรุณพิทยา
พ.ศ. 2535 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา
พ.ศ. 2539 อักษรศาสตรบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
พ.ศ. 2546 การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ